

**BATI DİLLERİ VE EDEBİYATLARI ANABİLİM DALI
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ VE ÖĞRETİM ELEMANLARININ
ÖĞRETİM ELEMANLARINA İLİŞKİN METAFOR ALGILARI:
IĞDIR ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ**

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
HAZIRLAYAN
Gökhan YILDIRIM
Danışman ve Jüri Üyeleri
Prof. Dr. Gencer ELKILIÇ
Kars – 2019**

T.C.
KAFKAS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
BATI DİLLERİ VE EDEBİYATLARI ANABİLİM DALI
İNGİLİZ DİLİ VE EDEBİYATI BİLİM DALI

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ VE ÖĞRETİM ELEMANLARININ
ÖĞRETİM ELEMANLARINA İLİŞKİN METAFOR ALGILARI:
İĞDIR ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN
Gökhan YILDIRIM

Danışman ve Jüri Üyeleri
Prof. Dr. Gencer ELKILIÇ
Dr. Öğr. Üyesi Turan Özgür GÜNGÖR
Dr. Öğr. Üyesi Doğan SALTAŞ

Kars – 2019

REPUBLIC OF TURKEY

KAFKAS UNIVERSITY

INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCES

This study entitled “Metaphor Perceptions of University Students and Instructors of Iğdir University About Instructors” which was conducted by Gökhan YILDIRIM, was accepted successfully as a Master’s Thesis on 12.07.2019 in the Department of Western Languages and Literatures.

MEMBERS OF EXAMINING COMMITTEE (Title, Name and Surname)

Chair : Prof.Dr.Gencer ELKILIÇ

Member : Asst. Prof. Dr. Turan Özgür GÜNGÖR

Member : Asst. Prof. Dr. Doğan SALTAS

APPROVAL

The acceptance of this thesis was approved with the decision of the Board of Directors of the Institute of Social Sciences dated/...../ 2019 and numbered...

Title, Name and Surname

Director of Institute of Social Sciences

KAFKAS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Gökhan YILDIRIM tarafından hazırlanan “*Iğdır Üniversitesi Öğrencilerinin ve Öğretim Elemanlarının Öğretim Elemanlarına İlişkin Metafor Algıları*” başlıklı bu çalışma, **12/07/2019** tarihinde yapılan tez savunma sınavı sonucunda **başarılı** bulunarak jürimiz tarafından **Batı Dilleri ve Edebiyatları Anabilim Dalı**'nda **Yüksek Lisans tezi olarak oy birliğiyle kabul** edilmiştir.

TEZ JÜRİSİ ÜYELERİ (Unvanı, Adı ve Soyadı)

Başkan : Prof.Dr.Gencer ELKILIÇ

İmza:

Üye : Dr.Öğretim Üyesi Turan Özgür GÜNGÖR

İmza:

Üye : Dr.Öğretim Üyesi Doğan SALTAS

İmza:

ONAY

Bu tezin kabulü Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulunun/...../..... tarih ve/..... sayılı kararı ile onaylanmıştır.

Doç. Dr. Yaşar KOP

Enstitü Müdürü

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ

Yüksek Lisans tezi olarak hazırladığım “*Iğdır Üniversitesi Öğrencilerinin ve Öğretim Elemanlarının Öğretim Elemanlarına İlişkin Metafor Algıları*”adlı çalışmanın öneri aşamasından sonuçlanmasına kadar geçen süreçte bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle uyduğumu, tez içindeki tüm bilgileri bilimsel ahlak ve gelenek çerçevesinde elde ettiğimi, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu çalışmamda doğrudan veya dolaylı olarak yaptığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu beyan ederim.

Scientific Ethic Statement

I declare that I complied with the rules of academic and scientific ethics from the proposal stage to the process of completion of the study titled “*Metaphor Perceptions of University Students and Instructors of Iğdır University About Instructors*”as a Master Thesis. I prepared, that I obtained all information in term Project with the framework of scientific ethics and traditions, that I showed sources to the each quotation I made directly or indirectly in this study I prepared as a term Project in accordance with the writing rules and works which I used have been shown in the bibliography.

12/07/2019

Gökhan YILDIRIM

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	i
TEŞEKKÜR.....	ii
ÖZET	iii
ABSTRACT	v
TABLolar LİSTESİ	vii

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GİRİŞ	1
1.1. Çalışmanın Geçmişi	1
1.2. Problem	5
1.3. Araştırmanın Amacı	6
1.3.1. Araştırma Soruları	6
1.3.2. Araştırmanın Önemi	6
1.3.3. Araştırmanın Sınırlılıkları	6

BÖLÜM 2

LİTERATÜR TARAMASI

2.1. Tanım	7
2.2. Etimoloji.....	8
2.3. Metaforun Önemi	9
2.4. Metaforun Kullanım Alanları.....	10
2.5. Metafor Çeşitleri	11
2.5.1. Kavramsal Metafor.....	11
2.5.2. Yön Metaforu	12
2.5.3. Ontolojik/ Varlıksal Metaforlar	12
2.5.4. Metonimi/ Mecaz-ı Mürsel	13
2.5.5. Simile/ Teşbih, Benzetme	14
2.6. Yurtiçinde Yapılmış Çalışmalar.....	15
2.7. Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar	28

BÖLÜM 3 METOD

3.1.Araştırma Tasarımı.....	32
3.2.Yöntem.....	32
3.3.Prosedür	32
3.4. Katılımcılar	32
3.5. Araç.....	33
3.6. Veri Analizi.....	33
3.6.1. Kodlama ve seçme	33
3.6.2. Kategorizasyon.....	33
3.6.3. Güvenilirlik	34

BÖLÜM 4 VERİLERİN ANALİZİ

4.1.1. Öğrencilerin Oluşturduğu Kavramsal Kategoriler.....	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
4.2.5. Verilerin Analizi.....	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
4.3.2. Bölümün Özeti	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.

BÖLÜM 5 TARTIŞMA VE SONUÇ

5.1. Araştırma Soruları.....	62
5.2. Öneriler	69

REFERANSLAR.....	71
-------------------------	-----------

EKLER	80
--------------------	-----------

ÖZGEÇMİŞ	85
-----------------------	-----------

ÖNSÖZ

Bu çalışmada üniversite öğrencilerinin ve öğretim elemanlarının öğretim elamanı kavramına ilişkin metafor algıları araştırılmıştır. Tez çalışmamda ve onun planlanmasında, araştırılmasında, yürütülmesinde ve oluşumunda ilgi ve desteğini esirgemeyen, engin bilgi ve tecrübelerinden yararlandığım, yönlendirme ve bilgilendirmeleriyle çalışmamı bilimsel temeller ışığında şekillendiren sayın hocam Prof. Dr. Gencer ELKILIÇ'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Gökhan YILDIRIM

IĞDIR-2019

TEŞEKKÜR

Bu çalışmanın gerçekleőtirilmesinde, tez çalıőmam boyunca değerli bilgilerini bizlerle paylaőan, kullandığı her kelimenin hayatıma kattığı önemini asla unutmayacağım saygıdeğer danışman hocam; Prof. Dr. Gencer ELKILIÇ'a, çalıőmam boyunca benden bir an olsun yardımlarını esirgemeyen ve çalışma süresince tüm zorlukları benimle göğüsleyen ve hayatımın her evresinde bana destek olan değerli ailem'e sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

İğdir 2019

Gökhan YILDIRIM

KAFKAS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
BATI DİLLERİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
İNGİLİZ DİLİ VE EDEBİYATI BİLİM DALI
İĞDIR ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİLERİNİN VE ÖĞRETİM
ELEMANLARININ ÖĞRETİM ELEMANLARINA İLİŞKİN METAFOR
ALGILARI
YÜKSEK LİSANS TEZİ
Gökhan YILDIRIM
DANIŞMAN
Prof. Dr. Gencer ELKILIÇ
2019 – VII + 84

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, üniversite öğrencilerinin ve öğretim elemanlarının, öğretim elemanlarına ilişkin algılarının metaforlar aracılığıyla belirlenmesidir. Bu çalışmanın araştırma konusu, Iğdır Üniversitesi'ndeki yaş, cinsiyet, bölüm, sınıf gibi farklılıklara göre sınıflandırılmış olan ön lisans, lisans öğrencilerinin ve öğretim elemanlarının metaforlar vasıtasıyla öğretim elemanlarına ilişkin genel olarak algılarını ortaya çıkarmaktır. Kısacası çalışmanın konusu, öğretim elemanlarının ve öğrencilerin öğretim elemanlarına ilişkin algılarını ortaya çıkarmaktır. Araştırma, Saban'ın (2008) araştırmasındaki verileri analiz etme yolu örnek alınarak analiz edilmiştir. Araştırmanın örneklem grubunu, 2017-2018 eğitim-öğretim yılında Iğdır Üniversitesi Suveren Kampüsü'nde öğrenim görmekte olan ön lisans ve lisans, 1, 2. Sınıf; lisans, 1, 2, 3, 4. Sınıf öğrencilerinden öğrenim görmekte olan 228 öğrenci ve 37 öğretim elemanı oluşturmaktadır. Bu çalışmada, bu evreni temsil edebilecek örneklemin belirlenmesinde basit seçkisiz örnekleme yolu kullanılmıştır. Bu araştırmanın verileri, örneklem grubu öğrencilerinin, öğretim elemanı kavramına ilişkin sahip oldukları metaforları ortaya koymak amacıyla —Öğretim Elemanı... gibidir. Çünkü.....,ifadelerini tamamlamaları istenen bir form aracılığıyla elde edilmiştir. Buna göre araştırmada elde edilen veriler dört aşamada analiz edilmiştir. Bu aşamalar: geçerli metaforların kodlanması ve geçersiz metaforların ayıklanma aşaması, örnek metafor ifadelerini derleme aşaması, temalara göre kategori geliştirme aşaması, geçerlik ve güvenilirliği sağlama aşaması. Araştırma sonucunda öğretim elemanı kavramına ait kategorilerden öğretim elemanına ilişkin olarak üniversite öğrencilerinin görüşleri metafor olarak kavramsal kategorilere ayrılmış olarak incelendiğinde, üniversite öğrencilerinden öğretim elemanını Cansız bir

nesne/ Soyut bir kavram kategorisi altında (f=28, 14,89%), Bir Yakın Kişi Olarak Öğretim Elemanı kategorisi altında (f=25, 13,29%), Bir Bitki Olarak Öğretim Elemanı kategorisi altında (f=20, 10,63%), Bir Bilgi Kaynağı Olarak Öğretim Elemanı kategorisi altında (f=20, 10,63%), Bir Yol Gösterici/Eğitici Olarak Öğretim Elemanı kategorisi altında (f=20, 10,63%), Bir Işık Kaynağı Olarak Öğretim Elemanı kategorisi altında (f=19, 10,10%), Bir Yaşam Kaynağı Olarak Öğretim Elemanı kategorisi altında (f=14, 7,44%), İyi İnsan Olarak Öğretim Elemanı kategorisi altında (f=14, 7,44%), Bir Hayvan Olarak Öğretim Elemanı kategorisi altında (f=12, 6,38%), Kötü İnsan Olarak Öğretim Elemanı kategorisi altında (f=9, 4,78%), İstenmeyen Bir Kişi Olarak Öğretim Elemanı kategorisi altında (f=7, 3,72%) olarak görülmektedir. Öğretim elemanlarının öğretim elemanı kavramına ilişkin metaforik algıları kavramsal kategorilere ayrılmış olarak incelendiğinde ise, Öğretim Elemanlarından Öğretim Elemanını Cansız bir nesne/ Soyut bir kavram olarak görenlerin sayısı (f=14, 38,88%), Yol Gösterici olarak Öğretim Elemanı kategorisi altında (f=9, 25%), Bir Bitki Olarak Öğretim Elemanı kategorisi altında (f=5, 13,88%), Işık Kaynağı Olarak Öğretim Elemanı kategorisi altında (f=3, 8,33%), Meslek Sahibi Bir İnsan Olarak Öğretim Elemanı kategorisi altında (f=3, 8,33%), Bir Hayvan Olarak Öğretim Elemanı kategorisi altında (f=2, 5,55%), olarak görülmektedir.

Anahtar kelimeler: Kavramsal kategori, Metafor, Öğretim elemanı, Üniversite öğrencileri, İçerik analizi

KAFKAS UNIVERSITY
INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCES
WESTERN LANGUAGES AND LITERATURE
ENGLISH LANGUAGE AND LITERATURE DEPARTMENT
METAPHOR PERCEPTIONS OF UNIVERSITY STUDENTS AND
INSTRUCTORS OF IGDİR UNIVERSITY ABOUT INSTRUCTORS
MASTER'S THESIS
Gökhan YILDIRIM
SUPERVISOR
Prof. Dr. Gencer ELKILIÇ
2019 – VII + 84

ABSTRACT

The aim of this study is to determine the perceptions of university students and instructors about the instructors through metaphors. The research subject of this study is to reveal the general perceptions of associate and undergraduate students and instructors who have been classified according to age, gender, department and class at Iğdir University by means of metaphors. In short, the subject of the study is to reveal the perceptions of the instructors and students about the instructors. The research by taking Saban's (2008) research as a pattern of analyzing the data, has been analyzed. The sample group of the study is composed of associate degree 1st, 2nd, and bachelor's degree 1st, 2nd, 3rd, 4th, year 228 students and 37 instructors of the 2017-2018 academic year at Iğdir University Suveren Campus. In this study, the random sampling method has been used to determine the sample that could represent the population. With the aim of illustrating the metaphors of sample group students and instructors about the concept of instructors, the questionnaire of this study are as follows: —A university instructor is like... because....The data of this research was obtained by means of a form that they were asked to complete. Accordingly, the data obtained in this study were analyzed in four stages. These phases are the coding of valid metaphors and the extraction of invalid metaphors, the compilation of sample metaphors, the category development by theme, the validation and reliability of them. As a result of the research, when the views of the university students from the categories belonging to the concept of instructors are examined as divided into metaphorically conceptual categories; the number of university students who see instructors under the category of a lifeless object/ abstract concept (f = 28, 14,89%),

Under the category of Instructor as a Person (f = 25, 13.29%), under the category of the Instructor as a Plant (f = 20, 10.63%), under the category of the Instructor as a Knowledge Source (f = 20, 10, 63%), under the category of the Instructor as a Light Source (f = 19, 10,10%), under the category of the Instructor as a Source of Life(f = 14, 7,44%), under the category of the Instructor as a Good Person (f = 14, 7,44%), under the category of the Instructor as an Animal category (f = 12, 6,38%), under the category of the Instructor as a Bad Person (f = 9, 4,78%), under the category of the Instructor as an Unwanted Person (f = 7, 3,72%), has been determined. When the perceptions of the instructors about the concept of the instructor are examined in terms of conceptual categories, the number of instructors under the category of the Instructor as a lifeless object / Abstract concept (f = 14, 38,88%), under the category of the Instructor as a Guideline (f = 9, 25%), under the category of the Instructor as a Plant(f = 5, 13,88%), under the category of the Instructor as a Light Source (f = 3, 8,33%), under the category of the Instructor as a Professional Person (f = 3, 8, 33%) under the category of the Instructor as an Animal category (f = 2, 5,55%), has been determined.

Keywords: Conceptual category, Metaphor, Instructors, University students, Content analysis

TABLÖLAR LİSTESİ

- Tablo 1.** Kavramsal Kategoriler**Hata! Yer işareti tanımlanmamış.**
- Tablo 2.** Öğretim Elemanlarının Oluşturduğu kavramsal Kategoriler**Hata! Yer işareti tanımlanmamış.**
- Tablo 3.** Cansız Nesne/Soyut Kavram Olarak Öğretim Elemanı**Hata! Yer işareti tanımlanmamış.**
- Tablo 4.** Yakın Kişi Olarak Öğretim Elemanı.....**Hata! Yer işareti tanımlanmamış.**
- Tablo 5.** Bitki Olarak Öğretim Elemanı**Hata! Yer işareti tanımlanmamış.**
- Tablo 6.** Bilgi Kaynağı Olarak Öğretim Elemanı.**Hata! Yer işareti tanımlanmamış.**
- Tablo 7.** Yol Gösterici/Eğitici Olarak Öğretim Elemanı**Hata! Yer işareti tanımlanmamış.**
- Tablo 8.** Işık Kaynağı Olarak Öğretim Elemanı...**Hata! Yer işareti tanımlanmamış.**
- Tablo 9.** Yaşam Kaynağı Olarak Öğretim Elemanı**Hata! Yer işareti tanımlanmamış.**
- Tablo 10.** İyi İnsan Olarak Öğretim Elemanı**Hata! Yer işareti tanımlanmamış.**
- Tablo 11.** Hayvan Olarak Öğretim Elemanı.....**Hata! Yer işareti tanımlanmamış.**
- Tablo 12.** Kötü İnsan/Kibirli bir kişi Olarak Öğretim Elemanı**Hata! Yer işareti tanımlanmamış.**
- Tablo 13.** İstenmeyen Kişi Olarak Öğretim Elemanı**Hata! Yer işareti tanımlanmamış.**
- Tablo 14.** Kavramsal Kategoriler**Hata! Yer işareti tanımlanmamış.**
- Tablo 15.** Cansız Nesne/Soyut Kavram Olarak Öğretim Elemanı**Hata! Yer işareti tanımlanmamış.**
- Tablo 16.** Yol Gösterici/Eğitici/Bilgi Kaynağı Olarak Öğretim Elemanı**Hata! Yer işareti tanımlanmamış.**
- Tablo 17.** Bitki Olarak Öğretim Elemanı**Hata! Yer işareti tanımlanmamış.**
- Tablo 18.** Işık Kaynağı Olarak Öğretim Elemanı.**Hata! Yer işareti tanımlanmamış.**
- Tablo 19.** Şekil/Biçim Veren Bir İnsan olarak Öğretim Elemanı**Hata! Yer işareti tanımlanmamış.**
- Tablo 20.** Hayvan Olarak Öğretim Elemanı.....**Hata! Yer işareti tanımlanmamış.**

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GİRİŞ

1.1. Çalışmanın Geçmişi

Metafor, günlük yaşamda oldukça yaygın şekilde gerek farkında olmadan gerek ise bilinçli olarak kullanılan ve bu nedenle aslında günlük yaşamda sürekli kullanılan bir araçtır. Bir kavram olarak,“ Metafor kelimesi esas olarak Grekçe’de “metaherein” kelimesinden gelmektedir. Taşımak, transfer, aktarım gibi anlamlar taşımaktadır. Metafor kelimesi etimolojik olarak birleşik kelime (meta+ phora) olarak izah edilen “metaphora”ya dayanır. “Meta”, “öte” anlamında gelen, “pğora” ise “taşımak” anlamını çağrıştıran Yunanca kökenli kelimelerdir.” (Güneş, Tezcan(2017, s.1).

Metaforlar, temel olarak aslında hedef olarak anlatılmak isteneni aktarırken onu olduğu gibi değil de daha kolay anlaşılacak şekilde aktarma görevi taşırlar ve aslında benzer ama birbirlerinden farklı olan kavramları birbirlerinin yerine kullanarak ifade etmeye yararlar. Herhangi bir kavramı farklı bir yolla aktarırken ise söz konusu kavramı insan zihinlerinde hedef çağrışımı uyandırabilecek ve algıyı somutlaştıracak şekle dönüştürerek bunu gerçekleştirme görevi taşımaktadırlar. Metafor kavramının temel olarak anlamayı kolaylaştırıcı etkisi olduğundan dolayı ise bilimsel araştırmalara da yaygın şekilde konu olan bir kavram olduğu görülmektedir. Metaforun, özellikle bir kavram olarak karmaşık halde bulunan herhangi bir konuyu, kavramı, nesneyi, vb. açık ve anlaşılır hale getirme etkisi sayesinde, söz konusu olan şeyi anlaşılır kılması dolayısıyla, bazen sadece bir sözcük kullanılarak, bazen de bir deyim kullanılarak veya kimi zaman bir resim aracılığıyla bile onlarca veya yüzlerce sözcük kullanılarak anlatılamayacak kadar çok şey anlatabilmek mümkün hale gelmektedir. Metaforun özü bir tür şeyi başka bir tür şeye göre anlamak ve tecrübe etmektir. Demir’e (2015, s.30)göre metaforları kullanırken bizler aslında aktarılması zor bir mesaj veya açıklanması zor olan bir kavramı bu vasıtayla karşımızdakine daha açık ve anlaşılır bir şekle dönüştürmüş oluruz. Bu nedenle birçok sözcükle anlatılabilecek bir şeyi, gerek deyimler yoluyla gerekse benzetme aracılığıyla bir kavramı başka bir şeye benzeterek somut şekle dönüştürerek ve bağlantı ilişkisi kurarak, hatta yeri geldiğinde bir resim yoluyla bile metaforlarla aktarabilmek

mümkündür. Aslında gerek metafor kavramının tanımı üzerine yapılmış çalışmalardan, gerekse bu kavram üzerine yapılmış araştırma ve çalışmaların sonucunda aslında metaforun hayatın vazgeçilmez bir parçası olduğu açıktır. Metafor kavramının eğitim alanında özellikle ilköğretimde oldukça yoğun olarak kullanıldığını, özellikle ders kitaplarını ele aldığımızda resimler veya somutlaştırıcı, anlamayı kolaylaştırıcı araçlar yardımıyla öğrenci zihninde hedef kavramların veya unsurların onların zihinlerinde varlık bulmalarının hedeflendiği ve bu nedenle özellikle küçük yaştaki öğrencilerin henüz dil edinimlerinin çok gelişmemiş olması dolayısıyla eğitim araçlarının özellikle yoğun olarak bu şekilde dizayn edildiği görülmektedir. Farklı bilişsel düzeyde, yaş grubundaki belirli toplulukların, öğrencilerin de aynı şekilde hedef kavramları aktarabilmek adına eğitimde farklı şekil ve boyutlarda kolaylaştırıcı metaforik kavramlar kullanıldığı görülmektedir.

Lakoff ve Johnson (1980) metaforun özü, bir tür şeyi başka bir açıdan anlamayı deneyimlemek olduğundan bahsetmektedir. (Lakoff ve Johnson, 1980: 5). Lakoff (2002), muhafazakârların, liberallerin yaptıklarından daha fazla metafor yaratma eğiliminde olduklarını ve bunların deyimsel kabullere geçtiklerinden, muhafazakarlığın dünya hakkındaki anlayışımızı şekillendirdiğini ileri sürmektedir. Ellis R.(1998) ise, Metaforun temel bir retorik aygıt olduğunu ve Sosyal Bilimler araştırması bağlamında, bilimsel metaforları şiirdekilerle karşılaştırmanın öğretici olduğunu belirtmiştir.

Saban (2005), insanların günlük hayatlarında yüz yüze geldikleri çeşitli durumlara karşı eğer bu olaylar veya durumlar soyut kavramlar içeriyorsa, bu soyut kavramları zihinlerindeki somut nesnelere kullanarak ve bunlar arasında bağlantı kurarak düşüncelerini ifade etmek için metaforik yapılar kullandıklarından bahsetmektedir.

Dur(2016) ise metafor'un, Antik Çağlardaki retorikten günümüze kadar felsefe, dilbilim, anlambilim, eğitim, psikoloji gibi farklı alanlarda incelenen bir konu olmuş olduğunu bahsetmiş ve günümüz post modern söylemlerinin içinde de önemli bir yeri olduğunu belirtmiş olduğu metaforun, disiplinlerarası yaklaşımlara açık bir kavram olduğunu ifade etmiştir. Sanat ve tasarımda metaforlar'ın, yapının kavramsal yapısının oluşturulduğu ve içerik kurgusunun yapıldığı taşıyıcı bir unsur niteliğinde olduğunu belirtmiştir.

Öte yandan, metafor konusu çeşitli bilim dallarına konu olmuş, özellikle son yıllarda metafor ile ilgili çalışmalar oldukça hız kazanmıştır. Metafor kavramı herhangi bir konuyu somutlaştırması ve anlamı açık hale getirmesi dolayısıyla sıklıkla tercih sebebi olmuştur. Geçmişten günümüze metafor konusunun insanoğlu için her zaman çok kullanılagelen, insan hayatını kolaylaştırıcı bir unsur olduğu açıktır. Metafor kavramıyla ilişkin olarak gerek ülkemizde gerekse yurtdışında bir dizi çalışmalar yapılmış olduğu görülmektedir. Bu çalışmalardan bazılarını örnek vermek gerekirse;

Örneğin Hirschman(2007) saç bakım alanıyla ilişkili ürünlerin üretimiyle ilişkili olarak pazarlamacı popüler kültürün, medya ve tüketicilerden kaynaklanmakta olduğunu ifade etmiştir. Bu konuda Saç için iki temel metafor olduğunu; (1) beslenme ve hidrasyon gerektiren canlı bir organizma; ve (2) tasarıma tabi tutulabilen ve giysi, aksesuar ya da koruma olarak kullanılabilen bir şekillendirilebilir yapı, belirtmiştir.

Saban(2008), ilköğretim birinci kademe öğrenci, öğretmen ve öğretmen adaylarının okul kavramına ilişkin sahip oldukları metaforları ortaya çıkarmak için yaptığı çalışmada 74 adet geçerli metafor tespit etmiş olduğunu ifade etmiştir.

Argon ve Kösterelioğlu(2009), Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören eğitim fakültesi dördüncü sınıf öğrencilerinin fakülte kültürü ve üniversite yaşam kalitesine ilişkin algıları ile fakülte kültürüne ve üniversite yaşam kalitesine ilişkin algıları arasındaki ilişkiyi belirlemeyi amaçladıkları çalışma sonucu öğrencilerin fakülte kültürüne ilişkin algılarının olumlu olduğu, üniversite yaşam kalitesi açısından en kaliteli olarak algıladıkları boyutun "Karara Katılım" boyutu olduğu, en düşük düzeyde algıladıkları boyutun ise "Gelecek" boyutu olduğunu tespit etmiştir.

Abawi(2013), okullarda başarıyı artırmaya yönelik projelerde (IDEAS) yer almış okullarda metaforik görüşlerin kullanımı ve bilişsel bağlantıların okul genelindeki uygulamaları anlama konusundaki ilişkisini araştırmış olduğu araştırmada, Abawi'nin çalışmasına göre bulguların, bilişsel bağların metafor yoluyla kuvvetlendirilmesinin, uzun vadede pedagojik uygulamanın kültürel anlayışlarını da sürdürebileceğini göstermiş olduğu ifade edilmiştir.

Tortop(2013), ise eğitim fakültesindeki öğretmen adaylarının üniversite hocaları hakkındaki metaforlarını ortaya çıkarmak için 347 öğrenim adayı üzerinde yaptığı çalışmada 183 farklı metafor belirlendiğini belirtmiş ve ayrıca yükseköğretimde kalite artırma çalışmalarında, öğretim üyelerinin performanslarının belirlenmesinde metaforların bir değerlendirme aracı olarak kullanılabilir olduğunu belirlemiştir.

Bir diğer çalışmada Güner, Tunca, Şahin ve Oğuz(2015), ise öğretmen adaylarının öğretmen eğitimcisi kavramına yükledikleri anlamları metaforlar yoluyla belirlemeyi amaçlamak için eğitim fakültesinde öğrenim gören 272 öğretmen adayı oluşturduğunu belirtmiş; analiz sonucu oluşturulan metaforların olumlu ve olumsuz olmak üzere iki ana temada toplandığını ve araştırma sonucu öğretmen adayları tarafından öğretmen eğitimcisine ilişkin olumlu metaforlar kadar olumsuz metaforların da oluşturulmasının nitelikli bir öğretmen eğitimi için öğretmen eğitimcilerinin özelliklerinin yeniden sorgulanmasının gerekliliğini işaret ettiğini belirlemiştir.

Başka bir çalışmada Kaya(2014), sosyal bilgiler öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğretmen adaylarının küresel ısınmayı nasıl algıladıklarını ortaya koymak üzere yapılan çalışmada katılımcıların küresel ısınma kavramına ilişkin olarak toplam 42 geçerli metafor üretmiş olduğunu belirtmiştir.

Elkılıç ve Bayrakçı(2016), Kafkas Üniversitesi mütercim tercümanlık bölümündeki öğrencilerin İngilizce ve Fransızca dil öğretmenleri hakkındaki yorumlarını öğrenciler tarafından oluşturulan metafor çeşitleriyle belirlemeyi ve onları ortak başlıklar altında kategorize etmeyi amaçladığı çalışma sonucunda 68 öğrenciden toplanan veriler sonucunda, İngilizce dil öğretmenleri hakkında 60 geçerli metafor ve Fransız dili öğretmenleri hakkında ise 58 geçerli metafor belirlemişlerdir.

Koşar(2016), ise "üniversite" ve "akademik personel" kavramları hakkında öğretmen adaylarının metaforlarını belirlemek için Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde okuyan 336 birinci sınıf öğrenci üzerine olan çalışmada sonuç olarak, üniversite hakkında 133 metafor, akademik personel ile ilgili 94 metafor üretildiğini tespit etmiştir.

Yalçın, Özoğlu ve Dönmez(2016), ise eğitim fakültelerinde görev yapmakta olan öğretim elemanlarının, üniversitelerde araştırma takımlarının bir üyesi olan araştırma görevlilerine ilişkin algılarını metaforlar aracılığıyla ortaya koymayı hedeflemiştir. Araştırma sonucunda, eğitim fakültesinde çalışan öğretim elemanlarının araştırma görevlisi kavramına hem olumlu hem de olumsuz anlamlar yüklediğinin ortaya çıkarmıştır.

Başka bir çalışmada, Elkılıç ve Aybirdi(2016), Yabancı Dil Olarak İngilizce Öğreten Öğretim Elemanlarının, Öğrencilerine İlişkin Metafor Algıları konulu yapmış oldukları çalışmada; Türk Öğretim Elemanlarının 98 geçerli metafor oluşturduklarının ortaya çıktığını tespit etmiştir.

Kabaran ve Uşun(2017), Türkiye'nin batısında bir devlet üniversitesinin eğitim fakültesinde öğrenim görmekte olan öğrencilerin fakülte ve öğretim elemanı kavramlarına ilişkin metaforları üzerine olan çalışmasının sonucunda fakülte kavramı için 156, öğretim elemanı kavramı için 178 farklı metafor ürettiklerini ve öğrencilerin fakülte ve öğretim elemanı kavramları için hem olumlu hem olumsuz metaforlar ortaya koyduklarını tespit etmiştir. Fakülte kavramı için en çok vurgulanan sıradan bir yer olarak fakülte kategorisi iken en az vurgulanan otoritenin yönettiği yer olarak fakülte kategorisi olduğunu belirlemişlerdir. Öğretim elemanı kavramı için en çok vurgulanan rehber/yol gösterici olarak öğretim elemanı kategorisi iken en az vurgulanan tutarsız olarak öğretim elemanı kategorisi olmuştur. Öğrencilerin ürettikleri metaforlar cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık göstermezken bölüm değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiğini tespit etmiştir.

1.2. Problem

Üniversite öğrencilerinin, öğretim elemanlarına ilişkin algılarının dersteki başarısında etkisi olduğu bilinmektedir, ancak olumsuz durumların da öğrencilerin derse karşı olan tutumları üzerinde olumsuz etkiye sahip olması dolayısıyla ve bu konudaki durumu tespit etmeye yönelik hedeflenen yer olan Iğdır Üniversitesinde daha önce söz konusu alanda çalışma yapılmadığı için bu konuda metafor çalışması yapılarak sonucun belirlenmesi, öğrencilerin metafor algılarının ortaya koyulmasıdır.

1.3. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, Iğdır vilayetinde bulunan Iğdır Üniversitesi öğretim elemanlarının ve ön lisans ve lisans öğrencilerinin öğretim elemanlarına ilişkin genel algılarını metafor örnekleri yardımıyla/aracılığıyla araştırmak, incelemek ve öğrencilerin öğretim elemanı ile ilgili algı ve düşüncelerini belirlemek ve bu sayede öğretim elemanlarına karşı tutumlarının olumlu veya olumsuz açılarından ortaya çıkarılmasıdır.

1.3.1. Araştırma Soruları

1. Öğrencilerin öğretim elemanı kavramına ilişkin oluşturdukları metafor algıları nelerdir?
2. Öğretim elemanlarının öğretim elemanı kavramına ilişkin oluşturdukları metafor algıları nelerdir?
3. Öğrencilerin öğretim elemanı kavramına ilişkin oluşturdukları metaforlar kaç kavramsal kategori altında toplanabilir?
4. Öğretim elemanlarının öğretim elemanı kavramına ilişkin oluşturdukları metaforlar oluşturdukları metaforlar kaç kavramsal kategori altında toplanabilir?

1.3.2. Araştırmanın Önemi

Bu çalışmada Iğdır Üniversitesi'nde öğrenim gören öğrencilerin görüşlerinin, düşüncelerinin metafor çalışmasıyla ortaya çıkarılmasının, öğrencilerin üniversitedeki eğitmenler hakkındaki bakış açılarını, görüşlerini anlayabilme açısından önemli olduğu, çünkü bunun öğrencinin genel olarak derse ve üniversiteye karşı tutumu üzerinde etkisi olması dolayısıyla söz konusu araştırma bilgi toplama açısından önemlidir.

1.3.3. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu çalışma yalnızca Iğdır Üniversitesi örneğidir ve Iğdır Üniversitesi öğrenci ve öğretim elemanları üzerine yapılmıştır. Türkiye'ye genelleştirilemez.

BÖLÜM 2

LİTERATÜR TARAMASI

2.1.Tanım

Metafor konusu üzerinde çok çeşitli çalışmalar yapılmış ve yapılmakta olduğu görülmektedir, özellikle metafor üzerine son zamanlarda yapılan çalışmaların bu kadar yaygın hale gelmesinde kuşkusuz “*George Lakoff and Mark Johnsen (2003) Metaphors we live by*” isimli eserin çok önemli bir yeri olduğu yadsınamaz bir gerçektir, hatta söz konusu eser sayesinde metafor konusunun daha bilinir, yaygın hale geldiği ve aslında gerek farkında olarak gerek ise farkında olmaksızın yaşamın her noktasında metafor kavramının kullanıldığı ve insan hayatının deyim yerindeyse vazgeçilmez bir unsuru olduğu anlaşılmaktadır. Esasen bir kavram olarak metafor’un, tarihten yola çıkılarak Eski Yunan dönemi ve Aristoteles’e kadar dayanmakta olduğu görülmektedir, dolayısıyla Aristoteles’ten bu yana metafor’un bir kavram olarak bilinirliği ve geçmişten günümüze insan hayatındaki mevcudiyetine ilişkin olarak yargıda bulunmak mümkündür.

Temel olarak bir kavram bakımından metafor’un bir sözcükle soyut bir kavramı ifade ederken onu daha somut şekle dönüştüren ve sadece somut olarak algılanmasını sağlamayı aynı zamanda ise hedeflenen kavramı üslup olarak ilgi çekici bir hale getirerek onu başka bir yol ile aktarmaktır denebilir. Türkçe’de ise metafor’un karşılığından söz etmek gerekirse “benzetme, istiare” anlamları taşımaktadır. Esasında Metafor sözcüğünün Eski Yunanca’da, Grekçe “metaherein” sözcüğünden geçmiş olduğu ve transfer, taşıma anlamlarına sahip olduğu görülmektedir. Metafor kelimesinin etimolojik olarak birleşik kelime (meta+ phora) olarak izah edilen “metaphora”ya dayandığı, “Meta”, “öte” anlamında gelen, “phora” ise “taşıma” anlamını çağrıştıran Yunanca kökenli kelimeler olduğunun görüldüğü, latin yazarlar tarafından, metafor kavramını “translation” (aktarma, taşıma) veya “similitudo”(benzetme) olarak kullanıldığı belirtilmiştir. (Nasalski’den aktaran Tepebaşı, 2013, s. 16). “Bir yerden bir yere taşıma” anlamına gelen Yunanca metapherein (meta: öte, üst; pherein: taşıma) kelimesinden türemiştir. Metafor, sözlüklerde, bir kelime, kavram veya deyim, farklı ama benzer bir nesne veya

eyleme dönüştürülmesi olarak tanımlanmaktadır (Merriam-Webster, 2011). Türkçe’de istiare olarak kullanılan sözcük, eğretileme ve ödünç alma şeklinde ise Türkçe’de karşılık göstermektedir. (Türk Dil Kurumu Sözlüğü, 2018). Giriş kısmında da bahsedildiği üzere metafor aynı zamanda birden fazla bilim dalında disiplinler arası kullanılabilir çok yönlü bir kavramdır. Bu nedenle birbirinden çok farklı olan sahalarda metafor kavramından faydalanılarak çok çeşitli çalışmalar yapılmış ve yapılmakta olduğu görülmektedir.

2.2. Etimoloji

Öncelikle Benzetme (:istiâre) manasına gelen metafor (métaphore), "aktarma, transfer" anlamına gelen Grekçe "metapherein" sözcüğünden türemiştir (meta+phoros=metafora). Güneş, Tezcan(2017, s.1)Soyut olan bir konunun anlaşılması konusunda Zorluk çekildiği durumda, konunun anlaşılır hale getirilmesi için, geçmişten bugüne kadar ve Türk-İslâm filozofları ve hattâ Yeniçağ filozofları da dahil olmak üzere, metafor'lardan faydalanmışlardır. Bu noktadan hareketle metafor konusu hem edebiyatçı hem de felsefecilerin oldukça yararlandıkları bir konu olmuştur her zaman. Metafor üzerine yapılan akademik çalışmalar incelendiğinde metafor kavramının yine akademik sahalarda çok geniş çaplı bir kullanım alanına sahip olduğu açıkça görülmektedir. Neredeyse bütün beşeri ve diğer bilimsel alanlarda da yine metafor kavramının oldukça yaygın halde kullanılmakta olduğu sonucuna ulaşılabilmektedir. Sanat ve edebiyat alanında kullanılageldiğinden bahsedildiği gibi özellikle sanat alanında metafor, bir eseri üslûp olarak ilgi çekici ve anlaşılır hale getirmekteyken felsefe alanında ise oldukça karmaşık ve kafa karıştırıcı olan bu sahada metaforlar sahip oldukları kolaylaştırıcı etki vasıtasıyla bir konuyu veya kavramı anlaşılır bir şekle dönüştürme görevi taşımaktadırlar. Felsefe tarihinde özellikle Aristoteles, metafor kavramıyla ilişkin olarak özellikle bu bakımdan karşımıza çıkmaktadır. Metafor konusuyla ilgili yapılmış çalışmalar incelendiği zaman birbirinden farklı bilim dallarının kullandığı ve yararlandığı bir kavram olduğu sonuç olarak açıkça görülmektedir. Bütün bu sebeplerle metafor kavramı oldukça popüler bir hale gelmiştir.

2.3. Metaforun Önemi

Metafordan bahsedildiğinde aslında çoğu zaman söz konusu kavramın yalnızca edebi bir terim olarak algılandığı görülmektedir, ancak metafor kavramıyla ilgili yapılmış araştırmalar incelendiğinde aslında metaforun çok yönlü bir kavram olduğu ve yalnızca bir bilim dalına atfedilemeyecek kadar esnek, kullanışlı hatta hayatın içinde gerek farkında olunarak gerekse farkında olunmadan aslında sürekli kullanılmakta olan bir kavram olduğu açıktır, çünkü esasen metafor vasıtasıyla aktarılmak istenenlerin kolaylıkla ve somut bir şekle dönüştürülerek aktarılması dolayısıyla iletişimin vazgeçilmez bir unsuru olarak taşıdığı önem büyüktür. Bu yönleriyle metafor kavramının iletişimi zenginleştirici bir unsur olduğunu söylemek mümkündür. İşte tam bu noktadan hareketle, yani metaforun iletişim kolaylaştırıcı, anlam zenginleştirici ve ifade edilmek istenenleri anlaşılır kılma özelliğinden yola çıkıldığında, esasen niçin metafor kavramı üzerine yapılmış olan ve halen yapılmakta olan ve gittikçe yaygınlaşmakta ve geniş çaplı kullanım alanı bulmakta olduğunu ve metafor kavramının neden beşeri bilimler, sosyal bilimler veya pek çok bilim dallarında neden ve nasıl böylesine yaygın kullanım alanı edindiğini anlamak mümkün hale gelmektedir. Genel olarak yapılmış çalışmalar, makaleler, tezler, vb. incelendiğinde metafor konulu çalışmalarda anket yönteminin oldukça sıklıkla kullanılmakta olduğu görülmektedir. Bu bağlamda tanım kısmında da değinildiği üzere metaforlar, bir şeyi başka bir şeye benzeterek hedef kavramı daha somut hale getirmekte ve anlaşılır kılma amacı teşkil etmektedir, dolayısıyla anket çalışmalarına konu olan sorunların, hedef sorun kaynağının daha net bir biçimde tespit edilebilmesi, mümkünse yeni öneriler sunulabilmesi adına metaforlar aracılığıyla tespit edilebilme fırsatı sunması esasen metaforun bir kavram olarak neden bu kadar tercih sebebi olduğunu ortaya koymaktadır. Bu yüzden metafor kavramının gün geçtikçe daha da yaygın hale gelmesi şaşırtıcı değildir. “Metaforların en kritik işlevleri olarak; soyut kavramları nasıl anlamlandırırız sorusuna metaforik görüş ile yanıt aranabilirken, kavramlara yüklenen anlamların ne olduğu sorusuna metaforlar ile yanıt bulunabilir. Söz konusu iki önemli özelliğin yanı sıra metaforlar eğitimden, ekonomiye, sosyolojiden, psikolojiye çok çeşitli alanlarda bireylerin yaklaşımlarını öğrenmek amacıyla veri toplama aracı olarak da kullanılmaktadır. (Güneş, Cennet, Rumeysa Tezcan, 2017)

2.4. Metaforun Kullanım Alanları

Yapılan çalışmalar incelendiğinde metafor kavramının aslında çok sınırlandırılmış bir kullanımı alanına sahip bir kavram olduğunu söylemek güç gibi gözükmektedir. Gerek günlük hayatımızda farkında olarak veya olmadan kullanmakta olduğumuz gerekse özellikle edebiyat alanında neredeyse vazgeçilmez bir unsur olarak metafor kavramının sürekli kullanılmakta olduğunu rahatça ifade etmek mümkündür. Hatta özellikle metaforu konu alan çalışmalara bakıldığında edebiyat alanını konu alan pek çok araştırma, çalışma bulunmaktadır, bazı zamanlar genellikle edebiyatla ilgili olan çalışmaların çoğunluk olması sanki metafor konusunun yalnızca edebiyat alanı ile sınırlı olduğu düşüncesini sıklıkla akla getirmekte hatta insanlar tarafından böyle bir algının oldukça yaygın olduğundan söz etmek mümkündür, ancak yapılan araştırmalar detaylı incelendiğinde aslında metafor kavramının kendisine çok geniş çaplı bir kullanım alanı edinmiş olduğu söylenebilir. Araştırmanın giriş bölümlerinde bahsedildiği üzere, metaforların herhangi bir araştırmada söz konusu problem veya araştırmanın unsuru olarak soyut kavramları somut biçimlere dönüştürerek hedefleneni ortaya çıkarmak ve araştırmayı konu alan problemleri çözüme kavuşturmak için kendisine sıklıkla kullanım alanı edinmiş olduğundan söz edildi, tabi ki yapılmış olan çalışmalar detaylı olarak ele alındığında edebiyat alanı ile ilgili çalışmaların gerçekten çok yaygın olduğunu belirtmek şüphesiz su götürmez bir gerçektir, ancak yine de metafor kavramının sadece edebiyatla sınırlı olduğunu söylemek yanılgıdır, çünkü esasen temel olarak konu insan olduğunda çoğunlukla insanı ele alan hangi bilim dalı olursa olsun, sonuç olarak insanın olduğu her yerde problemler de insanın varlığıyla birlikte var olagelmiş bulunduğundan şu açıkça ifade edilebilir ki aslında hemen her bilim alanında metaforlar kendisine yer edinmiştir. Halihazırda var olan çalışmalar detaylı olarak incelendiğinde aslında ne kadar geniş çaplı araştırmalarda metafor kavramının varlığını görmek bunun bir kanıtı olsa gerektir. Yani gayet açıktır ki metaforlar farklı bilim dalları araştırmacıları tarafından vazgeçilmeyen, bilakis gittikçe daha da yaygın hale gelmekte olan bir kavram haline gelmiştir. Pek çok farklı alanda yapılmış ve insanı konu edinen anket çalışmaları metafor kavramının teşkil ettiği önemi ortaya koymak adına kanıt gösterilebilir.

2.5. Metafor Çeşitleri

2.5.1. Kavramsal Metafor

Herhangi bir kavram alanına ait bir şeyi başka bir kavramla anlatmak kavramsal metaforun bir özelliğidir. Kavramsal metafor, Yapısal metafor olarak da adlandırılabilir. Metaforlar daha önce de değinilmiş olduğu üzere bir kavramı anlaşılır kılmak için benzetme veya ilişki kurma aracılığıyla anlatmak istediğimiz kavramı anlaşılır kılmaktadır. Kavramsal metaforları ele aldığımızda ise bir kavramı başka bir kavramla anlatabilmemiz için dolayısıyla kaynağın merkezi ve hedefi olmak durumundadır. “Kavramsal metaforlar dilin soyut sistemi içinde yayılmış haldedir ve bu dil sistemini kullanan insanların dünyayı algılayış biçimleriyle ilişkilidir. Kavramsal metaforlar, kaynak kavram alanı (source domain) ve hedef kavram alanı (target domain) olmak üzere iki kavram alanından oluşur. Hedef kavram alanı, kaynak kavram alanı vasıtasıyla anlaşılır. Kaynak kavram alanı somut bir kavram, hedef bilgi alanı ise soyut veya fiziksel bir kavram ya da nesnedir. Mesela “Vakit nakittir” metaforunda kaynak bilgi alanı olan ‘para’ somut bir kavramdır; hedef kavram alanı ise soyut bir kavram olan ‘zaman’dır.” (Akşehirli, 2005, s. 2) Görüldüğü gibi soyut bir kavram olan zaman kavramını somut bir kavram alanından alınmış olan ‘para’ sözcüğüne benzetme aracılığıyla mesajımızı hem somut bir hale getirmiş hem de etkili bir şekilde iletmek için bu tarz kavramsal metaforlar aracılığıyla karşımızdakilere aktarabilmekteyiz. “Kavramsal Metafor Teorisi’ne göre metafor, bir kelimenin başka bir kelimedenden hareketle anlaşılması değil, bir kavram alanının başka bir kavram alanına göre anlaşılmasıdır. Bu noktada dil metaforları ile kavramsal metaforlar arasında bir ayırım yapmak gerekir. Söz gelimi “Zaman paradır.” bir kavramsal metafordur. Zaman ile ilgili kavram alanını para ile ilgili kavram alanına ait özelliklerle anlattığımız her ifade, bu kavramsal metafora bağlı bir dil birliğidir. Bu bağlamda, “Zamanını boşa harcıyorsun. Derslerden arta kalan zamanı aileme ayırıyorum. Zamanını iyi değerlendirmelisin. Zaman kazanmak için başka ne yapabiliriz? Zaman kaybetmeyelim. Daha fazla zamanınızı almayayım.” cümleleri “Zaman paradır.” kavramsal metaforundan doğan dil metaforlarıdır.” (Çalışkan, 2013, s. 96)

2.5.2.Yön Metaforu

Yön metaforuları aşağı-yukarı veya içeri dışarı ya da ön-arka gibi belirli yönler belirterek aktarılmak istenen kavramı ya da mesajı aslında bir imaj şeklinde açık bir hale getirerek iletme amacı güden metaforlardır denilebilir. “Soyut fikirleri kavramlaştırırken imaj tasarımlarını kullanırız. Bu işlem, büyük ölçüde aşağı-yukarı, içeri-dışarı, ön-arka- sığ-derin gibi mekânsal yönelimlere bağlı olan yön metaforlarının kullanımı ile gerçekleşir.” (Akşehirli, 2005, s. 3). Lakoff ve Johnson, “mekansal yönelimleri”(yön metaforları) sıklıkla kavramsal olarak kullandığımızı söylüyor. Mekânsal yönelimler- yani, uzayda bir yerde bir yer bulmak, sahip olduğumuz türden bedenlerimiz var olduğundan ortaya çıkar: biz, önümüzde, aşağımızda ve yukarımızda olan şeyleri görürüz (ya da biliriz), vb. (Lakoff, Johnson, 2003). Diğer adıyla Oryantasyonel metafor olan Yön metaforlarının bu şekilde adlandırılmasındaki nedenlerden başlıcası olarak içinde bulunduğumuz fiziksel çevremizde yukarıda giriş kısmında da bahsedildiği gibi yön belirtmesidir. (Lakoff, Johnson, 2003) “Bu tür mecazi yönelimler keyfi değildir. Fiziksel ve kültürel hayatımızda bir temele sahiptir. Yukarı-aşağı, içeri-dışarı, vb. gibi kutupsal karşıtlıklara sahip olsalar da , bu tür metaforlara dayalı olan yön metaforları kültürden kültüre farklılık gösterebilir.” (Lakoff, Johnson, 2003, s. 15) Örnek olarak; “I’m feeling down.” (Üzgün hissediyorum). “I am up already” denildiğinde mesela; bu cümleyi söyleyen kişinin uykudan uyanmış olduğunu belirtir. Lakoff, Johnson’ın eseri incelendiğinde “down” sözcüğünün daha çok olumsuz, “up” sözcüğü ile kullandığımız metaforların ise pozitif durumlardan bahsetmek için yön metaforları olarak kullanıldığı görülmektedir. “Mesela “Moralim yükseldi” ifadesinde, ‘moral’ kavramı düşey boyutta, aşağı-yukarı yönelimi içinde anlaşılan bir kavramdır; bu nedenle ‘morali yükselmek’ ifadesi bir yön metaforu örneğidir.” (Akşehirli, 2005, s. 3)

2.5.3. Ontolojik/ Varlıksal Metaforlar

Soyut nitelikteki hareket, duygu, düşünce ve durumların somut birer varlık gibi ifade edilmesi şeklinde kendini gösteren ontolojik metaforlarda kaynak ve hedef kavram alanları, daha genel ve yüzeysel bir şekilde ilişkilendirilmiştir. (Çetinkaya, 2017, s. 381). Lakoff, Johnson uzaysal çevrede yön bildirmeye yarayan metaforların, (yön

metaforları) yukarı-aşağı, ön-arka, vb. gibi yön bildirmelerinin konumsal kavramları anlamamızda çok büyük derecede anlamayı kolaylaştırıcı etkiye sahip olduğundan bahsetmektedir. (Lakoff, Johnson, 2003, s. 26).Varlıksal metaforlar konusu incelendiğinde açıkça görülmektedir çevremizde var olduğunu beş duyu organımızla algıladığımız fiziksel çevremizde var olan cisimleri, soyut konularla veya kavramlarla ilgili şeyleri biz varlıksal metaforları kullanarak anlaşılır hale getirmekteyiz, hatta bu tür kavramları izah edebilmemiz için varlıksal metaforları kullanmaktan başka seçeneğimizin olmadığı da anlaşılmaktadır. Bu konuda; “Varlıksal metaforlarda bir şeyin ontolojik statüsü değişir; bir şey, başka bir şey olur. Mesela “Bu acıya dayanmak çok fazla sabır gerektirir.” cümlesinde, soyut ve sayılamayan bir kavram olan sabır, sayılabilen fiziksel bir varlık olarak tasavvur edilmiştir.”(Akşehirli, 2005, s. 3).

2.5.4. Metonimi/ Mecaz-ı Mürsel

Türkçedeki karşılığı Mecaz-ı Mürsel olarak adlandırılan kavramın İngilizce karşılığı Metonymy'dir. Metafordan bahsedilirken bir kavramı başka bir kanal aracılığıyla (somut halde kolay algılanabilir, anlaşılır) başka bir şeye benzeterek aktarma sanatı olduğuna dair açıklamalarda bulunuldu. Kısaca tekrar hatırlatmak gerekirse Metaforda benzetme ilişkisi oluşturarak bir şeyi daha anlaşılır kılmak varken, ki bu benzetmede kastedilen aslında hedef kavramın direkt olarak benzetilen kavramla arasında anlamca bir bağa sahip olup olmaması değil, ki zaten aslında bir bağ bulunmamaktadır esasen, daha ziyade hedef kavramı herhangi bir benzetme ögesi kullanarak zihinde açık şekilde bir anlam uyandırmak ve hedef kavramı aktarılan topluluğa karşı belirgin kılmak amacı vardır. Mesela bir Üniversite Öğrencisi genel olarak Öğretim Elemanını kendisine göre tanımlarken; “Öğretim Elemanı Mum gibidir, çünkü etrafını aydınlatırken kendisini zamanla tüketir.” şeklinde bir açıklama yaparken burada Öğretim Elemanını belirli kılabilmek için onu Mum'a benzeterek açıklamaktadır burada normalde mum ve Öğretim Elemanı arasında hiçbir şekilde bir bağ ilişkisi bulunmamaktadır, ama başta da söylendiği gibi önemli olan bağ ilişkisinin bulunması değil onu aktarırken anlam olarak konuyu kavrayabilmek adına bir bağ ve benzerlik ilişkisi kurabilmektir, yani kısaca benzerlik olmayan iki kavramı açık bir mesaj verebilmek için aralarında yine bu iki kavramı birbirine benzer kılabilecek bir bağ kurabilmektir. Güvercin ve kartal birer metafordurlar. Beyaz

güvercin barışın, kartal da özgürlüğün metaforudur. Görüldüğü gibi iki kavram arasında (güvercin-barış) doğrudan bir bağ yoktur. (Güven, 2014, s.20) Bu bağ bazı benzeşimler yoluyla zihnimizde oluşturulan bir ilişkidir Metonimi de ise söz konusu olan bir kavramın başka bir kavram ile aralarında herhangi bir benzetme ilişkisi gibi bir ilişki kurma durumu oluşturmaktan ziyade doğrudan hedef sözcüğün yerine kullanılması esastır, yani burada aslında bir kavramı açıklarken onu direkt olarak benzetilen kavramın yerine geçirme durumu vardır. Yani kısacası Metonimi, Türkçe karşılığı olarak; (Mecaz-ı Mürsel), benzetme amacı taşımamaktadır, direkt olarak benzetilen sözcüğün yerine geçme özelliği taşımaktadır. Türkçe’de mecaz-ı mürsel, ad aktarması veya düz değişmece gibi isimlerle bilinen metonimi ise aralarında nitelik bakımından bağ olan iki şeyin birbiri yerine kullanılmasıdır. (Güven, 2014) Örneğin, Rolls-Royce otomobillerinin çok pahalı olduğunu ve bu durumun Rolls-Royce’u zenginlik (veya belki de beğeni) ile ilişkilendirdiğini öğreniyoruz. (Berger, 2000) Metafor ve Metonimi ve alt kategorileri yaygın olarak konuşma figürleri olarak bilinmektedir. Aslında bunlarla sık olarak edebiyat ve şiir alanlarında karşılaşmaktayız ama aynı zamanda sadece edebiyat değil medyadaki reklamcılık ve benzeri pek çok alanda sıklıkla kullanıldığı görülmektedir.

2.5.5. Simile/ Teşbih, Benzetme

Bir şeyin niteliğini anlatmak için o niteliği eksiksiz taşıyan bir şeyi örnek olarak gösterme işi, benzeti, teşbih. (TDK, 2018). İngilizce olarak Simile kavramı ile ilgili olarak; Sıklıkla gibi edatı kullanılarak iki farklı şeyi karşılaştıran konuşma şekline Simile denildiği; (*Gül gibi yanaklardaki gibi*) görülmektedir. (Merriam-Webster, 2018) Süslü/mecazlı söylevin, yukarıda da bahsedilmiş olan diğer kavramlar gibi en yaygın kullanılan formlarından biri olduğu açıkça görülmektedir. Your-Dictionary sözlüğünden sözcük anlamına bakıldığında mesela ilginç bir yöntemle birbirinden farklı olan iki nesneyi ya da şeyi karşılaştıran bir kınuşma sanatı olduğu anlaşılmaktadır. Simile kavramının kullanımını şarkılardan şiirlere hatta günlük yaşantımızda geçen konuşmalar, diyaloglarımızın içinde sıklıkla kendisine kullanım alanı bulmuş olduğu görülmekte olduğu ile ilgili olarak açıklamalar bulunmaktadır. Metafor ve Simile birbiriyle çoğu kez karıştırılmaktadır. Teme olarak Simile ve Metaforu ayırd etmek için dikkat edilmesi gereken hususun Simile’deki benzetme durumunda hep kullanılan “gibi” sözcüğü oysa Metafor’da ise “gibi”edatının

kullanılmamasını özetleyebiliriz.; Simile ve metaforların birbiriyle sıklıkla karıştırılması ve iki kavramdaki temel farkı similenin gibi veya kadar sözcüklerini kullanarak Metafor ile olan farkını oysa Metafor'da bu sözcükleri kullanmadan benzetme yapıldığını açıklamakta olduğunu görmekteyiz. Bir Simile örneği olarak; “O bir melek kadar masumdur.” Bir metafor örneği olarak; “O bir melektir.” örneği verilmiştir. (Examples of Similes maddesi Your-Dictionary sözlüğünde) Simile; Türkçe karşılığı Teşbih olarak anlaşılan söz sanatı da tıpkı daha önce bahsetmiş olduğumuz diğer söz sanatları gibi anlatılanı daha çekici kılmaktadır ve bu nedenle edebiyat alanı ele alındığında sıklıkla karşılaştığımız kavramlardan biridir. Simile; Türkçe karşılığı Benzetme/ Teşbih olarak belirtilen sözcüğün Metafor'un bir altkategorisi olduğu ve içinde “like”, “as” yani; “gibi” sözcükleri barındırdığı, Metafor'un özdeşlik belirttiği; (Aşk'ım = Kırmızı bir gül) halbuki Similie/Teşbih sanatının ise (Aşk'ım kırmızı bir gül gibidir) örneğinde olduğu gibi benzetmeyi temel aldığı ve içinde gibi sözcüğünü kullandığını belirtmiştir. (Berger, 2000)

2.6. Yurtiçinde Yapılmış Çalışmalar

Öztürk (2007), ilköğretim okullarında coğrafya konularına yönelik öğretimde bulunacak Sosyal Bilgiler, Sınıf ve Fen Bilgisi öğretmeni adaylarının sahip oldukları algıları metaforlar aracılığıyla ortaya çıkartmak üzere yaptıkları araştırmanın sonucunda araştırmaya katılan öğretmen adaylarının % 33'ü “coğrafyayı “yaşam kaynağı – yaşamın kendisi olarak” , % 23.2' si “yaşam alanı olarak”, % 8.1'i “yol buldurucu- yönlendirici olarak” ve % 7.5'i “farklı branşları barındırıcı olarak” algıladığı görülmekte olduğunu belirtmiş ve araştırmaya katılan öğrencilerin %56'sı coğrafyayı yaşamın kendisi ile ilişkilendirmiş olduğunu tespit etmiştir.

Saban (2008), ilköğretim birinci kademe öğrenci (n=1,204), öğretmen (n=85) ve öğretmen adaylarının (n=420) okul kavramına ilişkin sahip oldukları metaforları ortaya çıkarma amacına yönelik yapıldığını ifade etmiş olduğu çalışmada 74 adet geçerli metafor tespit etmiş olduğunu ve bu metaforların 10 farklı kavramsal kategori altında toplandığını tespit etmiştir. Çalışmanın sonucuna göre, katılımcı türü (öğrenci, öğretmen ve öğretmen adayı) bakımından önemli derecede farklılık tespit edilmiş olunduğunu, aynı zamanda, öğrencilerin sınıf düzeyleri (3, 4 ve 5. sınıf) bakımından da önemli derecede farklılık bulunduğunu belirlemiştir.

Döş(2010), mesleğe yeni başlamış öğretmenlerin müfettişlik kavramına ilişkin algılarını, metaforlar aracılığıyla ortaya çıkarmayı amaçlamıştır. Dağıtılan 82 ölçme aracından 76 tanesi değerlendirmeye tabi tutulmuştur. Çalışma sonucunda aday öğretmenlerin müfettişleri nasıl algılandığına ilişkin verilere ulaşılmıştır. Mesleğe yeni katılan öğretmenlerin seçilmesindeki amaç ise, bu grubun daha önce müfettişlerle karşılaşmadığı düşünülerek, yeni öğretmenlerin müfettiş imajlarını ortaya çıkarmak olduğunu tespit etmiştir.

Güveli, İpek, Atasoy ve Güveli, (2011), öğrencilerin matematikle ilk deneyimlerinde önemli roller üstlenecek sınıf öğretmeni adaylarının matematik kavramına yönelik algıları üzerine yaptıkları çalışmada renk, besin türü, ulaşım aracı, oyun türü, mevsim ve canlı türü metaforların yardımıyla irdelenmeye çalışıldığını ifade etmiştir. Bu amaç doğrultusunda, 2010-2011 öğretim yılında Rize Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalında öğrenim gören toplam 200 öğretmen adayından “Eğer matematik bir renk (besin türü, ulaşım aracı, oyun türü, mevsim ve canlı türü) olsaydı,olurdu. Çünkü” cümlelerini tamamlamalarının istenmiş olduğunu belirlemiştir. Elde edilen verilerin nitel analizinden öğretmen adaylarının matematiğe yönelik algıları arasında özellikle “heyecan verici bir ders olarak matematik”, “zor ve sıkıcı bir ders olarak matematik” ve “birçok konudan oluşan matematik” algılarının öne çıktığını tespit etmiştir.

Geçit ve Gençler (2011), sınıf öğretmenliği 1. sınıf öğrencilerinin coğrafya algılarını metafor yoluyla belirlemek için yaptıkları araştırma sonucunda araştırmaya katılan 130 öğrenci toplam 52 metafor geliştirdiğini belirtmiştir. Bu metaforlar’ın 10 kategoride toplanmakta olduğunu ve bu kategorilerden sırasıyla şu 4’ü tüm metaforların yaklaşık %75’inin temsil ettiğini: 1.Yönlendirici veyol gösterici olarak coğrafya. 2. Yaşam ve yaşam kaynağı olarak coğrafya. 3.Tamamlayıcı öğelerin birleşimi olarak coğrafya. 4.Yaşanılan yer, mekân olarak coğrafya, ifade etmiştir. Bu durumun öğrencilerin coğrafya bilgilerinin ve algılarının genel olarak olumlu olmakla birlikte, çağdaş coğrafi bakış açısından nispeten uzak olduklarını belirlemiştir.

Soysal ve Afacan(2012), “fen ve teknoloji dersi” ve “fen ve teknoloji öğretmeni” kavramlarına yönelik ilköğretim öğrencilerinin sahip oldukları algıları metaforlar

aracılığıyla ortaya çıkarmak için yaptıkları araştırma sonucunda çalışmaya katılan ilköğretim öğrencileri fen ve teknoloji dersini; %19.7 “Farklı branşları barındırıcı” %16.78 ve “bilgilendirici”, %1.45 şeklinde algıladıklarını belirtmiştir. Ayrıca ilköğretim öğrencileri fen ve teknoloji öğretmenini %22.62 “bilgiyi aktarma biçimi”, %22.62 “bilgi sağlayıcı”, %18.24 “her alanda bilgi sahibi”, %2.91 “şekillendirici”, %1.45 “gerekli/önemli” olarak algılamaktadırlar. Bu çalışmada ilköğretim öğrencilerinin “fen ve teknoloji dersi” ve “fen ve teknoloji öğretmeni” kavramlarına yönelik sahip olduğu algıları metaforlar aracılığı ile ortaya çıkarmaya çalışılmıştır. 137 ilköğretim öğrencisi “fen ve teknoloji” dersi hakkında 69 metafor üretirken, fen ve teknoloji öğretmeni hakkında ise 70 adet metafor üretmişlerdir. Ortalama olarak her iki kavram için her iki öğrenci bir farklı metafor üretmiştir. Bu oran bu yaştaki çocukların hayal gücü ve benzetme yeteneklerinin ne kadar güçlü olduğunu ortaya çıkardığını tespit etmiştir.

Altun ve Camadan(2013), rehber öğretmenlerin rehber öğretmen (psikolojik danışman) kavramına ilişkin algılarının metafor analizi yoluyla incelemek üzere yaptıkları çalışma sonucunda araştırma grubunun vermiş oldukları yanıtlar ele alındığında oluşturmuş oldukları metaforların metafor adeti olarak sıralandığında sırasıyla; Yol Gösteren, Fark ettiren, Geliştiren, Önemli, Koşulsuz Kabul Eden, Problem Çözen, Abartılan, Rahatlatan, Arabulucu, Lider, Belirsiz ve Bilgi Veren kavramsal kategorileri altında bir araya getirilmiş olduğunun görüldüğü ve tespit edilen bulgular neticesinde bu konuda idareciler, öğretmenler, öğrenciler de ve velilerle çalışmalarda bulunulması hakkında öneride bulunulduğunu belirlemiştir.

Uğurlu, (2013), Sinop Üniversitesi Eğitim Fakültesi’nde öğrenimini sürdüren toplam yüz otuz yedi öğretmen aday üzerinde bir çalışma yapmıştır. Araştırma sonuçlarına göre öğretmen adaylarının üniversite kavramına ilişkin yetmiş dört geçerli metafor üretmiş olduğunu ve üretilen metaforların beş kategori altında toplanmış olduğunu ve araştırmanın sonucunda; “özgürlük”, “bilim yuvası”, “meslek okulu”, “farklılıkların bütünleştirilmesi” ve “üretim merkezi (fabrika)” olmak üzere beş kategoride toplanmış olan üretilmiş metaforların; “özgürlük”, “bilim yuvası” ve “meslek okulu” vurgularına daha fazla yer verildiği ve olumsuz anlam yüklenen çok sayıda metafor üretildiğinin gözlemlendiğini ve bu durumun öğretmen adaylarının üniversiteden beklentilerinin yeterince karşılanmadığını gösterdiğini tespit etmiştir.

Çalışkan(2013), Kavramsal Anahtar Modeli'nin metafor ve deyim öğretimi konusundaki etkinliğini araştırma için araştırma yapmıştır. Uygulama, duyu metaforları ve deyimleri ile sınırlandırılmıştır. Son test kontrol gruplu desen doğrultusunda yürütülen çalışma, Belçika'nın Limburg Bölgesi'nde yaşayan 32 Türkçe-Flamanca iki dilli öğrenci ile sınırlıdır. Uygulama sonuçlarını değerlendirmek üzere araştırmacı tarafından Duygu Metaforlarını Hatırlama Testi, Duygu Deyimlerini Hatırlama Testi, Duygu Deyimlerini Yorumlama Testi, Mini Metin Bağlamında Duygu Deyimlerini Hatırlama Testi, Deyim Yorumlama Testi olmak üzere beş farklı ölçme aracı geliştirilmiş olduğunu, ölçme araçları verilerinin ilişkisiz ölçümler t-testi ile analizinden elde edilen sonuçlar, deneysel çalışma neticesinde duyu alanıyla ilgili metafor ve deyimlerin hatırlanması ve yorumlanması konusunda gruplar arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olduğunu belirlemiştir.

Minas ve Gündoğdu(2013), fen ve teknoloji dersi “Yaşamımızdaki Elektrik” ve “Maddenin Yapısı ve Özellikleri” ünite kavramlarına yönelik ilköğretim öğrencilerinin sahip oldukları algıları metaforlar aracılığıyla ortaya çıkarmaya yönelik çalışmada Ortaokul 8. Sınıf öğrencilerinin fen ve teknoloji dersi “Maddenin Yapısı ve Özellikleri” ünitesi kavramına yönelik kullandıkları metaforlar incelendiğinde, “atom” kavramı için 9 metafor yazılmış, “Katman” kavramı için 11 metafor yazılmış olduğunu ve “Elektron” kavramı için ise 14 metafor yazılmış olduğunu belirtmiş ve atom, katman ve elektron için “dünya” metaforunun ortak olarak kullanılmış olduğunu, İyonik bağ için 8 metafor, Kovalent bağ için 5 metafor kullanılmış olduğunu, ortaokul 6. Sınıf öğrencilerinin fen ve teknoloji dersi “Yaşamımızdaki elektrik” ünitesi kavramına yönelik kullandıkları metaforlar incelendiğinde, ”direnç" kavramı için 17 metafor yazılmış olduğu, “Pil” kavramı için 15 ,”ampul” kavramı için 11, “anahtar” kavramı için 16 ve “iletken tel” kavramı için ise 13 metafor yazılmış olduğunu tespit etmiştir.

Özdemir ve Akkaya(2013), genel liselerde öğrenci ve öğretmenlerin okulu ne olarak algıladıklarını ve tasarladıkları ideal okul kavramlarının ne olduğunu metafor yoluyla ortaya çıkarmayı amaçlamış oldukları çalışmada, katılımcılar tarafından okul kavramı ile ilgili üretilen metaforlar 10 kavramsal kategori; ideal okul kavramı ile ilgili üretilen metaforlar ise 8 kavramsal kategori altında toplanmış, araştırmanın

bulgularına göre, katılımcıların okula karşı olumsuz bir tutuma sahip oldukları; okulu gelişimi engelleyici, itaat zorunluluğu olan ve bu yüzden bir an önce terk edilmesi gereken bir yer olarak algıladıklarının ortaya çıktığını belirtmiştir. Çalışmada katılımcılar okulu tanımlamada çok sayıda “hapisane” metaforunu kullanmış; kendilerine özgürlük tanınmadığını ve okulda kendileri için demokratik bir ortamın oluşmadığını belirtmiş, katılımcılar tarafından ikinci sırada “ev/aile” metaforunun tercih edilmiş olmasının, okulun ayrıca sevgi, saygı, huzur bulunan ve aidiyet duygusunu geliştiren bir yer olarak algılandığını göstermiş olduğunu, genel lise öğrenci ve öğretmenlerinin ideal okul kavramı ile ilgili olarak ürettikleri metaforlar incelendiğinde okulu güven, mutluluk ve heyecan veren aynı zamanda bilgi veren ve aydınlatan bir yer olarak görmek istediklerini ortaya çıkarmış olduğunu belirlemiştir.

Gür, Dilci ve Coşkun(2013), öğretmenlik bölümü öğrencilerinin düşüncelerine göre öğretmenin toplumdaki rollerini betimleyi amaçladıkları araştırmanın sonuçlarına bakıldığında, öğretmenlerin en çok önem arz ettiği toplumsal rollerin toplumun kültür ve değerlerinin öğrencilere transfer etmedeki sosyalleştirici; toplumu daha fazla ileriye ve iyi olana taşımadaki lider; bilgi ve deneyim transferinde öğretici; hata ve sorun durumları olduğunda mücadeleci ve tamir edici-ek olarak ise- çözüm ortaya koyabilen rolleri öğrencilerin oluşturdukları söylem ve ürettikleri metaforların çözümlenmesi ile meydana geldiğini ifade etmiş ve bu bağlamda öğretmenlerin yetiştirildiği kurumlar tarafından yukarıda bahsedilen metaforların bileşeninde programlarını yeniden ele almaları, hizmet içi eğitimler aracılığıyla çok daha etkin ve dinamik olan öğretmen profili yaratma ve toplumun ve çağın farklılaşan şartlarına uygun şekilde eğitilmelerine ihtiyaç duyulduğunun gereksinimi içinde bulunduğu gibi önerilerin sıralanmış olduğunu belirlemiştir.

Kaya(2014), sosyal bilgiler öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğretmen adaylarının küresel ısınmayı nasıl algıladıklarını ortaya koymak üzere yaptığı çalışmada katılımcılar küresel ısınma kavramına ilişkin toplam 42 geçerli metafor üretmiş ve bu metaforlar 8 farklı kavramsal kategori altında toplanmış olduğunu ifade etmiştir. Çalışma sonucunda katılımcıların küresel ısınma kavramını doğru algıladıkları ancak neden sonuç ilişkisi kuramadıklarını tespit etmiştir. Bu doğrultuda önerilerde bulunulduğunu tespit etmiştir.

Özabacı ve Başak(2014), Sınıf öğretmenlerinin kavrama kabiliyetsizliğine sahip öğrencilere yönelik ne gibi düşüncelere sahip olduklarını öğrenmek amacıyla metafor analiz yöntemiyle incelemeye yönelik yaptığı, 2007–2008 öğretim yılında ilköğretim okullarında görevli 171 ilkokul öğretmenini kapsayan bu çalışmanın sonucunda, öğretmenler tarafında 106 adet metafor ortaya çıktığını, söz konusu metaforların sekiz kategori altında toplandığının görüldüğünü belirlemiştir.

Eren, Çelik ve Aktürk(2014), bir okuldaki ortaokul öğrencilerinin Facebook'a yönelik metafor algılarını metafor analizi ile araştırdıkları bir araştırmada, araştırma grubunu bir ortaokulda öğrenim gören 144 öğrenci oluşturmuş olduğu çalışmada, uygulama sonucu edinilen verilerin analizi sonucu 37 metafor bulunmuş, bu metaforlar, sahip oldukları ortak özelliklere göre kategorileştirilmesiyle toplam olarak 5 kategori oluşturulmuş, sonuç kısmında, ortaokul öğrencilerinin Facebook'a ilişkin olarak yoğunlukla pozitif metafor algıları oluşturduklarının belirlenmiştir. Aynı zamanda öğrenciler tarafından Facebook hakkında oluşturulmuş, bağımlılık yaratan ve Facebook'un oldukça negatif bir uygulama olduğuna dair metafor algılarının oluşturulmuş olduğunun, bağımlılık yaratıcı ve kötülük kaynağı şeklinde birtakım olumsuz kavramlar da geliştirmiş olduklarının görüldüğünü tespit etmiştir.

Çetinkaya (2014), rehberlik ve psikolojik danışmanlık bölümünde öğrenim gören üniversite öğrencilerinin kendi mesleklerine ilişkin algılarını metaforlar aracılığıyla tespit etmek üzere yaptığı anket çalışmasında araştırma sonucu elde edilen bulgulara göre katılımcıların rehberlik ve psikolojik danışmanlık bölümü mezunları kavramına ilişkin 89 adet geçerli metafor üretmiş olduklarını ve bu metaforların daha sonra ortak özellikleri açısından değerlendirilerek 12 farklı kategori altında toplanmış olduğunu tespit etmiştir.

Karaçam ve Aydın(2014), Ankara'da bir ortaokulda 191 öğrenci üzerinde yaptığı bir çalışmada, öğrenim gören öğrencilerin teknoloji kavramına yönelik olarak ne gibi algılara sahip olduklarını metafor aracılığıyla araştırmak ve bu algıları sınıf düzeyinde ve cinsiyet bakımından farklı olup olmadığını incelemiştir. Araştırmada 163 (6.sınıf=75, 8. sınıf=88) öğrencinin verileri değerlendirilmiş olduğunu, verileri değerlendirmenin neticesinde; ortaokul öğrencilerinin birbirlerinden farklı 68 metafor oluşturduklarını tespit etmiştir. Sözkonusu metaforların 8 kavramsal kategori

altında bir araya getirildiği, öğrencilerin teknoloji kavramına yönelik algılarının genel itibarıyla pozitif olduğunun belirlenmiş olduğunu belirtmiş, aynı zamanda bu çalışmada öğrenim seviyesi ve öğrencilerin teknoloji kavramına yönelik algıları arasında istatistiksel bakımdan tutarlı bir bağlantının bulunduğu, aksine cinsiyetle ilişkili olarak anlamlı bir bağlantının olmadığını tespit etmiştir.

Tunç, (2014), Ahmet Haşim'in "Merdiven" şiirini yazarken, gündelik dilde yer alan "Yaşam bir yolculuktur", "Ömür bir güne benzer" ve "Yaşam dört mevsimdir" kavramsal metaforlarını kullandığı ve bunları işleyerek edebî metaforlara dönüştürdüğünün ortaya çıktığını tespit etmiştir.

Zembat, Tunçeli ve Akşin (2015), adayların okul yöneticisi" kavramına ilişkin algılarının metaforlar aracılığıyla belirlenmesine yönelik yaptıkları çalışmada; çalışmanın sonucunda en çok Baba (16), Lider (8), Anne (7), Ebeveyn (6) metaforlarıyla özdeşleştirdiğini belirtmiş ve ayrıca öğretmen adaylarının "okul yöneticisi" kavramına yönelik ürettikleri metaforların büyük çoğunlukla yönetim odağı olma (% 23,076), düzenleyici olma (%16,153) ve yönlendiren/yol gösterici olma (%11,538) kategorileri altında toplamıştır. Sonuç kısmı olarak, araştırma sonucunda öğretmen adaylarının ürettikleri metaforların kategorilere dağılımına bakıldığında "okul yöneticisini" öğrencilerini ve öğretmenlerini koruyan, kollayan, problem çözen, yol gösteren kişiler olarak yani çoğunlukla olumlu olarak algıladıklarının görüldüğünü tespit etmiştir.

Pesen, Kara ve Gedik(2015), okulöncesi eğitim kurumlarında verilen staj eğitimlerine devam eden çocuk gelişimi alanı 2. Sınıf öğrencilerinin "müdür" kavramına yönelik olarak algılarını metaforlar aracılığıyla incelemeyi amaçladıkları araştırma sonucu ortaya çıkan nitel analiz sonucu "müdür" kavramına yönelik olarak söz konusu araştırma grubunun 46 farklı metafor algıları ortaya koyduklarının tespit edildiğini belirtmiş, oluşturulan metaforların kategorik olarak 13 başlık altında gruplandırılmış olduğu ve en çok metafor üretilen kategoriler sırasıyla "olumsuzluk unsuru olma" ve "etkisiz bir unsur olma" kategorileri olarak belirlenmişken, en az metafor oluşturulmuş kategorilerin ise "yönlendirici/Yol gösterici olma" ve "Mekanik bir varlık olma" başlıkları altında bulunduğunun ortaya çıktığını belirtmiştir. Çalışmanın sonuçlarına bakıldığında staj eğitimleri alan çocuk gelişimi

alanı öğrencilerinin genel itibariyle negatif bir müdür algılarının olduğunu görüldüğünü tespit etmiştir.

Göçer ve Aktürk(2015), öğretmenlerin, taraflarına yol haritası şeklinde sunulan rehber kitaplarına yönelik olarak his ve fikirlerini benzerlikten yola çıkarak belirlemeye dönük yürütmüş oldukları araştırmada öğretmenlerin rehber kitaba yükledikleri mananın oldukça farklı bulunduğunu tespit etmiştir, pek çok öğretmenin kılavuz kitabı yol gösterici ve yardımcı olarak görmüş olduğunu ve bu öğretmenlerin ‘‘kutup yıldızı, pusula, deniz feneri’’ gibi metaforlar üretmiş olduklarını belirtmiştir. Bazılarının ise öğretmenleri dar bir kalıp içine hapsettiğini düşünmekte ve ‘‘pranga, hapisane koşu’’ şeklinde benzetmeler yapmış olduklarını ve yine bazı öğretmenlerinse faydalı yönlerinin bulunduğunu, ek olarak ise öğretmenlerin yaratıcılığını sınırladığını düşünmekte olduklarını ve Bu yönde ‘‘ ceviz , köy yolu’’ şeklinde metaforlar oluşturduğunu tespit etmiştir.

Aydın ve Sulak (2015), sınıf öğretmeni adaylarının değer kavramına ilişkin sahip oldukları algıları metaforlar aracılığıyla ortaya çıkarmaya yönelik yaptıkları çalışmada Çalışma grubundaki sınıf öğretmeni adayları 79 farklı metafor geliştirmiş olduğunu ve bu metaforlar’ın; zorunluluk olarak değer (27), birleştirici ve şekillendirici olarak değer (21), değişken olarak değer (17), mutluluk kaynağı olarak değer (10) ve yol gösterici olarak değer (4) şeklinde sıralanmıştır. Sonuç olarak, geliştirilen metaforların daha çok olumlu anlam taşıdıklarını belirtmiştir.

Uygun, Gökkurt ve Usta (2016), üniversite öğrencilerinin matematik problemine yönelik algılarını metafor yoluyla incelemeye yönelik yaptıkları çalışmada Batı Karadeniz Bölgesi’nde yer alan bir devlet üniversitesinin ilköğretim matematik ve sınıf öğretmenliği programlarında öğrenim gören toplam 269 (204 Kız, 65 Erkek) öğrencinin oluşturduğunu belirtmiştir. Çalışma sonunda, öğretmen adaylarının matematik problemine ilişkin 11 farklı kategoride metaforlar geliştirdikleri ve bunlar arasında en çok üretilen metaforun yığılmalı yapı /çözüm yapısı kategorisinde olduğunu görülmüş olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca çalışmada, sınıf öğretmenliği programında öğrenim gören öğrencilerin, matematik problemine ilişkin görüşlerinin, matematik öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğrencilere göre olumsuz olduğunu tespit etmiştir.

Elkılıç ve Aybirdi(2016), Yabancı Dil Olarak İngilizce Öğreten Türk öğretmenlerin, Öğrencilerine İlişkin Metafor Algıları konulu, 120 eğitimci talep ederek yaptıkları çalışmada, çalışmanın sonuçları olarak bulgular ve sonuçlar kısmında Yabancı Dil Olarak İngilizce Öğreten Türk öğretmenlerin 98 geçerli metafor oluşturduğunu tespit etmiştir. En sık tekrarlanan metaforların, bebek (f=10), toprak (f=8), tohum (f=7), çiçek (f=5), çocuk (f=5), kukla (f=4), oğlu/kızı (f=4), beyaz sayfa (f=4), boş kutu (f=4) ve köle (f=4) olduğunu ve konuların, metafor algılarına uygun olarak beş kavramsal metafor kategori belirlenmiş olduğunu tespit etmiştir;1) Hammadde olarak öğrenci , 2) Hayat arkadaşı olarak öğrenci 3) Bitki olarak öğrenci , 4) Mutlak itaatkar olarak öğrenci , 5) Hayvan olarak öğrenci.

Atik, Çelik, Güç ve Tural(2016), psikolojik danışma süpervizyonu sürecinde kullanılan ve grup süpervizyonu yöntemlerinden biri olan yapılandırılmış akran grup süpervizyonundaki metafor kullanımına ilişkin psikolojik danışman adaylarının görüşlerini incelemek için yaptıkları araştırma sonucunda elde edilen nitel verilerin, nitel veri analizi sonucunda, yapılandırılmış akran grup süpervizyonu sürecindeki metafor kullanımına ilişkin katılımcı görüşleri dört temel alan altında toplandığını, bu temel alanların; psikolojik danışmana sağladığı katkılar, psikolojik danışma sürecine etkileri, metafor oluşturmada yaşanan güçlükler ve etkili metaforların özellikleri olduğunu tespit etmişlerdir.

Ayhan, Danacı ve İlhan (2016), lisans düzeyinde öğrenim gören öğrenciler üzerinde yaptıkları; “Türkçe pop müzik sizin için hangi kavramla benzeşmektedir” sorusunu yöneltmiş olduklarını belirttikleri çalışmada, verilen cevaplar sonucu ortaya çıkan metaforların dizinlenerek Türkçe pop müziğin lisans düzeyinde ne gibi kavramlarla benzeştiği, ne gibi anlamlar ifade ettiğinin ortaya konulduğunu, elde edilen verilere göre %67,5 somut, %27,5 oranında ise soyut metaforlar’ın ortaya çıkmış olduğunu ve söz konusu metaforlar’ın, genel olarak anlamlarına bakıldığında ise Türkçe pop müziğin önemsiz, anlamsız, gereksiz olarak anlamlandırıldığının görüldüğünü tespit etmiş, çalışmada son olarak toplumlarda icra edilen popüler müzik türlerinin; toplum yapısıyla benzeşmesi gerektiğine; ifade gücü bakımından güçlü ve anlamlı bir içeriğe sahip olmasının gereğini savunduklarını belirlemiştir.

Karamehmet, (2017), Metafor İle Markaları Yönetmek üzerine yaptığı çalışmada markaların kendi aralarında bulunan yarışa yönelik üstünlük ortaya koyabilmek adına tanıtımlarında uyguladıkları metafor kapsayan ifade ya da metafor kapsayan imajların, buldukları bütün sahalarda markalar için yarar vereceği düşünülmektedir, aynı zamanda metaforların markalar aracılığıyla geniş çaplı yararlanılmasıyla ilgili ödül almış tanıtımlar değerlendirilerek, metafor kullanımının geniş çaplı olması hakkında ise endirekt olarak deliller ortaya konulmuştur. Buradan hareketle markaların müşterilerin algısal işleyişlerine dâhil hale gelmesi ya da müşterilerin zihinsel aşamalarını kontrol edebilmeleri amacıyla öneriler sunmuştur.

Düzgören ve Gerekten (2017), Anadolu Lisesi Öğrencilerinin 'Müzik Dersi' Kavramına İlişkin Algıları yaptıkları anket çalışması sonucunda; Müzik alanında öğrenim gören Anadolu Lisesi öğrencilerinin 94 adet geçerli ve farklı metafor oluşturduğunun tespit edilmiştir. Öğrencilerin, 'Müzik Dersi' kavramını, çoğunlukla 'Hayat', 'Yemek', 'Aşk', 'Nefes', gibi metaforlar belirlemiştir.

Açar, Kaya ve Güneş (2017), Özel Gereksinimli Bireyler Hakkındaki Görüşlere İlişkin yapmış oldukları Metafor çalışması sonucunda, araştırmada ulaşılan metafor seçimlerinin, ortak ve farklı yönleri, katılımcıların belirttiği sebeplere göre incelenmiş olduğunu ifade etmiştir. Araştırmanın genel sonuçlarına göre, "bahçe" en fazla, "banyo" ise en az tercih edilen metafor olarak tespit etmişlerdir.

Cengiz ve Şenel,(2017), Tüketicilerin Organik Gıda Satın Alma Motivasyonlarının Metafor Yöntemi Vasıtasıyla İnceleme üzerine yaptıkları çalışmada, çalışmanın organik gıda tüketicilerinin bu konudaki arzularının keşfedilmesine yarar sağladığını belirtmiş, analizin sonuçları incelendiğinde; üç derin metafor (bireysel perspektif, toplumsal perspektif ve kazanım/fayda), dokuz tematik kategori (sağlıklı yaşam, sosyal statü aracı, lezzete düşkünlük, doğaya uyumlu yaşama, geçmişe duyulan özlem, çevre bilinci, kültürü yansıtması, yerel ekonomiye destek, iyi hissetme) ve dokuz kavramsal metafor (kalkan, burjuvazi, gurme, doğasever, gelenekçi, koruyucu melek, ayna, tutucu, anti-depresan) metaforları tespit edilmiştir.

Gökoğlu(2017), Bilgisayar Programcılığı bölümünde öğrenim görmekte olan öğrencilerin algoritma kavramına yönelik algılarını metafor analiz yöntemiyle araştırmak ve yapılan araştırma sonucu tespit edilen metaforların ortak özellikler

açısından kavramsal kategoriler altında bir araya getirilmesi hedefiyle bir araştırma yürütüldüğünü ve söz konusu çalışma neticesinde edinilen veriler ışığında Bilgisayar Programcılığı bölüm öğrencilerinin algoritmaya ilişkin 63 geçerli metafor oluşturdukları belirlenmiştir. Algoritma kavramına ilişkin olarak ise en fazla ortaya çıkan metaforların merdiven (%5.6, f=6), ebeveyn (%4.7, f=5), labirent (%4.7, f=5) ve öğretmen (%4.7, f=5) metaforları olmuştur. Bilgisayar Programcılığı öğrencileri tarafından oluşturulmuş olan metaforlarda algoritmanın en fazla rehber, yol gösterici (%37.4, f=40) ve sistematik bir yapı (%34.6, f=37) yönü olduğu belirlenmiştir.

Talas(2017), okul öncesi öğretmenliği bölümünde öğrenim görmekte olan öğrencilerin özel eğitime gereksinimi olan “kaynaştırma öğrencilerine” yönelik ne gibi algılara sahip olduklarını metafor ile analiz yöntemiyle incelenmesine yönelik yapmış olduğu araştırmanın, araştırma sonucu elde edilen verilerinin, orta Karadeniz bölgesinde bulunan bir devlet üniversitesinde, 2017-2018 eğitim öğretim yılında okul öncesi öğretmenliği alanında eğitim almakta olan üniversite öğrencilerinden edinilmiş, okul öncesi alanı öğrencilerinden elde edilen verilerin metafor analiz yöntemiyle bu kapsamda araştırıldığını ve çalışmanın sonucu olarak araştırmaya dahil olan bu çalışma grubu tarafından 74 geçerli metafor tespit edilmiştir. Sonuç olarak elde edilen metaforların 52 tanesinin olumlu 22 tanesinin ise -olumsuz olduğunu tespit etmiş ve metaforların, gerekçelerine göre 6 kategoriye ayrıldığını belirtmiştir.

Ocak, Çiydem ve Akdoğan(2017), üniversite öğrencilerinin “kimlik ve kültür” kavramlarına yönelik algıları ve bu algılarında hangi kaynakların etkili olduğu, onların söz konusu kavramlara yönelik geliştirmiş oldukları metaforlar aracılığıyla belirlemeye yönelik çalışma yapıldığını ve söz konusu çalışma sonunda öğretmen adaylarının kültür kavramına yönelik olarak en çok “gelişen bir varlık” kategorisinde metafor ürettiklerini tespit etmiştir. Kimlik kavramında ise oluşturulan metaforların kimliğin milli olarak algılanmadığını gösterdiğini tespit etmiştir.

Yeşilyurt (2017), Arap dili eğitimi bölümü lisansüstü öğrencilerinin Standart Arapça ve Arapça diyalektlere yönelik olarak algılarını metaforlar vasıtasıyla belirlemeyi amaçlamış olduğu çalışmada, çalışmanın uygulama grubunun standart Arapça hakkında toplamda 27 metafor ürettiklerini tespit etmiş, bu metaforların 4 farklı

kategoride toplanmış, Arapça diyalektler hakkında ise toplamda 27 metafor üretildiğini ve bu metaforların 3 farklı kategoride toplandığını belirlemiştir.

Müldür ve Çevik (2017), temel olarak ortaokul öğrencilerinin yazma konusundaki kabiliyetine yönelik algılarını metaforlar vasıtasıyla belirleme ve analiz etmeyi amaçlamış oldukları çalışmanın verilerine bakıldığında öğrencilerin kullandıkları metaforların; rahatlama aracı, hoşlanılmayan bir eylem, belirsiz bir süreç, eğlenceli ve keyifli bir eylem, iç dünyayı harekete geçiren bir eylem, öğretici bir eylem, çok yönlü bir iletişim aracı, yaratıcı bir eylem ve amaçlı ve çaba gerektiren bir eylem olmak üzere 9 farklı kategoride toplanmış olduğunu belirtmiş, çalışmanın sonuç kısmında en baş sırada rahatlama aracı ve hoşlanılmayan bir etkinlik kategorilerinin bulunduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin çoğunun yazma eylemine ilişkin olarak hem dinlendirme vasıtası hem de sıkıcı ve algıladıkları hem de bıktırıcı ve yorucu bir eylem olarak gördüklerinin ortaya çıktığı belirlenmiştir.

Karabulut, Mertol ve Alkan (2017), Bilim ve Sanat Merkezinde katılımcı olarak bulunuyor olan 8-14 yaş grubundaki üstün yetenekli/zekalı 25 öğrenciye metafor analizi vasıtasıyla medya hakkındaki görüşlerini belirlemeye yönelik olan çalışmada ortaya çıkan metaforların kategorilere ayrılmış olduğunu ve bu kategorilerin bilgilendirme işlevi olarak medya, farkındalık yaratma ve eğitim işlevi olarak medya, toplumsallaştırma işlevi olarak medya, eğlendirme işlevi olarak medya, kamuoyu oluşturma ve gündem belirleme işlevi olarak medya şeklinde sınıflandırılmış olduğunu belirtmiş, sonuç bakımından; Üstün yetenekli/zekalı öğrencilerin medya hakkındaki görüşlerinin bulgu olarak genel medyanın bilgi verici amaçla kullanılma ihtiyacının olduğuna dair düşüncelere ulaştıkları belirlenmiştir.

Kahya(2018), Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenlik bölümü öğrencilerinin “edebiyat öğretmeni” kavramına yönelik görüşlerinin metafor aracılığıyla analiz edilmiş, tespit edilen verilerin içerik analizi yapıp on bir kategoriye ayrıldığını: bilgi kaynağı ve/veya sağlayıcısı (n= 30; %30), yol gösterici ve yönlendirici (n= 24; %24), rol model (n=12; %12), bireysel ve duygusal gelişimi destekleyici (n= 8; %8), üretici (n= 8; %8), değerli bir varlık (n=6; %6), şekillendirici/biçimlendirici (n= 6; %6), süper otorite (n=3; %3), iletişim aracı (n=1; %1), eğlendirici/dinlendirici (n=1; %1), sevgi ve fedakarlık örneği (n=1; %1) olduğunu tespit etmiştir. Sonuçlara göre

katılımcıların %58'i (n=58) öğretmeni geleneksel (bilgi kaynağı ve/veya sağlayıcısı, yol gösterici ve yönlendirici, rol model, değerli bir varlık, şekillendirici/biçimlendirici, süper otorite, sevgi ve fedakarlık örneği); %43'ü ise (n= 43) edebiyat öğretmenini çağdaş eğitim yaklaşımlarına uygun özelliklere (yol gösterici ve yönlendirici, bireysel ve duygusal gelişimi destekleyici, üretici, iletişim aracı, eğlendirici/dinlendirici) daha uygun rolleri ile algılamış oldukları tespit edilmiştir.

Yıldız, Özen ve Yıldız(2018), Temel Eğitim Bölümü öğrencilerinin eğitim programı kavramı ile ilgili görüşlerinin metaforlar yolu ile incelenmesini amaçlamış oldukları söz konusu çalışmada öğretmen adaylarının 7 kategori altında 74 metafor (çoğunluğu tarafından üretilen ilk beş metafor; pusula, ağaç, araba direksiyonu, bilgisayar yazılımı ve fabrika, metaforlarının olduğunu tespit etmiştir.

Kalaycı ve Yoğun(2018), ortaokul öğrencilerinin “alyuvar”, “akyuvar” ve “kan pulcukları” kavramlarına ilişkin sahip oldukları algıları, metaforlar yardımıyla belirlemeyi amaçladıkları çalışmada, öğrencilerin “alyuvar” kavramı için 74 metafor, “akyuvar” kavramı için 63 metafor ve “kan pulcukları” kavramı için de 60 metafor ürettiklerini, bu metaforların “alyuvar” için 5, “akyuvar” ve “kan pulcukları” için ise 4'er farklı kategori altında toplandığını belirlemiştir. Ortaokul öğrencilerinin “alyuvar”, “akyuvar” ve “kan pulcukları”na ilişkin en çok “Görev” kategorisinde metaforlar geliştirdikleri belirlenirken, bunu “Şekil”, “Renk” ve “Yapı ve özellik” kategorilerinin izlediğini tespit etmiştir..

Kalaycı(2018), İlköğretim 3. ve 4. sınıfları öğrencilerinin “bilim” ve “fen bilimleri dersi” kavramlarına ilişkin olarak ne gibi metaforlar ortaya koyacaklarını metaforlar yardımıyla belirlemek için yapılan araştırmada, çalışmanın verilerini bir araya getirmek amacıyla, ilkökullü öğrencilerine; “Bilim....gibidir. Çünkü....” ile ve; “Fen bilimleri dersi.... Gibidir. Çünkü....” İfadelerinin bulunduğu anket sorularını tamamlamalarının istenmiş olduğunu ve araştırma sonucu tespit edilmiş verilerin içerik analizi aracılığıyla analiz edilerek yorumlanmış olduğunu ifade etmiş, çalışmanın sonucu olarak öğrencilerin “bilim” kavramına yönelik olarak 103, “fen bilimleri” kavramına yönelik olarak ise 97 tane metafor ürettiklerinin görüldüğünü ifade etmiş ve geliştirilen söz konusu metaforların “bilim” hakkında 8, “fen bilimleri dersi” hakkında ise 9 farklı kategori altında toplanmış olduğunu belirlemiştir.

Araştırmanın sonuç kısmında ortalama bakımından değerlendirildiğine her iki kavram için, her dört öğrencinin birbirlerinden farklı olarak bir farklı metafor ürettiğini tespit etmiştir.

Köroğlu, Yıldırım ve Avcukurt (2018), turizm rehberliği öğrenimi gören öğrencilerin kültürel miras kavramına yönelik olarak metafor algılarını ortaya çıkarmayı amaçlamış oldukları çalışmada, bu amaç doğrultusunda metafor yorumlamaya başvurulmuş olduğunu ve Öğrencilerden alınarak bir araya getirilmiş verilerin analizi neticesinde 106 metafor ve bu metaforların ihtiva ettikleri ortak özellikler bakımından sınıflandırılmasıyla meydana gelen altı kategori tespit etmiştir. Çalışmada kültürel miras kavramına ilişkin olarak en çok “hazine” metaforunun üretildiğini belirlemişlerdir.

Ekici ve Akdeniz (2018), lise öğrencilerinin ödev kavramıyla ilgili belirttikleri metaforları belirleme amacıyla yaptığı çalışmanın sonucunda, lise öğrencilerinin ödev kavramına ilişkin toplam olarak 120 metafor belirttiklerini tespit etmiştir. Lise öğrencilerinin ödev kavramına ilişkin olarak en çok Eziyet, Sevmediğim yemek, Tekrar, Oyun, Gereksizlik, Sorumluluk, Yemek vb. metaforları belirtmiş olduklarını, oluşturulan söz konusu metaforların toplamda 11 farklı kategoride toplanmıştır. Bu kategorilerin en çok metafor içermeleri açısından incelendiğinde; Duygusal etkisi, Akademik gelişim için gerekliliği, Zorunlu olması, Ödev yapmanın zorlukları, Sürekli olması, Emek gerektirmesi, Ödev yapmanın yararları, Gereksiz olması, Ödev yapabilmenin gerekleri, Ödev yapmanın sonuçları ve Ödevlerin çeşitli olması” şeklinde sıralanmış olduğunu ve belirlenen sonuçların, lise öğrencilerinin ödev yapmaktan keyif almadıkları ve ödev yapmanın faydalı olduğunu düşünmediklerini tespit etmiştir.

2.7. Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar

Seidenberg, Bernstein,(1988) üçüncü ve beşinci sınıf iyi ve kötü okuyucuların performanslarının, edebi ve metaforik bir dili anlama yeteneklerinde farklılıklara sahip olup olmadıklarını belirlemek için karşılaştırma yapmışlardır. Metaforla ilgili dil görevlerini yerine getirme konusundaki yetenekleri bakımından farklılık göstermişlerdir ve metaforik dili anlama yeteneklerinin, metaforla ilgili dil görevlerindeki performanslarıyla ilişkili bulunduğunu tespit etmiş, Ayrı 2 x 2

(sınıflarına göre gruplandırılmış) ANOVA sonuçları, iki grup arasında gerçek anlama görevinde performans açısından bir fark olmadığını gösterirken, hem metaforu kavrama hem de metaforla ilişkili dil görevlerinde ortaya koydukları performansta önemli farklılıklar ortaya çıktığını belirlemiştir. Bulguların, iyi ve kötü okuma gruplarının metafor puanları ile metaforla ilgili dil görevleri üzerindeki puanları arasındaki korelasyon dağılımında farklılıklar ortaya koyduğu belirlenmiştir.

Clarke (2001), metaforun sadece dekoratif bir retorik aygıt olduğu ve edebi ve figüratif arasındaki ayrımı sorguladığı görüşünü reddeden, beden ve zihin arasında yakın bir bağlantıyı temel alan ve öneren bir Alman metafor felsefesini araştırdığını ve bu metafor felsefesinin, dil ve düşünce üzerine bir yansıma ile estetiğin güzelliğinin doğasına bir yansıma arasındaki kesişme noktasında geliştiğini belirtmiştir. Giambattista Vico, Johann Wolfgang von Goethe, Jean Paul ve diğerleri gibi düşünürlerin bu felsefenin temellerini attıklarını ve Gustav Gerber, Alfred Biese ve Friedrich Nietzsche tarafından art arda geliştirildiğini vurgulamıştır. Bu çalışmada 19. yüzyıla ait bu metafor felsefesi ile Lakoff ve takipçilerinin geliştirdiği 20. yüzyıl metaforu teorisi arasındaki açık benzerliklerin bütünüyle incelenmiş olduğunu ifade etmiştir.

Hirschman (2007), piyasada sembolik anlamların çoksesli varlığını savunmak için metaforun antropolojik kurgusunu kullanmaktadır. Metaforik tanımlamaların, saç bakım alanıyla ilişkili ürünlerin üretimiyle ilişkili olarak pazarlamacı popüler kültürün, medya ve tüketicilerden kaynaklandığı ifade edilmektedir. Saç için iki temel derin metaforun tanımlandığını: (1) beslenme ve hidrasyon gerektiren canlı bir organizma; ve (2) tasarıma tabi tutulabilen ve giysi, aksesuar ya da koruma olarak kullanılacak şekillendirilebilir bir yapı, bu teorik yaklaşımın, şu anda pazarlamada olan şu ikisiyle karşılaştırılmakta olduğunu: Holt'un (2004) Markalar-Simgeler modeli ve Mc Cracken'in Anlamı Yönetim Modeli (2005) belirlemiştir.

Rosenman (2008), metaforun bilimsel ve bilişsel rolünü ve depresyonun ruhsal hastalıklara örnek olarak kavramsallaştırılmasında metaforun önemini incelemeyi amaçlamış olduğu çalışmanın sonucunda yaratıcı sanatlarda metaforların, mevcut psikiyatrik teşhis kavramlarını desteklemek için kullanıldığını ve mevcut kavramların, şu an gerçekler olarak kabul edilen yerleşik metaforlara dayandırıldığını

ve metafor seçiminin sadece durumun tanımını değil aynı zamanda tedavi ve araştırmayı da belirlediğini, mevcut teşhis uygulamasında onaylanmamış ve değişmeyen metaforların kullanımının bilgi ve uygulamadaki ilerlemeyi etkilediğini, bazı alternatif temel metafor aktarımlarının sağlanmış olduğunu tespit etmiştir.

Abawi (2013), Okullarda Başarıyı Artırıcı Yenilikçi Tasarımlar (IDEAS) Projesi'ni üstlenmiş olan okullar kapsamında metaforik görüşlerin kullanımı ve kolektif mutabakatı kolaylaştırıcı bilişsel bağlantıların okul genelindeki uygulamaları anlama konusundaki ilişkisini araştırdığı çalışmada metafor aracılığıyla anlam ikiliği, yeni ve eski anlayışların paylaşılabilirdiği, keşfedilebildiği ve zenginleştirilebildiği bilişsel "Yer" i kolaylaştırdığını, yetenekli ve iyi araştırılmış zengin bir metaforun, bir okul topluluğunun öğrenci başarısı için önemli olduğuna inandığı şeyin özünü yakalayabileceğini ve bu özün, paylaşılabilir, rafine edilebilir, uygulamanın anlaşılmasına yardımcı kılan ve yine ona rehberlik etmek için kullanılabilir olduğunu belirtmiştir. Bulguların, bilişsel bağların metafor yoluyla kuvvetlendirilmesinin, uzun vadede pedagojik uygulamanın kültürel anlayışlarını da sürdürebilir olduğunu gösterdiğini belirlemiştir.

Wang (2018), kategori karşıtlığı, nesne benzerliği ve dikkat dengesizliği kavramlarına odaklanan çalışmada, iyi metaforik tasarımlar üzerine üç hipoteze dayanan bir metaforik tasarım çerçevesi önermektedir. Hipotezlerin, bir üniversitenin 62 lisans öğrencisinin üç uyaran grubunun bulunduğu bir deneyle test edilmiş olduğunu ve sonuçların tüm hipotezlerin güçlü bir şekilde desteklendiğini göstermekte olduğunu belirtmiştir. İyi metaforik tasarımların hedefi ve kaynağının, anlamlı kategori karşıtlığına, nesne benzerliğine ve nesne benzerliğinin göze çarpan dengesizliğine sahip olduğunu tespit etmiştir.

Arcimaviciene, Baglama (2018), Metaforik strateji ve mit oluşumuna odaklanan iki kısma bölünmüş olan bu çalışmanın, ABD ve Avrupa Birliği (AB) medyasının yerleşik göç ve mülteci "krizi" metaforuna nasıl tepki verdiğini analiz etmeyi amaçladığını ve bu bağlamda, 2015'ten 2016'ya kadar olan dönemi kapsayan ABD ve AB medya kaynakları, kavramsal metafor teorisinin ve kritik metafor analizinin kuramsal çerçevesinde toplanmış ve analiz edilmiş olduğunu ve metaforik tasvirin, ideolojik olarak iki tür olay örgüsüne gruplandırılmış olduğunu; (a) Nesne ve Emtia

metaforları aracılığıyla gerçekleştirilen insani özelliklerinden ayırma, ve (b) Doğal Olaylar, Suç ve Terörizm metaforları aracılığıyla gerçekleştirilen ahlaki otorite efsanesi olduğunu belirtmiştir. Bulguların, medya anlatılarının çoğunun göçmen statüsünü hem “dışlayıcı” klişeyi daha da derinleştirerek hem meşrulaştırdığını, hem de AB içindeki istikrarsızlık ve hoşgörüsüzlüğe ilişkin genel hisler oluşturduğunu gösterdiğini belirlemiştir.

Bu makale, Gerard O'Hanlon tarafından yapılan ve von Balthasar'ın metaforik ve edebi söylemleri birleştirmenin yeni bir yolunun öncülüğünü yaptığı iddiasının bir eleştirisidir.

Makale, von Balthasar'ın klasik bir çerçevede kendi kendine çelişkilerini önleyebilmesine olanak tanıyan benzetme ve metaforu birleştirmede yeni bir ilerleme olmadığı sonucuna varmıştır.

BÖLÜM 3

METOD

3.1.Araştırma Tasarımı

Araştırma sorularına cevap bulmak için, katılımcılardan öğretim elemanları hakkındaki metaforik algılarına ilişkin bilgileri içeren formları doldurmaları istenerek hem nitel veri toplama teknikleri kullanılmıştır.

3.2.Yöntem

Bu çalışmada öğrencilerin ve öğretim elemanlarının kendilerinin öğretim elemanlarına ilişkin metafor algılarını belirlemek amacıyla yapılmıştır. Çalışmada içerik analizi yöntemi kullanılmıştır.

3.3.Prosedür

Çalışma için veri toplama 2018-2019 eğitim öğretim dönemi bahar yarıyılında Iğdır Üniversitesi rektörlüğünden izin alınarak başlanmıştır (Ek 1.). Formlar dönem içerisinde araştırmacı tarafından uygulanmıştır.

3.4.Katılımcılar

Çalışmanın örneklemini Iğdır Üniversitesi İİBF, Edebiyat Fakültesi, Meslek Yüksekokulu, Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu öğrencilerinden oluşan 228öğrenci; (112'si, erkek, 116'sı bayan) ve yine İİBF, Edebiyat Fakültesi, Meslek Yüksekokulu ve Teknik Bilimler Yüksekokulu eğitimcilerinden oluşan40 Öğretim elemanı; (21'i erkek, 15'i kadın) oluşturmaktadır. Bununla birlikte, boş veya ilgisiz açıklamalarla getirilen formlar, eksik bilgi veya anlamsız ve çalışmanın konusuyla ve amacıyla ilişkisi olmayan mantıksız cümleler içermesi nedeniyle üniversite öğrencilerinden 188, öğretim elemanlarından ise 36 metafor geçerli olarak tespit edilmiş, toplanmış olan formlar içerik analizi yöntemine göre değerlendirilmiştir.

3.5. Araç

Veri toplama aracı olarak “Öğretim Elemanıgibidir. Çünkü.... .” gibi istemleri içeren formlar veri toplama araçları olarak kullanılmıştır. Katılımcıların, öğretim elemanını en iyi şekilde tarif eden metaforlara uygun olarak istemleri tamamlamaları talep edildi.

Üniversite öğrencilerine uygulanmış olan ve sonrasında onlardan elde edilmiş metaforlar kategorilere ayrılıp başlıklar altında toplandıktan sonra, çalışmanın, hem üniversite öğrencileri hem de üniversite öğretmenleri olan öğretim elemanları arasında karşılaştırma yapılarak karşılaştırma sonucu olarak daha objektif bir şekilde belirlenebilmesi amacıyla Iğdır Üniversitesi’nde bulunan bir kısım öğretim elemanlarından da öğretim elemanlarına ilişkin

3.6. Veri Analizi

Çalışmanın verileri, Saban‘ın (2008) araştırmasındaki verileri analiz etme yolu örnek alınarak analiz edilmiştir. Belirlenen metaforlar dört adımda analiz edilmiştir: 1) kodlama ve seçme, 2) kategorize etme, 3) güvenilirlik.

3.6.1. Kodlama ve seçme

Katılımcılar tarafından bilgi formları üzerine yazılmış metaforlar alfabetik sırayla Excel tablolarına aktarılmış, mantık olarak ilgisiz, anlamsız ve bilgi formunda eksik bilgi içeren metaforlar değerlendirmeye alınmamıştır bu nedenle öğrencilerin oluşturduğu 228 metafordan 188, öğretim elemanlarının oluşturduğu 40 metafordan 36 geçerli metafor değerlendirmeye alınmıştır.

3.6.2. Kategorizasyon

Katılımcılar tarafından oluşturulan 188 metafor konu, kaynak ve konu-kaynak ilişkisi ile ilgili olarak incelenmiştir. Bu aşamada öğrencilerin oluşturduğu 40 adet ilgisiz metafor ve öğretim elemanlarının oluşturduğu 4 adet metafor değerlendirmeye alınmamıştır.

3.6.3. Güvenilirlik

Güvenilirliği sağlamak için bir tutarlılık çalışması gerçekleştirildi. Her iki uzman da kavramsal kategorizasyon ve verileri sıralama üzerinde çalıştı. İki uzman alfabetik liste ve araştırmacılar tarafından yapılan kavramsal kategorizasyonlar verildi ve Liste ve kategorizasyon eşleşmesi istendi. Miles ve Huberman'ın (1994) güvenilirlik formülüne dayanarak, çalışmanın güvenilirliği hesaplandı (güvenilirlik = anlaşma/(anlaşma + anlaşmazlık) * 100). Uzmanlar öğrencilerin oluşturdukları metaforlardan 12sini farklı kategorilere yerleştirmiştir, bu nedenle güvenilirlik : $188/188+12=0,94$, öğretim elemanlarının oluşturdukları metaforlardan ise 4 adet metafor farklı kategoride değerlendirilmiştir ve güvenilirlik: $36/36+4=0,90$ olarak tespit edilmiştir.

BÖLÜM 4

VERİLERİN ANALİZİ

Bu bölümde öğrenci ve öğretim elemanlarının oluşturdukları metaforlar ve bu metaforların hangi kategoriler altında toplandığı tablolar halinde verilmiştir.

4.1.1.Öğrencilerin Oluşturduğu Kavramsal Kategoriler

Tablo 1. Kavramsal Kategoriler

Metafor	f	%
Bir Cansız Nesne/Soyut Kavram olarak Öğretim Elemanı	28	14,89
Bir Yakın Kişi Olarak Öğretim Elemanı	25	13,29
Bir Bitki Olarak Öğretim Elemanı	20	10,63
Bir Bilgi Kaynağı Olarak Öğretim Elemanı	20	10,63
Bir Yol Gösterici/Eğitici Olarak Öğretim Elemanı	20	10,63
Bir Işık Kaynağı Olarak Öğretim Elemanı	19	10,10
Bir Yaşam Kaynağı Olarak Öğretim Elemanı	14	7,44
İyi İnsan Olarak Öğretim Elemanı	12	6,38
Bir Hayvan Olarak Öğretim Elemanı	9	4,78
Kötü İnsan Olarak Öğretim Elemanı	7	3,72
İstenmeyen Bir Kişi Olarak Öğretim Elemanı		
Toplam	188	100

Tablo 1'de görüldüğü gibi, Öğretim Elemanına ilişkin olarak Üniversite öğrencilerinin görüşleri metafor olarak on bir kavramsal kategoriye ayrılmıştır. Bunlar sırasıyla, Cansız bir nesne/ Soyut bir kavram olarak Öğretim elemanı (f=28, 14,89%), Bir Yakın Kişi Olarak Öğretim Elemanı (f=25, 13,29%), Bir Bitki Olarak Öğretim Elemanı (f=20, 10,63%), Bir Bilgi Kaynağı Olarak Öğretim Elemanı (f=20, 10,63%), Bir Yol Gösterici/Eğitici Olarak Öğretim Elemanı (f=20, 10,63%), Bir Işık Kaynağı Olarak Öğretim Elemanı (f=19, 10,10%), Bir Yaşam Kaynağı

Olarak Öğretim Elemanı (f=14, 7,44%), İyi İnsan Olarak Öğretim Elemanı (f=14, 7,44%), Bir Hayvan Olarak Öğretim Elemanı (f=12, 6,38%), Kötü İnsan Olarak Öğretim Elemanı (f=9, 4,78%) ve İstenmeyen Bir Kişi Olarak Öğretim Elemanıdır (f=7, 3,72%) .

Tablo 2. Öğretim Elemanlarının Oluşturduğu kavramsal Kategoriler

Metafor	f	%
Cansız Nesne/Soyut Kavram Olarak Öğretim E.	14	38,88
Yol Gösterici olarak Öğretim Elemanı	9	25
Bitki Olarak Öğretim Elemanı	5	13,88
Işık Kaynağı Olarak Öğretim Elemanı	3	8,33
Şekil/Biçim Veren Bir İnsan olarak Öğretim Elemanı.	3	8,33
Bir Hayvan Olarak Öğretim Elemanı	2	5,55
Toplam	36	100

Tablo 2'de görüldüğü gibi, Öğretim Elemanlarının Öğretim Elemanına ilişkin metaforik algıları altı kavramsal kategoriye ayrılmıştır. Bunlar: Öğretim Elemanlarından Öğretim Elemanını Cansız bir nesne/ Soyut bir kavram olarak görenlerin sayısı (f=14, 38,88%), Yol Gösterici olarak Öğretim Elemanı kategorisi altında (f=9, 25%), Bir Bitki Olarak Öğretim Elemanı kategorisi altında (f=5, 13,88%), Işık Kaynağı Olarak Öğretim Elemanı kategorisi altında (f=3, 8,33%), Meslek Sahibi Bir İnsan Olarak Öğretim Elemanı kategorisi altında (f=3, 8,33%), Bir Hayvan Olarak Öğretim Elemanı kategorisi altında (f=2, 5,55%), olarak görülmektedir.

Tablo 3. Cansız Nesne/Soyut Kavram Olarak Öğretim Elemanı

Metafor	f	%
Robot	2	7,14
Bileme taşı	1	3,57
Bulut	1	3,57
Büyüteç	1	3,57
Tarih	1	3,57
Hazine	1	3,57
Sözcük	1	3,57
Kalem	1	3,57
İlahi aşk	1	3,57
Keser	1	3,57
Menekşe Kokusu	1	3,57
Moda	1	3,57
Nehir	1	3,57
Rüya	1	3,57
Futbolda ofsayt	1	3,57
Havalı korna	1	3,57
Mevsimler	1	3,57
Saat	1	3,57
Sabır taşı	1	3,57
Satranç	1	3,57
Sınırsız bilgi	1	3,57
Sınırsız okyanus	1	3,57
Soba	1	3,57
Tecrübe	1	3,57
Üniversitenin direği	1	3,57
Yağmur	1	3,57
Yaprak	1	3,57
Toplam	28	100

Tablo 3'de "Cansız Nesne/Soyut Kavram Olarak Öğretim Elemanı" kategorisi altında üniversite öğrencilerinden sırasıyla Öğretim Elemanını Robot'a benzeten (f=2, 7,14%), Bileme Taşına benzeten (f=1, 3,57%), Buluta benzeten (f=1, 3,57%), Büyüteç'e benzeten (f=1, 3,57%), Tarihe benzeten (f=1, 3,57%), Hazineye benzeten (f=1, 3,57%), Sözcüğe benzeten (f=1, 3,57%), Kalem'e benzeten (f=1, 3,57%), İlahi Aşk'a benzeten (f=1, 3,57%), Keser'e benzeten (f=1, 3,57%), Menekşe Kokusuna benzeten (f=1, 3,57%), Modaya benzeten (f=1, 3,57%), Nehire benzeten (f=1, 3,57%), Rüyaya benzeten (f=1, 3,57%), Futbolda ofsayt'a benzeten (f=1, 3,57%), Havalı Kornaya benzeten (f=1, 3,57%), Mevsimlere benzeten (f=1, 3,57%), Saate benzeten (f=1, 3,57%), Sabır Taşına benzeten (f=1, 3,57%), Satranç'a benzeten (f=1, 3,57%), Sınırsız Bilgiye benzeten (f=1, 3,57%), Sınırsız Okyanusa benzeten (f=1, 3,57%), Sobaya benzeten (f=1, 3,57%), Tecrübeye benzeten (f=1, 3,57%), Üniversitenin Direği olarak gören/benzeten (f=1, 3,57%), Yağmura benzeten (f=1, 3,57%), Yaprağa benzeten (f=1, 3,57%), olarak görülmektedir.

Öğrencilerin vermiş oldukları yanıtlardan bazıları şu şekildedir;

"Öğretim Elemanı Toprak gibidir. Çünkü; Öğretim Elemanı, toprak olmadan bitki yetişmediği gibi öğretim elemanı da olmadan öğrenci yetişmez."

"Öğretim Elemanı Hayat gibidir. Çünkü; içindeki tüm olumlu ve olumsuzlukları yansıtıyorlar."

"Öğretim Elemanı Bulut gibidir. Çünkü; bulutlar yeryüzündeki kirli havayı alıp onu kendi bünyelerinde yağmura dönüştürür ve gökyüzündeki canlılara yararlı olmak adına kullanırlar. Öğretim Elemanı da böyledir. Kötü davranışların farkına vararak onları iyi davranış haline getirip çevresine yansıtır."

"Öğretim Elemanı Tabiat gibidir. Çünkü; tabiatın ortama, her duruma el attığı gibi öğretim elemanı da her öğrenciye hitap eder ve onu değerlendirir."

"Öğretim Elemanı Amerika gibidir. Çünkü; tıpkı Amerika'nın Irak'ı sömürdüğü gibi Öğretim Elemanları da öğrenciyi sömürür. Notla tehdit eder, gıcık olduğu öğrenciye not vermez ve notunu yükseltmez, bu yüzden aynı Amerika'ya benzer."

"Öğretim Elemanı Tarih gibidir. Çünkü; olacakları tarih belirler."

“Öğretim Elemanı Futboldaki Ofsayt gibidir. Çünkü; Öğretim Görevlisi öğrencileri hep ofsayt’a düşürüyor ve çok acımasızlar bazen de iyi görünüyorlar ama sınavlarda iyi değildirler.”

“Öğretim Elemanı Bileme Taşı gibidir. Çünkü; kapkalin demiri bile sipsivri hale getirir. Hocalar da bu konu bakımından eğitim derinliği için çok önemlidir.”

Tablo 4. Yakın Kişi Olarak Öğretim Elemanı

Metafor	F	%
Ebeveyn	12	48
Arkadaş	8	32
Aile	2	8
Abi	1	4
İkinci bir Anne/Baba	1	4
Bir Büyük	1	4
Toplam	25	100

Tablo 4'de “Yakın Kişi Olarak Öğretim Elemanı” kategorisi altında üniversite öğrencilerinden sırasıyla Öğretim Elemanını ebeveyne benzeten (f=12, 48%), bir arkadaşına benzeten (f=8, 32%), aileye benzeten (f=2, 8%), abi'ye benzeten (f=1, 4%), ikinci bir anne veya babaya benzeten (f=1, 4%), bir büyüğe benzeten (f=1, 4%) olarak görülmektedir.

Tamamlanmış yanıtlardan bazıları şu şekildedir;

“Öğretim Elemanı Ebeveyn gibidir. Çünkü; nasıl ki eğitim bir ailede başlıyorsa ikinci bir eğitim yuvası olan okul hayatımızda öğretim elemanları ikinci bir anne baba vasfındadırlar. Anne, Baba ahlaki değerleri vererek topluma birey kazandırmakla yükümlüdür. Bu yükümlülüğü tamamladıktan sonra ikinci bir eğitim kurumunda varlıklarını devam ettiren öğretmen/ öğretim elemanlarına bayrağı teslim etmektedirler.”

“Öğretim Elemanı bir arkadaş gibidir. Çünkü; yeri geldiğinde arkadaş misali yardımda bulunur. İyi bir şekilde dinler ve çözüm üretir. Her derdinde, bir sıkıntıda yanında bulunur.”

“Öğretim Elemanı bir anne gibidir. Çünkü; hem eğitir hem öğretir, sabır eder.”

“Öğretim Elemanı aile gibidir. Çünkü; Üniversite, evimi gibidir onlar da evimizin ailesinin bir üyesi gibidir, bize her konuda destek olabilirler.”

“Öğretim Elemanı ikinci anne ve baba gibidir. Çünkü; her zaman en iyi ve en doğru yolu gösterirler bize, beklentisi bile kendileri için değil bizler içindir.”

Öğrencilerin öğretim elemanlarını bitki olarak algıladıkları metaforlar Tablo 4’de verilmiştir

Tablo 5. Bitki Olarak Öğretim Elemanı

Metafor	F	%
Ağaç/Fidan	12	60
Çiçek/Gül	6	30
Kaktüs	2	10
Toplam	20	100

Tablo 5’e bakıldığında “Bitki Olarak Öğretim Elemanı” kategorisi altında öğrencilerin, Öğretim Elemanı için sırasıyla ağaç/fidan (f=12, 60%), çiçek/gül (f=6, 30%), ve kaktüs (f=2, 10%) metaforunu kullandıkları açıkça görülmektedir.

Öğrencilerin kullandıkları metaforlar ve onları neden kullandıklarına dair açıklama aşağıdaki gibidir:

“Öğretim Elemanı Ağaç gibidir. Çünkü; yıllarca bir fidan gibi gelişir, olgunluk zamanına geldiğinde çiçekler açar ve meyveler verir. Bize verdiği bilgiler meyveler gibidir. Bazen karnımız doyar bazen gölgesinde dinlendirir, bazen de bizi gövdesinin altında saklar ama hep korur.”

“Öğretim Elemanı Çiçek gibidir. Çünkü; çiçek güzel kokulu bir bitkidir, aynı zamanda etrafı güzelleştiren ve etrafa renk katan bir bitkidir. Öğretim Elemanları da çiçeğe benzer, insanlara verdiği eğitimle bireylerin kendini yetiştirmesini ve topluma örnek bireyler olmasını sağlar ve böylece çiçek gibi yetiştirdiği bireylerle etrafı güzelleştirir.”

“Öğretim Elemanı Kaktüs bitkisi gibidir. Çünkü; yeri gelir arkadaş olur, yeri gelir sınırlı ve çekilmez olur ama yine de ortamdan oksijeni almaz bazen gizli bazen açık bir şekilde öğrencinin en iyi arkadaşı olur.”

“Öğretim Elemanı Fidan gibidir. Çünkü; fidan zamanla beslenir kendini geliştirir ve zamanla koca bir ağaca dönüşür ve meyve verir. Öğretim Elemanı da öyledir. Öğrencilik döneminde kendini bilgiyle donatır ve öğretim elemanı olunca da öğrencilerine de bunu aşılar.”

“Öğretim Elemanı Bir Gül gibidir. Çünkü; ne kadar dikenli olsa da kalpleri iyidir, hiçbir zaman dışarıdan göründükleri gibi değildirler, belki dışarıdan sert görünebilirler ama konuşunca gerçekten samimi olabilir.”

Tablo 6. Bilgi Kaynağı Olarak Öğretim Elemanı

Metafor	<u>F</u>	<u>%</u>
Kitap	8	40
Bilgi Deposu	4	20
Kütüphane	3	15
Ansiklopedi	2	10
Anlamlı sözcük	1	5
Bilim adamı	1	5
Bilim	1	5
Toplam	20	100

Tablo 6 incelendiğinde “Bilgi Kaynağı Olarak Öğretim Elemanı” kategorisi altında üniversite öğrencilerinden sırasıyla Öğretim Elemanını bir kitaba benzeten (f=8, 40%), bilgi deposuna benzeten (f=4, 20%), kütüphaneye benzeten (f=3, 15%),

ansiklopediye benzeten (f=2, 10%), anlamlı sözcüğe benzeten (f=1, 5%), bilim adamına benzeten (f=1, 5%), bilime benzeten (f=1, 5%), olarak görülmektedir.

Öğrencilerin vermiş oldukları yanıtlardan bazıları şu şekildedir;

“Öğretim Elemanı Kitap gibidir. Çünkü; İçinde barındırdığı bilgileri bize aktarmaya yardımcı olur.”

“Öğretim Elemanı Bilgi Deposu gibidir. Çünkü; Onlar ilk önce bilgiyi dolu dolu alırlar ve o bilgiler onlarda hep taze kalır ve sürekli yeni bilgi alırlar/ edinirler. Sürekli öğrenmeye ve anlatmaya çalışırlar. Bilgiyi bize aktarırlar.”

“Öğretim Elemanı Kütüphane gibidir. Çünkü; Öğretim Elemanı içindeki bilgileri kendileri karar vererek paylaşırlar. Haksız olsa bile bilgileri herkese gönderir/aktarır. Yani bir nevi haksız da olsa haklı çıkarırlar kendilerini.”

“Öğretim Elemanı Ansiklopedi gibidir. Çünkü; bütün bilgiler önce ansiklopedide toplanır sonra da onu okuyan kişiye aktarılır. Öğretim Elemanı da önce bütün doğru bilgileri kendinde toplar sonra da bu bilgileri öğrencilerine aktarır.”

“Öğretim Elemanı Anlamlı Sözcükler gibidir. Çünkü; Her biri anlamlı şeyler ifade eder.”

“Öğretim Elemanı Bilim Adamı gibidir. Çünkü; bir bilim insanı nasıl merak edip araştırıyor ve daha sonra bulduğu icadı tüm insanlığa ulaştırıyorsa, öğretmen, öğretim elemanı da önce tüm bilgileri toplar ve daha sonra bunları öğrenciye ulaştırır. Bunu yaparken de istekle ve büyük heyecan duyar .”

“Öğretim Elemanı Model gibidir. Çünkü; hayatımızda hep örnek aldığımız insanlar vardır. İleride kendimizi en iyi yerlerde görmek için birini hep örnek alır, onun gibi davranırız ve onun gibi olmaya çalışırız. Bize bir nevi tecrübe/ deneyim kazandırır.”

Tablo 7. Yol Gösterici/Eğitici Olarak Öğretim Elemanı

Metafor	f	%
Yol Gösterici/ Kılavuz/Model/Pusula/Tabela	9	45
Öğretmen	4	20
Antrenör	2	10
Rehber/ Yaşam Öğretisi	2	10
Aydın	1	5
Kaşif	1	5
Teknik Direktör	1	5
Toplam	20	100

Tablo 7'ye bakıldığında “Yol Gösterici/Eğitici Olarak Öğretim Elemanı” kategorisi altında üniversite öğrencilerinden sırasıyla Öğretim Elemanını Yol Gösterici/Kılavuz/Model/Pusula/Tabelaya benzetenler (f=9, 45%), Öğretmen’e benzetenler (f=4, 20%), Antrenör’e benzetenler (f=2, 10%), Rehber/Yaşam Öğretisine benzeten (f=2, 10%) Aydın kişiye benzeten (f=1, 5%),Kaşif’e benzeten (f=1, 5%), Teknik Direktör’e benzeten (f=1, 5%) olarak görülmektedir.

Anketlerde verilmiş yanıtlardan bazıları şu şekildedir;

“Öğretim Elemanı Öğretmen gibidir. Çünkü; bu mesleği okulda bir şeyler öğretmeye çalışan insandan başka bir şey yerine koyamam.”

“Öğretim Elemanı Antrenör gibidir. Çünkü; bir spor dalındasın mesela size antrenör olur. Bir maddi veya manevi sıkıntı haline girdiğinde Öğretim Elemanı baba ve annenin yaptığı görevi yapar. Bir rehber ihtiyacı var olan ve manevi sıkıntılar içerisinde olan öğrenciyi anlar, dinler ve sıkıntılarını için çözüm arayışı içerisinde girerler.”

“Öğretim Elemanı Tabela gibidir. Çünkü; Öğretmenler ilk başta bize eğitim verecek doğru yolu gösterirler. Bizleri aileleri olarak görüp iyiye doğruya gitmemizi isterler.”

“Öğretim Elemanı Kılavuz/ Yol Gösterici gibidir. Çünkü; öğrettikleriyle yolu aydınlatıp açtığı gibi yanlış bilgilerle de yola bir engel teşkil edebilir. İnsanları

hayata hazırlayan temel bir kitap olurken kendi düşüncelerini öğrencilerine empoze ederek onları klonlanmış insan üretimi yapan makinelere de dönüştürebilir.”

“Öğretim Elemanı Öğretmen gibidir. Çünkü; bu mesleği okulda bir şeyler öğretmeye çalışan insandan başka bir şey yerine koyamam.”

“Öğretim Elemanı Pusula gibidir. Çünkü; pusula nasıl ki yönümüzü kaybettiğimiz zaman bize yönümüzü bulmada yardımcı oluyorsa öğretim elemanı da pusula gibidir. Her zaman yönümüzü kaybettiğimizde bize doğru yolu gösterir.”

“Öğretim Elemanı Aydınlatıcı bir Aydın gibidir. Çünkü; öğrencileriyle ilişkilerinde öğrencileri aydınlatır, bilgilendirir ve bunu sorgular ve kendisine de sorular sorar, böylelikle yeni ve taze fikirler üreten nesiller yaratır.”

“Öğretim Elemanı Öğretmen gibidir. Çünkü; bu mesleği okulda bir şeyler öğretmeye çalışan insandan başka bir şey yerine koyamam.”

“Öğretim Elemanı bir kaşif gibidir. Çünkü; birbirinden farklı olan öğrencileri keşfeder, ona göre eğitim verir. Öğrencinin yeteneğine, zekasına göre hayatı ve okulu için ona yön verir.”

“Öğretim Elemanı Teknik Direktör gibidir. Çünkü; nerede ve ne zaman hangi hamleyi yapacağını iyi bilir.”

“Öğretim Elemanı Rehber gibidir. Çünkü; rehber nereye gideceğini, yolunu kaybettiğinde nasıl bulacağına dair yol gösterir. Hiç duymadıklarını öğrenmene ve yanlış bildiklerini düzeltmene yardım eder.”

Tablo 8. Işık Kaynağı Olarak Öğretim Elemanı

Metafor	F	%
Mum/Işık/Lamba	9	47,36
Güneş	6	31,57
Yıldız	2	10,52
Ay	1	5,26
Gökkuşağı	1	5,26
Toplam	19	100

Tablo 8'e bakıldığında “Işık Kaynağı Olarak Öğretim Elemanı” kategorisi altında üniversite öğrencilerinden sırasıyla Öğretim Elemanını Mum/Işık/Lamba'ya benzeten (f=9, 47,36%), Güneşe benzeten (f=6, 31,57%), Yıldız benzeten (f=2, 10,52%), Ay'a benzeten (f=1, 5,26%), Gökkuşağına benzeten (f=1, 5,26%) olarak görülmektedir.

Anket sorusuna öğrenciler tarafından verilmiş yanıtlardan bazıları şu şekildedir;

“Öğretim Elemanı Güneş gibidir. Çünkü; geçmişimizdeki karanlığı aydınlatıp geleceğimize yön verir.”

“Öğretim Elemanı Yıldız gibidir. Çünkü; dört yıl eğittikten sonra hayatımızdan kayıp giderler.”

“Öğretim Elemanı mum gibidir. Çünkü; hocalarımız kendi aydınlığını ve ışığını bize yansıtır. Onlar bizim doğru yolda yürümemiz için bir yol sunar aksi takdirde karanlıkta kalır ve sadece bir noktada dururuz.”

“Öğretim Elemanı Yıldız gibidir. Çünkü; yıldızlar gökyüzünü nasıl parlatırsa öğretim elemanları da öğrencilere verdikleri bilgilerle onların aydınlanmasını ve gelecek olan hayatlarında onlara yardımcı olurlar.”

“Öğretim Elemanı Işık gibidir. Çünkü; yol gösterme konusunda yolumuzu bulabilmemiz ve karanlıktan çıkabilmemiz için bize ışık gibidir.”

“Öğretim Elemanı Gökkuşağı gibidir. Çünkü; içinde birçok renk barındırır, bilgi barındırır ve bunları aktararak çevresini aydınlatır.”

Tablo 9. Yaşam Kaynağı Olarak Öğretim Elemanı

Metafor	F	%
Su	6	42,85
Diğer içecekler	4	28,57
Yiyecek/Ekmek	3	21,42
Oksijen	1	7,14
Toplam	14	100

Tablo 9 incelendiğinde ise “Yaşam Kaynağı Olarak Öğretim Elemanı” kategorisi altında üniversite öğrencilerinden sırasıyla Öğretim Elemanını Su’ya benzeten (f=6, 42,85%), Diğer İçeceklerle benzeten (f=4, 28,57%), Yiyeceğe benzeten (f=3, 21,42%), Oksijene benzeten (f=1, 7,14%) olarak açıkça görülmektedir.

Tamamlanmış yanıtlardan bazıları şu şekildedir;

“Öğretim Elemanı Su gibidir. Çünkü; bir kaynaktan akıp gittikçe o geçtiği yerlere can verir. Ama bazıları da yaptığı yanlış davranışlardan dolayı bizlere kötü örnek olabiliyorlar. Sen bir çocuğa veya bireye ne öğretirsen ileride onu yansıtır.”

“Öğretim Elemanı Oksijen gibidir. Çünkü; oksijen nasıl yaşam için şartsa öğretim elemanı da yaşam için ve yaşam kalitesi için şarttır.”

“Öğretim Elemanı Ekmek gibidir. Çünkü; ekmek nimettir. Öğretim Elemanları da bizlere sundukları bilgilerden dolayı ekmek gibi değerli birer nimettirler.”

Tablo 10. İyi İnsan Olarak Öğretim Elemanı

Metafor	f	%
Fatih Terim	2	14,28
Bahçıvan	2	14,28
Adam gibi adam	1	7,14
Devrimci	1	7,14
Atilla	1	7,14
Bordo bereli	1	7,14
Şarkıcı	1	7,14
Üstad	1	7,14
Dürüst insan	1	7,14
Garson	1	7,14
Marangoz	1	7,14
Bilmiş insan/Prof.	1	7,14
Toplam	14	100

Tablo 10'da ise; "İyi İnsan Olarak Öğretim Elemanı" kategorisi altında üniversite öğrencilerinden sırasıyla Öğretim Elemanını Fatih Terim'e benzeten (f=2, 14,28%), Bahçıvana benzeten (f=2, 14,28%), Adam gibi adam olarak gören/ onu adam gibi adam'a benzeten (f=1, 7,14%), Devrimciye benzeten (f=1, 7,14%), Atilla'ya benzeten (f=1, 7,14%), Bordo Bereliye benzeten (f=1, 7,14%), Şarkıcıya benzeten (f=1, 7,14%), Bir Üstad'a benzeten (f=1, 7,14%), Dürüst İnsana benzeten (f=1, 7,14%), Garson'a benzeten (f=1, 7,14%), Marangoz'a benzeten (f=1, 7,14%), Bilmiş İnsan/Bilmiş Profesör'e benzeten (f=1, 7,14%), olarak görülmektedir.

Öğrencilerin doldurmuş oldukları formlarda verdikleri yanıtlardan bazıları şu şekildedir;

"Öğretim Elemanı Devrimci gibidir. Çünkü; Devrimci gibi milleti yönlendirir, hakkı hukuku öğretir ve her öğrencinin hayatında devrim yaratır."

“Öğretim Elemanı Fatih TERİM gibidir. Çünkü; zaman geçse de değeri yitirilmez, her an ne yapacağı belli olmaz, öğretecek illa ki bir şeyler bulur zamanla sürekli değeri artar. Varlığı yeterlidir kısacası.”

“Öğretim Elemanı Bahçıvan gibidir. Çünkü; Öğretim Elemanı aldığı eğitimle bu günlere bu seviyeye gelip bizleri aldığı bilgilerle sular, budar, bilgilendirir.”

“Öğretim Elemanı Bordo Bereli gibidir. Çünkü; çok ağır eğitimlerden geçip topluma en iyi şekilde hizmet etmek için vardılar. Öğrencilerin can kurtaranlarıdır. Ama çok havalıdır.”

“Öğretim Elemanı Fatih TERİM gibidir. Çünkü; gaza getirir, motive eder, hırslandırır, hazırlar ve sahaya sürer.”

“Öğretim Elemanı Adam Gibi adam gibidir. Çünkü; öğrencilerini sever, öğrencilerine yardımcı olmak isteyen biridir. Öğrencilerinin dersten kalmaması için elinden geleni yaparlar.”

“Öğretim Elemanı Dürüst insan gibidir. Çünkü; aslında gönül isterdi ki ben de bana emek veren biri için boş kağıda uzun ve samimi cümleler yazayım ama ne yazık ki yaşadığımız coğrafyada görev yapan öğretmenler eğitimden çok dayak öğretimini kullandıkları için kalbimde öğretmenlere karşı sadece kelime olarak bildiğim saygı var. Sevmek gibi bir duygu ya da karanlık bulutlardan doğan bir güneş gibi göremiyorum öğretmenleri, bunun içindir ki sizlere olan yaklaşımlarım/değerlendirmelerim sadece sınıfa girip yapılması gerekeni yapan (ama hakkıyla yapan) dürüst bir insandır.”

Tablo 11. Hayvan Olarak Öğretim Elemanı

Metafor	F	%
Arı	3	25
Karınca	3	25
Taze balık	1	8,33
Arap atı	1	8,33
Ayı	1	8,33
Ejderha	1	8,33
Fil	1	8,33
Papağan	1	8,33
Toplam	12	100

Tablo 11'de "Hayvan Olarak Öğretim Elemanı" kategorisi altında üniversite öğrencilerinden sırasıyla Öğretim Elemanını Arıya benzeten (f=3, 25%), Karıncaya benzeten (f=3, 25%), Taze Balığa benzeten (f=1, 8,33%), Arap Atına benzeten (f=1, 8,33%), Ayıya benzeten (f=1, 8,33%), Ejderhaya benzeten (f=1, 8,33%), File benzeten (f=1, 8,33%), Papağana benzeten (f=1, 8,33%) olarak görülmektedir.

Öğrencilerin yanıtlardan bazıları şu şekildedir;

"Öğretim Elemanı Arı gibidir. Çünkü; çok bilgilidir, çok şey bilir ve faydalıdır ama bilgilerini paylaşırken, yansıtırken acı verirler ama verdiği acıda fayda vardır."

"Öğretim Elemanı Karınca gibidir. Çünkü; onlar da çok çalışırlar ve öğrencilerinin gelişmesini sağlarlar."

"Öğretim Elemanı Taze Balık gibidir. Çünkü; hiçbir şeyi esirgemedi her zaman yardımcı/ faydalı olmaya çalışırlar. Neyin ne olduğunu bilen ve öğreten kişidir. Taze ve biricik sevecen biridir. Empati kurmayı herkesin halinden anlamayı bilen kişidir."

"Öğretim Elemanı Arap Atı gibidir. Çünkü; seneye başlar başlamaz hızını alıyor ve çok iyi aktarıyor bilgiyi."

“Öğretim Elemanı Ejderha gibidir. Çünkü; güçleri yetene kadar ateş püskürtürler. İlkokul çocuğu gibi öğrencileri azarlayıp notlarla tehdit ederler. Haksızlığı huy edinmişlerdir.”

“Öğretim Elemanı Fil gibidir. Çünkü; bilgilidir. İçinde birçok konu barındırır fakat geçtiği yollarda ezdiği çiçeklerin bir önemi yoktur onun için, o sadece kat ettiği mesafeye bakar.”

“Öğretim Elemanı Papağan gibidir. Çünkü; sürekli aynı şeyleri tekrarlar. Bazen bu durum öğrenciler karşısında kötü veya iyi olabilir.”

Tablo 12. Kötü İnsan/Kibirli bir kişi Olarak Öğretim Elemanı

Metafor	f	%
Gardiyan	1	11,11
Devlet başkanı	1	11,11
Soğuk insan	1	11,11
Menfaatçi	1	11,11
Müslüm Gürses	1	11,11
Patron	1	11,11
Sıradan Birey	1	11,11
Torbacı	1	11,11
Vezir	1	11,11
Toplam	9	100

Tablo 12 incelendiğinde ise; “Kötü İnsan Olarak Öğretim Elemanı” kategorisi altında üniversite öğrencilerinden sırasıyla Öğretim Elemanını Gardiyan’a benzeten (f=1, 11,11%), Devlet Başkanına benzeten (f=1, 11,11%), Soğuk İnsan’a benzeten (f=1, 11,11%), Menfaatçi birine benzeten (f=1, 11,11%), Müslüm GÜRSES’e benzeten (f=1, 11,11%), Patron’a benzeten (f=1, 11,11%), Sıradan Birey’e benzeten (f=1, 11,11%), Torbacıya benzeten (f=1, 11,11%), Vezir’e benzeten (f=1, 11,11%), olarak görülmektedir.

Öğrencilerin bu konudaki değerlendirmelerinden bazıları şu şekildedir;

“Öğretim Elemanı Gardiyan gibidir. Çünkü; bazı hocalar bizi çok fazla sıkıyorlar.”

“Öğretim Elemanı Patron gibidir. Çünkü; Kendisini hep üstte görür, öğrencileri kendileri için gönderilmiş köleler gibi görür.”

“Öğretim Elemanı Vezir gibidir. Çünkü; mesela öğretmen müdürü görünce öğrencilere iyi davranır ama müdür gittikten sonra öğrencilere kötü davranır. Yani Vezir de Padişahı görünce halka iyi davrandığını hissettirir halbuki tersine kötü davranır yani belli ettirmezler.

“Öğretim Elemanı Menfaatçi gibidir. Çünkü; bazı hocalar dersleri o görevi sevdiği ve saygı duyduğu için öğrencileri de severek saygılı işlerler, bazıları ise öğrencileri ikiye böler/ayırır, derse katılmayanları sevmezler.”

“Öğretim Elemanı Devlet Başkanı gibidir. Çünkü; kontrolün hep kendisinde olmasını ister.”

“Öğretim Elemanı Soğuk İnsan gibidir. Çünkü; yanlarına bile yaklaştığım zaman az ötede dur izlenimi verirler, konuşmaya, soru sormaya, eleştirmeye korkarsın.”

“Öğretim Elemanı Torbacı gibidir. Çünkü; ona mecbur olduğumuzu bildiği için öğrenciyi peşinden koşturur.”

Tablo 13. İstenmeyen Kişi Olarak Öğretim Elemanı

Metafor	F	%
Zalim/Diktatör	3	42,85
Padişah	2	28,57
Cellat	2	28,57
Toplam	7	100

Tablo 13'e bakıldığında ise “İstenmeyen Kişi Olarak Öğretim Elemanı” kategorisi altında üniversite öğrencilerinden sırasıyla Öğretim Elemanını Bir Zalim/Diktatöre benzeten (f=3, 42,85%), Padişaha benzeten (f=2, 28,57%), , Cellat'a benzeten (f=2, 28,57%), olarak görülmektedir.

Yapılan anket çalışması sonucu öğrencilerin vermiş oldukları yanıtlardan bazıları şu şekildedir;

“Öğretim Elemanı Cellat gibidir. Çünkü; söylediği şeyi yapmadığın takdirde cellat gibi gözünün yaşına bakmaz, meseleyi kökten kapatır, haklı da olsa haksız da olsa.”

“Öğretim Elemanı Padişah gibidir. Çünkü; ferman padişahındır.”

“Öğretim Elemanı Diktatör gibidir. Çünkü; başa gelen iyiye sınıf mükemmelleşir, kötü olursa sınıf kötüleşir.

“Öğretim Elemanı Padişah gibidir. Çünkü; padişah halkı için nasıl düşünüyorsa öğretmen de öğrencileri için öyle düşünür.”

“Öğretim Elemanı Bir zalim gibidir. Çünkü; her zaman FF vermek ister.”

4.2.5.Verilerin Analizi

Öğretim Elemanlarının Öğretim Elemanına İlişkin Metafor Alguları

Tablo 14. KAVRAMSAL KATEGORİLER

Metafor	f	%
Cansız Nesne/Soyut Kavram Olarak Öğretim E.	14	38,88
Yol Gösterici olarak Öğretim Elemanı	9	25
Bitki Olarak Öğretim Elemanı	5	13,88
Işık Kaynağı Olarak Öğretim Elemanı	3	8,33
Şekil/Biçim Veren Bir İnsan olarak Öğretim Elemanı	3	8,33
Bir Hayvan Olarak Öğretim Elemanı	2	5,55
Toplam	36	100

Tablo 14' de Bir kısım Öğretim Elemanlarından Öğretim Elemanına ilişkin metaforik alguları kavramsal kategorilere ayrılmış olarak incelendiğinde, Öğretim Elemanlarından Öğretim Elemanını Cansız bir nesne/ Soyut bir kavram olarak görenlerin sayısı (f=14, 38,88%), Yol Gösterici olarak Öğretim Elemanı kategorisi

altında (f=9, 25%), Bir Bitki Olarak Öğretim Elemanı kategorisi altında (f=5, 13,88%), Işık Kaynağı Olarak Öğretim Elemanı kategorisi altında (f=3, 8,33%), Şekil/Biçim Veren Bir İnsan olarak Öğretim Elemanı kategorisi altında (f=3, 8,33%), Bir Hayvan Olarak Öğretim Elemanı kategorisi altında (f=2, 5,55%), olarak görülmektedir.

Tablo 15. Cansız Nesne/Soyut Kavram Olarak Öğretim Elemanı

Metafor	F	%
Aşk	2	14,28
Ateş	1	7,14
Çıkış Kapısı	1	7,14
Fabrika	1	7,14
Güneş	1	7,14
Güzel Gösteren Ayna	1	7,14
Hayat	1	7,14
Okyanus	1	7,14
Özveri	1	7,14
Sanat	1	7,14
Şelale	1	7,14
Yol	1	7,14
Toplam	14	100

Tablo 15'e bakıldığında Öğretim Elemanlarının Cansız Nesne/Soyut Kavram Olarak Öğretim Elemanına ilişkin metaforik algıları incelendiğinde, Öğretim Elemanlarından Öğretim Elemanını Ay'a benzeten (f=2, 14,28%), Aşk'a benzeten (f=1, 7,14%), Ateş'e benzeten (f=1, 7,14%), Çıkış Kapısına benzeten (f=1, 7,14%), Fabrika'ya benzeten (f=1, 7,14%), Güneş'e benzeten (f=1, 7,14%), Güzel gösteren Ayna'ya benzeten (f=1, 7,14%), Hayat'a benzeten (f=1, 7,14%), Okyanus'a benzeten (f=1, 7,14%), Özveri'ye benzeten (f=1, 7,14%), Sanat'a benzeten (f=1, 7,14%), Şelale'ye benzeten (f=1, 7,14%), Yol'a benzeten (f=1, 7,14%) olarak görülmektedir.

Öğretim elemanlarının vermiş oldukları yanıtlardan bazıları şu şekildedir;

“Öğretim elemanı her zaman güzeli gösteren ayna gibidir. Çünkü; insanlara her zaman iyiyi, doğruyu, güzeli, saflığı, temizliği öğretmek ve yaşatmakla yükümlüdür. Ayna karşıdakini yansıtır ama biz eğitimciler karşıdakiler ne olursa olsun güzeli, mükemmeli, iyiyi yansıtan güzel aynalar olmak zorundayız.”

“Öğretim elemanı yol gibidir. Çünkü; nereye gitmek istediğimize yol karar vermez ancak menzilinize ulaşmanız konusunda size yardımcı olur. Sizi kısıtlamaz, boyunduruk altına alma. Yalnızca yönelmeniz gereken doğrultuyu gösterir.”

“Öğretim elemanı her zaman güzeli gösteren ayna gibidir. Çünkü; insanlara her zaman iyiyi, doğruyu, güzeli, saflığı, temizliği öğretmek ve yaşatmakla yükümlüdür. Ayna karşıdakini yansıtır ama biz eğitimciler karşıdakiler ne olursa olsun güzeli, mükemmeli, iyiyi yansıtan güzel aynalar olmak zorundayız.”

“Öğretim elemanı şelale gibidir. Çünkü; şelale misali akan sular etrafındaki tüm arazilerin istifade etmesini sağladığı gibi öğretim elemanı da bilgisyle etrafındakilere ışık saçır.”

Tablo 16. Yol Gösterici/Eğitici/Bilgi Kaynağı Olarak Öğretim Elemanı

Metafor	f	%
Rehber/Toplumun Rehberi/Yol Gösterici/ Rol Modeli/Kılavuz	6	66,66
Yenilenen Bilgi Kaynağı	1	11,11
Kitap	1	11,11
Bilgi Kaynağı	1	11,11
Toplam	9	100

Tablo 16’ya bakıldığında Öğretim Elemanlarının Yol Gösterici/Eğitici/Bilgi Kaynağı Olarak Öğretim Elemanına ilişkin metaforik algıları incelendiğinde, Öğretim Elemanlarından Öğretim Elemanını Rehber/Toplumun Rehberi/Rol Modeli/Kılavuz’a benzeten (f=6, 66,66%), Yenilenen bilgi kaynağına benzeten (f=1,

11,11%), Kitap'a benzeten (f=1, 11,11%), Bilgi Kaynağına benzeten (f=1, 11,11%) olarak görülmektedir.

Öğretim elemanlarının vermiş oldukları yanıtlardan bazıları şu şekildedir;

“Öğretim elemanı, rol modeli gibidir. Çünkü; üniversiteye gelen öğrenciler ile okul hatta anaokul dönemlerinden üniversite döneminin bitimine kadar geçen süreçte kendilerine bir rol model benimser. Öğrencilerin üniversitedeki rol modelleri ise öğretim elemanları olmaktadır. Öğretim elemanları öğrencinin öğrenim hayatı boyunca göreceği belki de en son kişidir. Bu nedenle iş hayatına başlayacakları dönemde öğretim elemanının her hareketi, her sözü öğrenci açısından birer örnek teşkil eder. Öğrenci, üniversite sonrası yaşamında da rol modelini örnek alarak yaşamını sürdürür.”

“Öğretim elemanı, yol gösterici gibidir. Çünkü; üniversite çağına gelmiş bir bireyi eğitmek değil ona öğretmek ve nereden öğreneceğini öğreten biri olmalıdır. Mutlak dogmaları değil şüphe etme ve kendi doğrusunu bulma konusunda yardımcı olmalıdır.

“Öğretim elemanı, kılavuz gibidir. Çünkü; kendi alanını iyi bilen, yol gösteren, çıkmaz dar sokaklarda pusula olan öğretim elemanı, öğrencileri kendi gibi yetiştirir. Toplumun her alanında öğrencileri birer anahtar haline getirir, bu şekilde açılmayacak kilit, aşılmayacak yol, çözülmeyecek problem kalmamış olur.”

“Öğretim elemanı, rehber gibidir. Çünkü; öğretim elemanı bilgilerini paylaşmalıdır, öğrencilerini doğru şekilde bilgilendirmelidir.”

Tablo 17. Bitki Olarak Öğretim Elemanı

Metafor	f	%
Çiçek	3	60
Ağaç/Çınar	2	40
Toplam	5	100

Tablo 17'ye bakıldığında Bitki Olarak Öğretim Elemanı başlığı altında Öğretim Elemanını Çiçek'e benzeten (f=3, 60%), Ağaç/Çınar'a benzeten (f=2, 40%) olarak görülmektedir.

“Öğretim elemanı, çınar gibidir. Çünkü; yıllar geçtikçe bilgilerini sürekli yenileyerek yeni ufuklara rehberlik eder, yıllandıkça daha fazla bilgileri çınar ağacının yaprakları misali çevresine saçar.”

“Öğretim elemanı, çiçek gibidir. Çünkü; öğrencilerine bilgi kattığı sürece çiçek açmaya başlar. Öğrencilerinin o bilgileri aldığı ve doğru uyguladığını gördüğü sürece çiçekler büyür, gelişir ve bu bir eğitimci için böyle devam eder.”

“Öğretim elemanı, ağaç gibidir. Çünkü; üniversiteye gelen öğrenciler ile okul hatta anaokul dönemlerinden üniversite döneminin bitimine kadar geçen süreçte kendilerine bir rol model benimser. Öğrencilerin üniversitedeki rol modelleri ise öğretim elemanları olmaktadır. Öğretim elemanları öğrencinin öğrenim hayatı boyunca göreceği belki de en son kişidir. Bu nedenle iş hayatına başlayacakları dönemde öğretim elemanının her hareketi, her sözü öğrenci açısından birer örnek teşkil eder. Öğrenci, üniversite sonrası yaşamında da rol modelini örnek alarak yaşamını sürdürür.”

“Öğretim elemanı, ağaç gibidir. Çünkü; beslenerek gündün güne gelişip büyür ve gerek gölgesiyle gerek meyvesiyle etrafına fayda sağlar. Öğretim elemanı yaptığı okumalar ve çalışmalarla beslenir, yayınları ve öğrencileriyle bilime katkı sağlar.”

Tablo 18. Işık Kaynağı Olarak Öğretim Elemanı

Metafor	<u>f</u>	<u>%</u>
Mum	1	50
Lamba	1	50
Toplam	2	100

Tablo 18'e bakıldığında Öğretim Elemanlarının Işık Kaynağı Olarak Öğretim Elemanına ilişkin metaforik algıları incelendiğinde, Öğretim Elemanlarından Öğretim Elemanını Mum'a benzeten (f=1, 50%), Lamba'ya benzeten (f=1, 50%) olarak görülmektedir.

“Öğretim elemanı, mum gibidir. Çünkü; etrafını aydınlatır kendisi yıpranır, mum gibi erir.”

“Öğretim elemanı, lamba gibidir. Çünkü; kapsama alanına girdiği her şeyi alabildiğine aydınlatmaya çalışır, tüm enerjisini onlara harcar, harcarken zamanla tükenir, sönmeye başlayacakken bünyesine aldığı bilgi misali pil takılması veya şarj edilmesiyle öncekinden daha aydın olur.”

Tablo 19. Şekil/Biçim Veren Bir İnsan olarak Öğretim Elemanı

Metafor	<u>f</u>	<u>%</u>
Sanatkar	1	33,33
Sarraf	1	33,33
Usta	1	33,33
Toplam	3	100

Tablo 19'a bakıldığında Öğretim Elemanlarının Şekil/Biçim Veren Bir İnsan olarak Öğretim Elemanına ilişkin metaforik algıları incelendiğinde, Öğretim Elemanlarından Öğretim Elemanını Sanatkar'a benzeten (f=1, 33,33%), Sarraf'a benzeten (f=1, 33,33%), Usta'ya benzeten (f=1, 33,33%) olarak görülmektedir.

“Öğretim elemanı, sarraf gibidir. Çünkü; bilgi onun elinde kıymetlenir.”

“Öğretim elemanı, usta gibidir. Çünkü; hem mesleğine ve alanına dair bilgileri verir, hem de gerçek hayattaki zorluklara ve fırsatlara karşı öğrencilere rehberlik eder. Zaman zaman öğretmen zaman zaman ise arkadaştır.”

“Öğretim elemanı, sanatkar gibidir. Çünkü; yetiştirilecek her öğrenci, verilen emeğin şekline göre şekil alacaktır; sanatkar, verdiği emekle elde ettiği objeye her baktığında kendi sanatını görmektedir, üretilen mamul ne kadar iyi ve güzelse, sanatkar sanatından o kadar memnun kalır. Yetiştirilen her öğrenci bir sanat değeridir, eğiticiler ise bir sanatkardır. Okullarımız sanat atölyeleridir, bu atölyelerden nice güzel sanat abidelerinin çıkması ümidiyle...”

Tablo 20. Hayvan Olarak Öğretim Elemanı

Metafor	f	%
Arı	1	50
Karınca	1	50
Toplam	2	100

Tablo 20’ye bakıldığında Öğretim Elemanlarının Hayvan Olarak Öğretim Elemanına ilişkin metaforik algıları incelendiğinde, Öğretim Elemanlarından Öğretim Elemanını Arı’ya benzeten (f=1, 50%), Karınca’ya benzeten (f=1, 50%) olarak görülmektedir.

“Öğretim elemanı, karınca gibidir. Çünkü; başarıya ulaşması düzenli olarak çalışması gerekmektedir.”

“Öğretim elemanı, arı gibidir. Çünkü; binlerce bilgi çiçeğinden aldığını, topladığını harmanlayıp kendi içinde benimseyip süzgeçlerden geçirerek yavru arılara Allah’ın izniyle ikram etme vazifesi vardır.”

4.3.2. Bölümün Özeti

Çalışmanın sonucunda önlisans ve lisans öğrencilerine doldurtulmuş olan ve öğrencilerin öğretim elemanlarına ilişkin metafor algıları konulu bilgi formu neticesinde 228 adet metafor bulunmuş ve toplam olarak 40 adet metafor ilgisiz sayıldığı için 188 adet geçerli metafor içerik açısından içerik analizi yapılarak bunlar 11 kavramsal kategoriye ayrılmıştır.

Daha sonra ise önlisans ve lisans öğrencilerine uygulanmış olan bölümlerdeki eğitimler olarak öğretim elemanlarına doldurulmuş olan öğretim elemanlarının öğretim elemanlarına ilişkin metafor algıları konulu bilgi formları neticesinde, toplam 40 adet metafor bulunmuş, eksik bilgi içeren bilgi formlarının elenmesi sonucu ise 36 adet geçerli metafor tespit edilmiş ve söz konusu metaforlar içerik analizi yapılarak 6 kavramsal kategoriye ayrılmıştır.

Araştırma sonucunda, bu veriler ışığında öğrencilerin ve öğretim elemanlarının öğretim elemanlarına ilişkin olarak metafor algılarında ne gibi benzerlikler veya farklılıklar olduğu incelendiğinde, yani her iki grubun metafor algıları kavramsal kategorilere göre değerlendirildiğinde hem öğrenciler hem de öğretim elemanlarının öğretim elemanlarına ilişkin metafor algılarının toplam olarak 42 metafor ile en çok Cansız nesne/Soyut Kavram olarak öğretim elemanı kategorisinde ortaya çıktığı görülmektedir. Yani öğrenciler ve öğretim elemanlarının, öğretim elemanlarına ilişkin metafor algıları en çok Cansız Nesne veya Soyut kavram ya da nesne olarak öğretim elemanları kategorisinde oluşturulmuştur. Hem öğretim elemanlarının hem de öğrencilerin anket sorusuna cevapları toplam olarak %53,77' lik oranı oluşturmaktadır, öğrencilerin %14,89'luk kısmının toplam olarak 28 metafor, öğretim elemanlarının ise %38,88 kısmı 14 metafor ile en çok bu kategoride metafor oluşturmuştur. Bu kategoride oluşturulmuş olan bazı metaforlara örnek vermek gerekirse; üniversite öğrencileri tarafından oluşturulmuş olan; robot (f=2), bulut (f=1), tarih (f=1), kalem (f=1), nehir (f=1), sabır taşı (f=1), sınırsız okyanus (f=1), vb. gibi metaforlar; öğretim elemanları tarafından oluşturulmuş olan; ay (f=2), aşk (f=1), fabrika (f=1), okyanus (f=1), şelale (f=1), vb. gibi metaforlar öğretim elemanının metafor olarak algılandığı kavramlar olarak ortaya çıkmıştır. Buradan hareketle okyanus, şelale, nehir gibi cansız varlıklara ilişkin metafor algılarında benzerlikler, diğer kavramlarda ise farklılıklar görülmektedir. Bir bitki olarak öğretim elemanı kategorisi altında yine hem üniversite öğrencileri ve hem de öğretim elemanları tarafından en fazla metafor oluşturulmuş tablolardan biri olarak ortaya çıkmıştır, yine bu kategori incelendiğinde öncelikle üniversite öğrencilerinin, öğretim elemanını ağaç/fidan (f=12), çiçek/gül (f=6), kaktüs (f=2) olarak, öğretime elemanlarının ise yine bu kategori altındaki algıları; çiçek (f=3), ağaç/çınar (f=2) olarak belirlenmiştir. Bu kategori incelendiğinde hem öğrencilerin hem de öğretim

elemanlarının algılarının oldukça benzer olduğu açıkça görülmektedir. Diğer bir kategori, bilgi kaynağı olarak öğretim elemanı başlığı altında öğretim elemanını bir kitaba benzeten üniversite öğrencilerinin; kitap (f=8), bilgi deposu (f=4), kütüphane (f=3), ansiklopedi (f=2), gibi metafor algıları belirlenmiştir. Öğretim elemanlarının ise yine bilgi kaynağı başlığı altında; rehber/toplumun rehberi/yol gösterici/kılavuz (f=6), yenilenen bilgi kaynağı (f=1), kitap (f=1), bilgi kaynağı (f=1) gibi metafor algıları ortaya çıkmıştır. Bu tablo incelendiğinde ise hem üniversite öğrencilerinin hem de öğretim elemanlarının kitap, bilgi kaynağı/deposu, kılavuz, bilgi kaynağı gibi görüldüğü üzere oldukça benzer metafor algılarına sahip oldukları açıkça ortadadır. Yine bu başlıkla ilintili olarak üniversite öğrencilerinin öğretim elemanını bir yol gösterici/eğitici olarak öğretim elemanı başlığı altında öğretim elemanını yol gösterici/kılavuz/model/pusula/tabela olarak algılayan/görenler (f=9) olarak, antrenör olarak (f=4), rehber/ yaşam öğretisi olarak (f=2), teknik direktör (f=1) algıladıkları görülmüştür. Kısacası öğretim elemanını hem öğretim elemanları hem de üniversite öğrencilerinin yol gösterici veya bilgi kaynağı olarak gördüğüne ilişkin pek çok metafor algısı bu çalışma sonucu açık olarak görülmektedir.

Diğer bir kategori olan bir ışık kaynağı olarak öğretim elemanı kategorisi altında ise hem öğretim elemanlarının hem de üniversite öğrencilerinin algıları, üniversite öğrencilerinin mum/ışık/lamba (f=9), güneş (f=6), yıldız (f=2), olarak, öğretim elemanlarının ise mum/lamba (f=2) olarak, cansız nesne/soyut kavram veya ışık kaynağı kategorisinde değerlendirilebilen güneş (f=1) olarak algı oluşturdukları görülmektedir. Ortaya konmuş olan bu metafor algıları bu kavramsal başlıklar altında değerlendirildiğinde ise hem üniversite öğrencilerinin hem de öğretim elemanlarının oldukça benzer; güneş, mum, lamba gibi algılara sahip oldukları görülmektedir. Bir diğer kavramsal kategori olan hayvan olarak öğretim elemanı başlığına bakıldığında ise hem üniversite öğrencilerinin hem de öğretim elemanlarının öğretim elemanlarına ilişkin algılarının her iki anket grubunda ortak olarak arı ve karınca şeklinde metafor algıları bulunmaktadır; yani üniversite öğrencilerinin arı (f=3), karınca (f=3) şeklinde, öğretim elemanlarının ise; arı (f=1), karınca (f=1) şeklinde metafor algıları oluşturdukları ortaya çıkmıştır. Bunların dışında üniversite öğrencilerinden öğretim elemanlarını balık (f=1), arap atı (f=1), ayı (f=1), ejderha (f=1), fil (f=1) gibi metafor algıları oluşturdukları tablodan açıkça görülmektedir.

Her iki anket grubu olan hem üniversite öğrencileri hem de öğretim elemanlarının öğretim elemanlarına ilişkin belirlenmiş söz konusu ortak algılar dışında üniversite öğrencilerinden öğretim elemanlarına karşı yakın bir kimse olarak metafor algıları ortaya koyanların oran olarak oldukça dikkat çekici şekilde fazla olduğu gözlemlenmiştir, bunlardan bazılarını örneklendirmek gerekirse; ebeveyn (f=12), arkadaş (f=8), ikinci bir anne/baba (f=1) gibi çeşitli metafor algıları üniversite öğrencileri tarafından oluşturulmuştur, bu durumun ise olumlu olarak değerlendirilebilir olduğu açıktır. Üniversite öğrencilerinden öğretim elemanlarını kendilerine yakın kişi olarak algılayanlara benzer bir şekilde yine öğretim elemanlarını bir yaşam kaynağı olarak görenlerin bulunduğu gözlemlenmiştir, bunlar su veya hayatta kalmak için gereken diğer sıvı içecekler, veya yine hayatta kalmak için canlı bir varlık olarak bir insanın ihtiyaç duyduğu yiyecek veya oksijen olarak gözlemlenmiştir, bunlar sayı olarak şöyle görülmektedir; su (f=6), diğer içecekler (f=4), yiyecek/ekmek (f=3), oksijen ise (f=1). Buradan hareketle yine olumlu algıların ortaya konduğu tabloya bakıldığında açıkça söylenebilmektedir. Üniversite öğrencileri tarafından kötü insan/kibirli insan olarak öğretim elemanı başlığı altında; gardiyan (f=1), soğuk insan (f=1), menfaatçi (f=1), patron (f=1) gibi birtakım metafor algılarının ortaya konduğu tabloda görülmektedir. Yine kötü insan olarak öğretim elemanına benzer aynı şekilde üniversite öğrencileri tarafından oluşturulmuş metafor algılarından kavramsal kategori olarak istenmeyen bir kişi olarak öğretim elemanı başlığı altında; zalim/diktatör (f=3), padişah (f=2), cellat (f=2) gibi metafor algılarının ortaya çıktığı tabloda görülmektedir. Bunlar bir kısım üniversite öğrencilerinin öğretim elemanlarına karşı olumsuz algı geliştirdiklerini ortaya koymaktadır. Bunlar dışında öğretim elemanlarının öğretim elemanı kavramına ilişkin üretmiş oldukları diğer algıları ise; şekil/biçim veren insan olarak öğretim elemanı başlığı altında olan; sanatkar (f=1), sarraf (f=1), usta (f=1) olmak üzere 3 farklı metafor algıları ortaya çıkmıştır.

BÖLÜM 5

TARTIŞMA VE SONUÇ

5.1. Araştırma Soruları

1. Iğdır Üniversitesi Öğretim elemanlarının öğretim elemanı kavramına karşı oluşturdukları metaforlar kaç kavramsal kategori altında toplanabilir?
2. Iğdır Üniversitesi öğrencilerinin öğretim elemanı kavramına karşı oluşturdukları metaforlar oluşturdukları metaforlar kaç kavramsal kategori altında toplanabilir?
3. Iğdır Üniversitesi öğrencilerinin öğretim elemanı kavramına karşı oluşturdukları metafor algıları nelerdir?
4. Iğdır Üniversitesi öğrencilerinin öğretim elemanı kavramına karşı oluşturdukları metaforlar oluşturdukları metaforlar kaç kavramsal kategori altında toplanabilir?

Araştırma Sorusu 1: Iğdır Üniversitesi Öğretim elemanlarının öğretim elemanı kavramına ilişkin oluşturdukları metaforlar kaç kavramsal kategori altında toplanabilir?

Elkılıç ve Aybirdi(2016), Yabancı Dil Olarak İngilizce Öğreten Türk Eğitimcilerin, Öğrencilerine İlişkin Metafor Algıları konulu yapmış oldukları çalışmada Türk Öğretim elemanlarının öğrencilere ilişkin metafor algılarını, beş kavramsal metafor kategoriye ayırmıştır. Bunlar, 1) Hammadde olarak öğrenci , 2) Hayat arkadaşı olarak öğrenci 3) Bitki olarak öğrenci , 4) Mutlak itaatkar olarak öğrenci , 5) Hayvan olarak öğrenci, tespit etmişlerdir.

Bir diğer çalışmada Saban (2008) ilköğretim birinci kademe öğrenci (n=1,204), öğretmen (n=85) ve öğretmen adaylarının (n=420) okul kavramına ilişkin sahip oldukları metaforları ortaya çıkarma amacına yönelik yaptığı çalışmada 74 adet geçerli metafor tespit etmiş ve bu metaforları 10 farklı kavramsal kategori altında toplamıştır. Çalışma sonucuna göre, katılımcı türü (öğrenci, öğretmen ve öğretmen adayı) bakımından önemli derecede farklılık tespit etmiş , ayrıca, öğrencilerin sınıf düzeyleri (3, 4 ve 5. sınıf) bakımından da önemli derecede farklılık tespit etmiştir.

Altun ve Camadan(2013), rehber öğretmenlerin rehber öğretmen (psikolojik danışman) kavramına ilişkin algılarının metafor analizi yoluyla incelemek üzere yaptıkları çalışma sonucunda araştırma grubunun vermiş oldukları yanıtlar ele alındığında oluşturmuş oldukları metaforların metafor adeti olarak sıralandığında sırasıyla; Yol Gösteren, Fark ettiren, Geliştiren, Önemli, Koşulsuz Kabul Eden, Problem Çözen, Abartılan, Rahatlatan, Arabulucu, Lider, Belirsiz ve Bilgi Veren kavramsal kategorileri altında bir araya getirilmiş olduğunu belirlemiştir.

Diğer bir çalışmada Özdemir ve Akkaya(2013), genel liselerde öğrenci ve öğretmenlerin okulu ne olarak algıladıklarını ve tasarladıkları ideal okul kavramlarının ne olduğunu metafor yoluyla ortaya çıkarmayı amaçlamış oldukları çalışmada, katılımcılar tarafından okul kavramı ile ilgili üretilen metaforlar 10 kavramsal kategori; ideal okul kavramı ile ilgili üretilen metaforlar ise 8 kavramsal kategori altında toplanmış, araştırmanın bulgularına göre, katılımcıların okula karşı olumsuz bir tutuma sahip oldukları; okulu gelişimi engelleyici, itaat zorunluluğu olan ve bu yüzden bir an önce terk edilmesi gereken bir yer olarak algıladıklarının ortaya çıktığını belirtmiştir.

Kaya(2014), ise sosyal bilgiler öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğretmen adaylarının küresel ısınmayı nasıl algıladıklarını ortaya koymak üzere yaptığı çalışmada katılımcılar küresel ısınma kavramına ilişkin toplam 42 geçerli metafor üretmiş ve bu metaforlar 8 farklı kavramsal kategori altında toplanmış olduğunu ifade etmiştir. Çalışma sonucunda katılımcıların küresel ısınma kavramını doğru algıladıkları ancak neden sonuç ilişkisi kuramadıklarını tespit etmiştir.

Bir diğer çalışmada, Kabaran ve Uşun(2017), 2015-2016 eğitim öğretim dönemi bahar yarıyılında Türkiye'nin batısında bir devlet üniversitesinin eğitim fakültesinde öğrenim görmekte olan öğrencilerin fakülte ve öğretim elemanı kavramlarına ilişkin metaforları üzerine Yapılan çalışmanın sonucunda öğrencilerin fakülte kavramı için 156, öğretim elemanı kavramı için 178 farklı metafor ürettiklerini belirlemiştirler. Öğrenciler fakülte ve öğretim elemanı kavramları için hem olumlu hem olumsuz metaforlar üretmişlerdir. Fakülte kavramı için en çok vurgulanan sıradan bir yer olarak fakülte kategorisi iken en az vurgulanan otoritenin yönettiği yer olarak fakülte

kategorisi olmuştur. Öğretim elemanı kavramı için en çok vurgulanan rehber/yol gösterici olarak öğretim elemanı kategorisi iken en az vurgulanan tutarsız olarak öğretim elemanı kategorisi olmuştur. Öğrencilerin ürettikleri metaforlar cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık göstermezken bölüm değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir.

Mevcut çalışmada ise, Öğretim Elemanlarının öğretim elemanı kavramına ilişkin oluşturdukları metaforlar 6 kategori altında toplanmıştır. Bunlar, sırasıyla; Cansız Nesne/Soyut Kavram Olarak Öğretim Elemanı, Yol Gösterici olarak Öğretim Elemanı, Bitki Olarak Öğretim Elemanı, Işık Kaynağı Olarak Öğretim Elemanı, Şekil/Biçim Veren Bir İnsan olarak Öğretim Elemanı, Bir Hayvan Olarak Öğretim Elemanı'dır.

Araştırma sorusu 2:İğdır Üniversitesi öğrencilerinin öğretim elemanı kavramına karşı oluşturdukları metaforlar kaç kavramsal kategori altında toplanabilir?

Saban (2008) ilköğretim birinci kademe öğrenci (n=1,204), öğretmen (n=85) ve öğretmen adaylarının (n=420) okul kavramına ilişkin sahip oldukları metaforları ortaya çıkarma amacına yönelik yaptığı çalışmada 74 adet geçerli metafor tespit etmiş ve bu metaforları 10 farklı kavramsal kategori altında toplamıştır. Çalışma sonucuna göre, katılımcı türü (öğrenci, öğretmen ve öğretmen adayı) bakımından önemli derecede farklılık tespit etmiş , ayrıca, öğrencilerin sınıf düzeyleri (3, 4 ve 5. sınıf) bakımından da önemli derecede farklılık tespit etmiştir.

Bir diğer çalışmada Özdemir ve Akkaya(2013), genel liselerde öğrenci ve öğretmenlerin okulu ne olarak algıladıklarını ve tasarladıkları ideal okul kavramlarının ne olduğunu metafor yoluyla ortaya çıkarmayı amaçlamış oldukları araştırmada, katılımcılar tarafından okul kavramı ile ilgili üretilen metaforlar 10 kavramsal kategori; ideal okul kavramı ile ilgili üretilen metaforlar ise 8 kavramsal kategori altında toplanmış, araştırmanın bulgularına göre, katılımcıların okula karşı olumsuz bir tutuma sahip oldukları; okulu gelişimi engelleyici, itaat zorunluluğu olan ve bu yüzden bir an önce terk edilmesi gereken bir yer olarak algıladıklarının ortaya çıktığını belirtmiştir.

Bir diğerk çalışmada Özdemir ve Akkaya(2013), genel liselerde öğrenci ve öğretmenlerin okulu ne olarak algıladıklarını ve tasarladıkları ideal okul kavramlarının ne olduğunu metafor yoluyla ortaya çıkarmayı amaçladıkları araştırmada, katılımcılar tarafından okul kavramı ile ilgili üretilen metaforlar 10 kavramsal kategori; ideal okul kavramı ile ilgili üretilen metaforlar ise 8 kavramsal kategori altında toplanmıştır. Araştırmanın bulgularına göre, katılımcıların okula karşı olumsuz bir tutuma sahip oldukları; okulu gelişimi engelleyici, itaat zorunluluğı olan ve bu yüzden bir an önce terk edilmesi gereken bir yer olarak algıladıkları ortaya çıkmıştır. Çalışmada katılımcılar okulu tanımlamada çok sayıda “hapisane” metaforunu kullanmış; kendilerine özgürlük tanınmadığını ve okulda kendileri için demokratik bir ortamın oluşmadığını tespit etmişlerdir. Katılımcılar tarafından ikinci sırada “ev/aile” metaforunun tercih edilmiş olması, okulun ayrıca sevgi, saygı, huzur bulunan ve aidiyet duygusunu geliştiren bir yer olarak algılandığını göstermiştir. Genel lise öğrenci ve öğretmenlerinin ideal okul kavramı ile ilgili olarak ürettikleri metaforlar incelendiğinde okulu güven, mutluluk ve heyecan veren aynı zamanda bilgi veren ve aydınlatan bir yer olarak görmek istedikleri tespit edilmiştir.

Karaçam ve Aydın(2014), Ankara’da bir ortaokulda 191 öğrenci üzerinde yaptığı bir çalışmada, öğrenim gören öğrencilerin teknoloji kavramına yönelik olarak ne gibi algılara sahip olduklarını metafor aracılığıyla araştırmak ve bu algıları sınıf düzeyinde ve cinsiyet bakımından farklı olup olmadığını incelemiştir. Araştırmada 163 (6.sınıf=75, 8. sınıf=88) öğrencinin verileri değerlendirilmiş olduğunu, verileri değerlendirmenin neticesinde; ortaokul öğrencilerinin birbirlerinden farklı 68 metafor oluşturduklarını tespit etmiştir. Sözkonusu metaforların 8 kavramsal kategori altında bir araya getirildiğı, öğrencilerin teknoloji kavramına yönelik algılarının genel itibariyle pozitif olduğunun belirlenmiş olduğunu belirtmiş, aynı zamanda bu çalışmada öğrenim seviyesi ve öğrencilerin teknoloji kavramına yönelik algıları arasında istatistiksel bakımdan tutarlı bir bağlantının bulunduğu, aksine cinsiyetle ilişkili olarak anlamlı bir bağlantının olmadığını tespit etmiştir.

Elkılıç ve Bayrakçı(2016), ise Türkiye’de yer alan Kafkas Üniversitesi Mütercim Tercümanlık bölümündeki öğrencilerin İngilizce ve Fransızca dil öğretmenleri hakkındaki yorumlarını öğrenciler tarafından oluşturulan metafor çeşitleriyle

belirlemek ve onları ortak başlıklar altında kategorize etmeyi amaçlamıştır. 68 öğrenciden toplanan veriler sonucunda, İngilizce dil öğretmenleri hakkında 60 geçerli metafor ve Fransız dili öğretmenleri hakkında ise 58 geçerli metafor belirlenmiştir ve her iki öğretmen hakkında 7 kavramsal kategori belirlenmiştir. Bulgulara göre, İngilizce dil öğretmenleri için kullanılan metaforlar çoğunlukla sırasıyla; arkadaş (f=7), baba (f=3), kitap(f=3), bilge adam (f=3), ay (f=3), çiçek (f=3), yazar (f=3), robot (f=3), karınca (f=3) ve egoist bir kişi (f=3). Fransızca dil öğretmenleri için ise, bu grupta çoğunlukla kullanılan metaforlar sırasıyla kitap (f=3), ansiklopedi (f=3), arı(f=3) ve egoist bir kişi (f=3) olarak tespit edilmiştir.

Gökoğlu(2017), Bilgisayar Programcılığı bölümünde öğrenim görmekte olan öğrencilerin algoritma kavramına yönelik algılarını metafor analiz yöntemiyle araştırmak ve yapılan araştırma sonucu tespit edilen metaforların ortak özellikler açısından kavramsal kategoriler altında bir araya getirilmesi hedefiyle bir araştırma yürütüldüğünü ve söz konusu çalışma neticesinde edinilen veriler ışığında Bilgisayar Programcılığı bölüm öğrencilerinin algoritmaya ilişkin 63 geçerli metafor oluşturduklarını belirlemiştir.

Kabaran ve Uşun(2017), 2015-2016 eğitim öğretim dönemi bahar yarıyılında Türkiye'nin batısında bir devlet üniversitesinin eğitim fakültesinde öğrenim görmekte olan öğrencilerin fakülte ve öğretim elemanı kavramlarına ilişkin metaforları üzerine Yapılan çalışmanın sonucunda öğrencilerin fakülte kavramı için 156, öğretim elemanı kavramı için 178 farklı metafor ürettiklerini belirlemişler.

Mevcut çalışmada ise Öğretim Elemanlarının öğretim elemanı kavramına ilişkin oluşturdukları metaforlar 11 kategori altında toplanmıştır. Bunlar, sırasıyla; Cansız Nesne/Soyut Kavram olarak Öğretim Elemanı, Yakın Kişi Olarak Öğretim Elemanı, Bitki Olarak Öğretim Elemanı, Bilgi Kaynağı Olarak Öğretim Elemanı, Yol Gösterici/Eğitici Olarak Öğretim Elemanı, Işık Kaynağı Olarak Öğretim Elemanı, Yaşam Kaynağı Olarak Öğretim Elemanı, İyi İnsan Olarak Öğretim Elemanı, Bir Hayvan Olarak Öğretim Elemanı, Kötü İnsan Olarak Öğretim Elemanı, İstenmeyen Bir Kişi Olarak Öğretim Elemanı'dır.

Araştırma Sorusu 3:İğdır Üniversitesi Öğretim elemanlarının öğretim elemanı kavramına ilişkin oluşturdukları metafor algıları nelerdir?

Zembat, Tunçeli ve Akşin (2015), adayların okul yöneticisi” kavramına ilişkin algılarının metaforlar aracılığıyla belirlenmesine yönelik yaptıkları çalışmada; çalışmanın sonucunda en çok Baba (16), Lider (8), Anne (7), Ebeveyn (6) metaforlarıyla özdeşleştirdiğini belirtmiş ve ayrıca öğretmen adaylarının “okul yöneticisi” kavramına yönelik ürettikleri metaforların büyük çoğunlukla yönetim odağı olma (% 23,076), düzenleyici olma (%16,153) ve yönlendiren/yol gösterici olma (%11,538) kategorileri altında toplamıştır. Sonuç kısmı olarak, araştırma sonucunda öğretmen adaylarının ürettikleri metaforların kategorilere dağılımına bakıldığında “okul yöneticisini” öğrencilerini ve öğretmenlerini koruyan, kollayan, problem çözen, yol gösteren kişiler olarak yani çoğunlukla olumlu olarak algıladıklarının görüldüğünü tespit etmiştir.

Turan, Yıldırım ve Tıkman (2016), öğretmen adaylarının eğitim ve bazı temel kavramlara ilişkin metaforik algıların konulu çalışmada öğretmen adaylarının eğitim kavramıyla ilgili olarak 93, öğretim kavramıyla ilgili olarak 39, öğretmen kavramıyla ilgili olarak 102, öğretmenlik mesleği ile ilgili olarak ise 63 geçerli metafor ürettikleri belirlemişlerdir. Öğretmen adaylarının eğitim kavramını yaşam, ağaç, dünya, ev, tohum gibi metaforlarla; öğretim kavramını hayat, okul, ağaç, su gibi metaforlarla; öğretmen kavramını mum, güneş, anne, su, ışık gibi kavramlarla; öğretmenlik mesleği kavramını annelik, peygamberlik, iman gibi metaforlarla açıkladıklarını tespit etmiştir. Öğretmen adaylarının oluşturdukları metaforlar temel alındığında eğitim, öğretim, kavramlarını genellikle aynı metaforla açıkladıkları görülmektedir. Genel olarak eğitim, öğretim, öğretmen ve öğretmenlik mesleği kavramının birden fazla ve birbirinden farklı metaforla açıklandığı tespit edilmiştir.

Elkılıç ve Aybirdi(2016), Yabancı Dil Olarak İngilizce Öğreten Türk Eğitimcilerin, Öğrencilerine İlişkin Metafor Algıları konulu yapmış oldukları çalışmada en sık tekrarlanan metaforlar olarak; bebek (f=10), toprak (f=8), tohum (f=7), çiçek (f=5), çocuk (f=5), kukla (f=4), oğlu/kızı (f=4), beyaz sayfa (f=4), boş kutu (f=4) ve köle (f=4) olarak belirlenmiştir.

Mevcut çalışmada ise, öğretim elemanlarının, öğretim elemanına ilişkin metafor algıları kavramsal kategorilere ayrılmış olarak incelendiğinde, Öğretim Elemanlarından Öğretim Elemanını Cansız bir nesne/ Soyut bir kavram olarak

görenlerin sayısı (f=14, 38,88%), Yol Gösterici olarak Öğretim Elemanı kategorisi altında (f=9, 25%), Bir Bitki Olarak Öğretim Elemanı kategorisi altında (f=5, 13,88%), Işık Kaynağı Olarak Öğretim Elemanı kategorisi altında (f=3, 8,33%), Meslek Sahibi Bir İnsan Olarak Öğretim Elemanı kategorisi altında (f=3, 8,33%), Bir Hayvan Olarak Öğretim Elemanı kategorisi altında (f=2, 5,55%), olarak görülmektedir.

Araştırma Sorusu 4:Öğretim elemanlarının öğretim elemanı kavramına ilişkin oluşturdukları metaforlar oluşturdukları metaforlar kaç kavramsal kategori altında toplanabilir?

Saban (2008) ilköğretim birinci kademe öğrenci (n=1,204), öğretmen (n=85) ve öğretmen adaylarının (n=420) okul kavramına ilişkin sahip oldukları metaforları ortaya çıkarma amacına yönelik yaptığı çalışmada 74 adet geçerli metafor tespit etmiş ve bu metaforları 10 farklı kavramsal kategori altında toplamıştır. Çalışma sonucuna göre, katılımcı türü (öğrenci, öğretmen ve öğretmen adayı) bakımından önemli derecede farklılık tespit etmiş , ayrıca, öğrencilerin sınıf düzeyleri (3, 4 ve 5. sınıf) bakımından da önemli derecede farklılık tespit etmiştir.

Altun ve Camadan(2013), rehber öğretmenlerin rehber öğretmen (psikolojik danışman) kavramına ilişkin algılarının metafor analizi yoluyla incelemek üzere yaptıkları çalışma sonucunda araştırma grubunun vermiş oldukları yanıtlar ele alındığında oluşturmuş oldukları metaforların metafor adeti olarak sıralandığında sırasıyla; Yol Gösteren, Fark ettiren, Geliştiren, Önemli, Koşulsuz Kabul Eden, Problem Çözen, Abartılan, Rahatlatan, Arabulucu, Lider, Belirsiz ve Bilgi Veren kavramsal kategorileri altında bir araya getirilmiş olduğunu belirlemiştir.

Bir diğer çalışmada Özdemir ve Akkaya(2013), genel liselerde öğrenci ve öğretmenlerin okulu ne olarak algıladıklarını ve tasarladıkları ideal okul kavramlarının ne olduğunu metafor yoluyla ortaya çıkarmayı amaçlamış oldukları çalışmada, katılımcılar tarafından okul kavramı ile ilgili üretilen metaforlar 10 kavramsal kategori; ideal okul kavramı ile ilgili üretilen metaforlar ise 8 kavramsal kategori altında toplanmış, araştırmanın bulgularına göre, katılımcıların okula karşı olumsuz bir tutuma sahip oldukları; okulu gelişimi engelleyici, itaat zorunluluğu olan

ve bu yüzden bir an önce terk edilmesi gereken bir yer olarak algıladıklarının ortaya çıktığını belirtmiştir.

Kaya(2014), sosyal bilgiler öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğretmen adaylarının küresel ısınmayı nasıl algıladıklarını ortaya koymak üzere yaptığı çalışmada katılımcılar küresel ısınma kavramına ilişkin toplam 42 geçerli metafor üretmiş ve bu metaforlar 8 farklı kavramsal kategori altında toplanmış olduğunu ifade etmiştir. Çalışma sonucunda katılımcıların küresel ısınma kavramını doğru algıladıkları ancak neden sonuç ilişkisi kuramadıklarını tespit etmiştir.

Elkılıç ve Aybirdi(2016), Yabancı Dil Olarak İngilizce Öğreten Türk Eğitimcilerin, Öğrencilerine İlişkin Metafor Algıları konulu yapmış oldukları çalışmada Türk Öğretim elemanlarının öğrencilere ilişkin metafor algılarını, beş kavramsal metafor kategoriye ayırmıştır. Bunlar, 1) Hammadde olarak öğrenci , 2) Hayat arkadaşı olarak öğrenci 3) Bitki olarak öğrenci , 4) Mutlak itaatkar olarak öğrenci , 5) Hayvan olarak öğrenci, tespit etmişlerdir.

Mevcut çalışmada ise, araştırma grubunu oluşturan Öğretim Elemanlarından Öğretim Elemanına ilişkin metafor algıları kavramsal kategorilere ayrılmış olarak incelendiğinde, Öğretim Elemanlarından Öğretim Elemanını Cansız bir nesne/ Soyut bir kavram olarak görenlerin sayısı (f=14, 38,88%), Yol Gösterici olarak Öğretim Elemanı kategorisi altında (f=9, 25%), Bir Bitki Olarak Öğretim Elemanı kategorisi altında (f=5, 13,88%), Işık Kaynağı Olarak Öğretim Elemanı kategorisi altında (f=3, 8,33%), Şekil/Biçim Veren Bir İnsan olarak Öğretim Elemanı kategorisi altında (f=3, 8,33%), Bir Hayvan Olarak Öğretim Elemanı kategorisi altında (f=2, 5,55%), olarak görülmektedir.

5.2. Öneriler

Bu çalışmanın bulguları doğrultusunda, bilimsel çalışmalara konu olarak da kullanılabilen bir araç olan metaforların, bir eğitimci olarak öğretim elemanlarının sahip oldukları eğitimci kimlikleri hakkında, yani kendileriyle ilgili ne gibi metafor algılarının bulunduğu anlamlandırılması, kendilerini bir eğitimci olarak nasıl değerlendirdiklerini veya bir eğitimci olarak öğretim elemanları hakkında ne gibi görüşlere sahip olduklarının tespit edilebilmesi adına oldukça faydalı bir yol olduğu

görülmektedir. Bu noktadan hareketle, metafor kavramı kullanılarak gerçekleştirilmiş olan mevcut çalışma aracılığıyla, öğretim elemanlarının sahip oldukları algıların tespit edilmesi, kendileri hakkındaki görüşleri, yani sahip oldukları bakış açılarının, uyguladıkları eğitim ve öğretim yöntemleri veya bu konudaki felsefeleri üzerinde etkiye sahip olduğu söylenebilir. Halihazırda bahsedilmiş olan bu konuda kendilerine ait olan inanç, fikir, görüş ve algılar, onların bir eğitimci olarak her şeyden önce bir sınıf içinde ne gibi tutum veya davranışlara sahip oldukları veya olacakları, ya da öğrencileri ile arasındaki ilişkinin bu kavrama ilişkin genel algılarının bir sonucu olarak nasıl yansıtacağını belirler. Bu çalışmada ise hem öğrencilerin hem de öğretim elemanlarının bu konudaki algıları tespit edilmeye çalışılarak aslında öğretim elemanlarının kendilerini farklı bir perspektiften ele almaları ve söz konusu çalışmanın her iki çalışma grubuna uygulanarak nesnel bir perspektiften değerlendirilebilme fırsatı doğmaktadır. Bu sayede metafor çalışmaları, öğrenci-öğretmen ilişkisindeki problemler veya engelleri görülebilir yani şeffaf hale getirme fırsatı yaratmaktadır. Bu noktadan hareketle, öğrenci-öğretmen arasında birbirlerine karşı geliştirilen algıların ve iletişimin, başarı ve motivasyon önünde pozitif veya negatif bir unsur olduğunun su götürmez bir gerçek olduğu ortadadır. Metafor çalışmalarının ayrıca öğretmenlerin birbirleriyle öğrenme, öğretim, pedagoji vb. hakkında iletişim kurmaları için fırsatlar sunduğu açıkça anlaşılmaktadır. Bu anlamda metaforlar, altta yatan inançların, veya algıya, veya düşünceye göre bir sorunun bilincine varmak için oldukça faydalı bir araç olarak kullanılabilirler.

REFERANSLAR

- Abawi, L. (2013). Metaphor: Powerful imagery bringing learning and teaching to life. *Improving Schools*, 16(2), 130–147. <https://doi.org/10.1177/1365480213492409>
- Açar, D , Kaya, G , Güneş, G . (2017). Özel Gereksinimli Bireyler Hakkındaki Görüşlere İlişkin Metafor Çalışması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 16 (62), 935-944. DOI: 10.17755/esosder.284397
- Akşehirli, S. (2005). Çağdaş Metafor Teorisi. *Ege Edebiyat*, Kaynak: <http://www.ege-edebiyat.org/modules.php>.
- Altun, T , Camadan, F . (2016). Rehber Öğretmenlerin Rehber Öğretmen (Psikolojik Danışman) Kavramına İlişkin Algılarının Metafor Analizi Yoluyla İncelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 21 (3), 883-918. Retrieved from <http://dergipark.gov.tr/kefdergi/issue/22605/241570>
- Arcimaviciene, L.,& Bağlama, S. H. (2018). Migration, Metaphor and Myth in Media Representations: The Ideological Dichotomy of “Them” and “Us.” *SAGE Open*. <https://doi.org/10.1177/2158244018768657>
- Argon, T.,& Kösterelioğlu, M. A. (2009). Üniversite Öğrencilerinin Üniversite Yaşam Kalitesi Ve Fakülte Kültürüne İlişkin Algıları. *Electronic Journal of Social Sciences*, 8(30).
- Atik, G , Çelik, E , Güç, E , Tatal, N . (2016). Psikolojik Danışman Adaylarının Yapılandırılmış Akran Grup Süpervizyonu Sürecindeki Metafor Kullanımına İlişkin Görüşleri. *Ege Eğitim Dergisi*, 17 (2), 597-619. DOI: 10.12984/egeefd.280759

- Aydın, E , Sulak, S . (2015). Sınıf Öğretmeni Adaylarının “Değer” Kavramına Yönelik Metafor Algıları. Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 4 (2), 482-500. DOI: 10.14686/buefad.v4i2.5000148420
- Ayhan, A , Danacı, E , İlhan, S . (2016). Lisans Öğrencilerinin Türkçe Pop Müziğe Yönelik Düşüncelerinin Metafor Analizi Yoluyla Değerlendirmesi. Turkish Journal of Arts and Social Sciences, 2 (2), 1-10. Retrieved from <http://dergipark.gov.tr/inutjass/issue/26891/282736>
- Bahar-Güner, H , Tunca, N , Alkın-Şahin, S , Oğuz, A . (2016). Öğretmen Adaylarının Öğretmen Eğitimcisine İlişkin Metaforik Algıları. Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi, 5 (4), 419-444. Retrieved from <http://dergipark.gov.tr/pegegog/issue/22566/241094>
- Berger, A. A. (2015). Media and Communication Research Methods: An Introduction to Qualitative and Quantitative Approaches. SAGE Publications.
- Cengiz, H , Şenel, M . (2017). Tüketicilerin Organik Gıda Satın Alma Motivasyonlarının Zaltman Metafor Çıkarım Tekniği Aracılığıyla İncelenmesi. Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 7 (1), 56-69. Retrieved from <http://dergipark.gov.tr/joiss/issue/30785/323318>
- Çalışkan, N . (2013). Kavramsal Anahtar Modeli ile Metafor ve Deyim Öğretimi. Bilig / Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi, (64), 95-122. Retrieved from <http://dergipark.gov.tr/bilig/issue/25367/267759>
- Çetinkaya, B . (2017). Kutadgu Bilig’de Kavramsal Metaforlar. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 19 (2), 377-399. Retrieved from <http://dergipark.org.tr/akusosbil/issue/34128/378536>
- Demir, G.Y(2015) Metaforlar Hayat, Anlam ve Dil [Elektronik Sürüm]. İstanbul:Destek.

- Döş, İ . (2010). Metaphoric Perceptions of Candidate Teachers To The Concept of Inspectors. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 9 (3), 607-629. Retrieved from <http://dergipark.gov.tr/jss/issue/24245/257069>
- Duffy, K. (2011). Change, Suffering, and Surprise in God: Von Balthasar's Use of Metaphor. *Irish Theological Quarterly*, 76(4), 370–387. <https://doi.org/10.1177/0021140011416287>
- Düzgören, H , Gerekten, S . (2017). Anadolu Lisesi Öğrencilerinin 'Müzik Dersi' Kavramına İlişkin Algıları: Metafor Analizi. *Çevrimiçi Müzik Bilimleri Dergisi*, 2 (3), 86-117. Retrieved from <http://dergipark.gov.tr/ojomus/issue/33836/304548>
- Ekici, G , Akdeniz, H . (). Lise Öğrencilerinin “Ödev” Kavramına İlişkin Metaforik Algılarının İncelenmesi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13 (25), 135-162. Retrieved from <http://dergipark.gov.tr/befdergi/issue/38072/375760>
- Elkılıç, G.,& Bayrakçı, K. (2016). Metaphorical perceptions of the students in the department of translation and interpretation in relation to their English and French language instructors at Kafkas University. *International Journal of Humanities and Social Science Invention*, 5(11), 60-66.
- Elkılıç, G.,& Aybirdi, N. (2016). Metaphorical perceptions of Turkish EFL instructors in relation to their students. *The European Proceedings of Social & Behavioural Sciences epsbs*, 330-337.
- Erdilmen Ocak, Ş , Çiydem, E , Mindivanli Akdoğan, E . (2017). Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Kimlik ve Kültür Kavramlarına Yönelik Metafor Algıları. *e-Kafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 4 (3), 59-71. DOI: 10.30900/kafkasegt.360685
- Eren, F , Çelik, İ , Aktürk, A . (2016). Ortaokul Öğrencilerinin Facebook Algısı: Bir Metafor Analizi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 22 (2), 635-648. Retrieved from <http://dergipark.gov.tr/kefdergi/issue/22602/241503>

- Geçit, Y , Gençer, G . (2013). Sınıf Öğretmenliği 1. Sınıf Öğrencilerinin Coğrafya Algılarının Metafor Yoluyla Belirlenmesi (Rize Üniversitesi Örneği). Marmara Coğrafya Dergisi, 0 (23), 1-19. Retrieved from <http://dergipark.gov.tr/marucog/issue/470/3809>
- Göçen Kabaran, G , Uşun, S . (2017). Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Fakülte ve Öğretim Elemanı Kavramlarına İlişkin Metaforları. Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi, 3 (2), 35-49. Retrieved from <http://dergipark.gov.tr/ekvad/issue/29425/337189>
- Göçer, A , Aktürk, Y . (2015). İlk Ve Ortaokul Öğretmenlerinin Öğretmen Kılavuz Kitabına Yönelik Algıları: Metafor Analizi. Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 2015 (4), 186-199. Retrieved from <http://dergipark.gov.tr/goputeb/issue/34518/381489>
- Gökoğlu, S . (2017). Algorithm Perception in the Programming Education: A Metaphor Analysis. Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi, 6 (1), 1-14. DOI: 10.30703/cije.321430
- Güneş, C.,& Tezcan, R. (2017). Metafor nedir, ne değildir?. Pegem Atıf İndeksi, 1-14.
- Güneş, Cennet, and Rumeysa Tezcan. "Metafor nedir, ne değildir?." Pegem Atıf İndeksi (2017): 1-14.
- Gür, T , Dilci, T , Coşkun, İ . (2013). Söylem Çözümlemesi Bağlamında Öğretmen Adaylarının Öğretmenin Toplumdaki Rollerine İlişkin Metafor Algıları. Gaziosmanpaşa Bilimsel Araştırma Dergisi, (2), 91-106. Retrieved from <http://dergipark.gov.tr/gbad/issue/29696/319532>
- Güveli, E , İpek, A , Atasoy, E , Güveli, H . (2011). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Matematik Kavramına Yönelik Metafor Algıları. Turkish Journal of Computer and Mathematics Education (TURCOMAT), 2 (2), . Retrieved from <http://dergipark.gov.tr/turkbilm/issue/21564/231443>

Güven, A . (2014). Gezi'nin Dili: Göstergibilimsel Bir İnceleme. İnsan ve İnsan Bilim Kültür Sanat ve Düşünce Dergisi, 1 (2), 0-0. DOI: 10.29224/insanveinsan.279980

Hirschman, Elizabeth C. "Metaphor in the Marketplace." Marketing Theory, vol. 7, no. 3, Sept. 2007, pp. 227–248, doi:10.1177/1470593107080343

<https://examples.yourdictionary.com/examples-of-similes.html> (Erişim tarihi 11.12.2018)

<https://www.merriam-webster.com/dictionary/simile> (Erişim tarihi 11.12.2018)

Johnsen, L. a. (1980, Ağustos 8). George Lakoff and Mark Johnsen (2003) Metaphors we live. <http://shu.bg/tadmin/upload/storage/161.pdf>. adresinden alındı

Kahya, H . (2018). Aday Türk Dili Ve Edebiyatı Öğretmenlerinin "Edebiyat Öğretmeni" Kavramına İlişkin Algılarının Metafor Yoluyla Analizi. Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi (IBAD), 3 (1), 104-117. DOI: 10.21733/ibad.343188

Kalaycı, S , Yoğun, C . (2018). Ortaokul Öğrencilerinin "Alyuvar", "Akyuvar" ve "Kan Pulcukları" Kavramları Hakkındaki Algılarının Metafor Yoluyla İncelenmesi. OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, 8 (14), 188-216. DOI: 10.26466/opus.364107

Kalaycı, S . (2018). İlkokul Öğrencilerinin "Bilim" ve "Fen Bilimleri Dersi" Kavramlarına Yönelik Algılarının Metafor Yoluyla Belirlenmesi. Uluslararası Sosyal ve Eğitim Bilimleri Dergisi, 5 (9), 1-21. DOI: 10.20860/ijoses.351611

Karabulut, R , Mertol, H , Alkan, A . (). Üstün Yetenekli/Zekâlı Öğrencilerin Medyaya Yönelik Metafor Algıları. Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 3 (2), 187-196. Retrieved from <http://dergipark.gov.tr/aeusbed/issue/33268/356746>

- Karaçam, S , Aydın, F . (2014). Metaphor Analysis of Secondary School Students' Perceptions Related to Technology Concept. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 13 (2), 545-572. DOI: 10.21547/jss.256829
- Karamehmet, B . (). Metafor İle Markaları Yönetmek. *Atatürk İletişim Dergisi*, (13), 125-148. Retrieved from <http://dergipark.gov.tr/atauniiletisim/issue/33999/368344>
- Kaya, M . (2014). Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının “Küresel Isınma” Kavramına Yönelik Metafor Algıları. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 18 (29), 117-134. Retrieved from <http://dergipark.gov.tr/ataunidcd/issue/2457/31310>
- Kodan Çetinkaya, S . (2014). Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bölümü Öğrencilerinin Kendi Mesleklerine İlişkin Algılarının Metafor Analizi İle İncelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 36 (36), 137-150. Retrieved from <http://dergipark.gov.tr/pauefd/issue/32869/374883>
- Koşar, D. (2016). The Metaphorical Perceptions of Teacher Candidates towards the Concepts" University" and" Academic Staff". *International Online Journal of Educational Sciences*, 8(3).
- Köroğlu, Ö , Ulusoy Yıldırım, H , Avcıkurt, C . (). Kültürel Miras Kavramına İlişkin Algıların Metafor Analizi Yoluyla İncelenmesi. *Turizm Akademik Dergisi*, 5 (1), 98-113. Retrieved from <http://dergipark.gov.tr/touraj/issue/37924/356989>
- Minas, R , Gündoğdu, D . (2013). Ortaokul Öğrencilerinin “Yaşamımızdaki Elektrik” ve “ Madde Yapısı ve Özellikleri” Ünite Kavramlarına Yönelik Metafor Algılarının İncelenmesi. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4 (2), 67-77. Retrieved from <http://dergipark.gov.tr/aduefebder/issue/33895/375265>
- Müldür, M , Çevik, A . (). Secondary School Students' Perceptions of Writing Skill: A Metaphor Analysis Study. *SDU International Journal of Educational Studies*, 4 (2), 54-70. Retrieved from <http://dergipark.gov.tr/sduijes/issue/32846/335698>

- Nerlich, B.,& Clarke, D. D. (2001). Mind, meaning and metaphor: the philosophy and psychology of metaphor in 19th-century Germany. *History of the Human Sciences*, 14(2), 39–61. <https://doi.org/10.1177/09526950122120952>
- Özabacı, N , Başak, B . (2014). Öğretmenlerin Öğrenme Yetersizliği olan Öğrencileri ile İlgili Algılarının Metafor Analizi Yoluyla İncelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28 (28-1), 269-280. Retrieved from <http://dergipark.gov.tr/hunefd/issue/7789/101846>
- Özdemir, S , Akkaya, E . (2014). Genel Lise Öğrenci ve Öğretmenlerinin Okul ve İdeal Okul Algılarının Metafor Yoluyla Analizi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 2 (2), 295-322. Retrieved from <http://dergipark.gov.tr/kuey/issue/10320/126565>
- Öztürk, Ç . (2015). Sosyal Bilgiler, Sınıf Ve Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Coğrafya' Kavramına Yönelik Metafor Durumları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8 (2), 55-69. Retrieved From <http://dergipark.gov.tr/aeukefd/issue/1421/17056>
- Pesen, A , Kara, İ , Gedik, M . (). Çocuk Gelişimi Bölümü 2. Sınıf Öğrencilerinin “Müdür” Kavramına İlişkin Metafor Algıları. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (5), 28-48. Retrieved from <http://dergipark.gov.tr/susbid/issue/17332/180994>
- Rosenman, S. (2008). Metaphor, Meaning and Psychiatry. *Australasian Psychiatry*, 16(6), 391–396. <https://doi.org/10.1080/10398560801995285>
- Saban, A . (2014). Okula ilişkin Metaforlar. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 55 (55), 459-496. Retrieved from <http://dergipark.gov.tr/kuey/issue/10342/126702>
- Seidenberg, P. L.,& Bernstein, D. K. (1988). Metaphor Comprehension and Performance on Metaphor-Related Language Tasks: A Comparison of Good and Poor Readers. *Remedial and Special Education*, 9(2), 39–45. <https://doi.org/10.1177/074193258800900208>

- Sosyal, D , Afacan, Ö . (2013). İlköğretim Öğrencilerinin “Fen Ve Teknoloji Dersi” Ve “Fen Ve Teknoloji Öğretmeni” Kavramlarına Yönelik Metafor Durumları. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 9 (19), 287-306. Retrieved from <http://dergipark.gov.tr/mkusbed/issue/19551/208386>
- Talas, S . (2017). Investigation Of Preservice Preschool Teachers’ Perceptions Of “Inclusive Student” Through Metaphors. Uluslararası Yönetim, Eğitim Ve Ekonomik Perspektifler Dergisi, 5 (2), 34-44. Retrieved From <http://dergipark.gov.tr/jimeep/issue/33349/371153>
- Tortop, H. S. (2013). Öğretmen Adaylarının Üniversite Hocası Hakkındaki Metaforları ve Bir Değerlendirme Aracı Olarak Metafor. Journal of Higher Education & Science/Yükseköğretim ve Bilim Dergisi, 3(2).
- Tunç, G . (2015). Kavramsal Metafor Ve Şiirsel Metafor İlişkisi Bağlamında Ahmet Haşim'in "Merdiven" Adlı Şiiri-Ahmet Haşim's Poem Of "Merdiven" In The Context Of Relation Between Conceptual Metaphor And Poetical Metaphor. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 6 (11), 186-191. Retrieved from <http://dergipark.gov.tr/makusobed/issue/19443/206844>
- Turan, M , Yıldırım, E , Tıkman, F . (2016). Öğretmen Adaylarının Eğitim Ve Bazı Temel Kavramlara İlişkin Metaforik Algıları. Education Sciences, 11 (4), 217-242. Retrieved from <http://dergipark.org.tr/nwsaedu/issue/24571/260183>
- Türk Dil Kurumu Sözlüğü, Benzetme maddesi, http://tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5c0fdf7d383fc0.35084805. (Erişim Tarihi 11.12.2018)
- Uğurlu, Z . (). Öğretmen Adaylarının Üniversite Kavramına İlişkin Algılarının Metafor Analizi. Çağdaş Yönetim Bilimleri Dergisi, 5 (1), 45-56. Retrieved From <Http://Dergipark.Gov.Tr/Cybd/Issue/37095/411569>
- Uygun, T , Gökkurt, B , Usta, N . (2016). Üniversite Öğrencilerinin Matematik Problemine İlişkin Algılarının Metafor Yoluyla Analiz Edilmesi. Bartın

Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 5 (2), 536-556. DOI: 10.14686/buefad.v5i2.5000187677

Wang, H. (2018). A framework of product design by metaphor. Proceedings of the Institution of Mechanical Engineers, Part C: Journal of Mechanical Engineering Science. <https://doi.org/10.1177/0954406218768627>

Word, I. George Lakoff and Mark Johnsen (2003) Metaphors we live by. London: The university of Chicago press.

Yalçın, M., Özoğlu, E. A., & Dönmez, A. (2016). Öğretim Elemanlarının Araştırma Görevlisi Kavramına İlişkin Metaforik Algıları. Eğitim ve Bilim, 41(185).

Yeşilyurt, A . (2017). Arap Dili Eğitimi Lisansüstü Öğrencilerinin Standart Arapça ve Arapça Diyalektlere İlişkin Algılarının Belirlenmesi: Bir Metafor Analizi Çalışması. Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi, 2 (2), 86-102. DOI: 10.29250/sead.321157

Yıldız, K , Sevilay, Y , Özen, R . (2018). Temel Eğitim Bölümü öğretmen adayları ve eğitim programı: Bir metafor çalışması. International Journal of Social Sciences and Education Research, 4 (1), 165-184. DOI: 10.24289/ijsser.400018

Zembat, R , Tunçeli, H , Akşin, E . (2015). Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının "Okul Yöneticisi" Kavramına İlişkin Algılarına Yönelik Metafor Çalışması. Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi, (), . Retrieved from <http://dergipark.gov.tr/hsbfd/issue/7893/103908>

EKLER

EK-1

T.C.

KAFKAS ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

Danışmanı bulunduğum Enstitünüz Öğrencisi Gökhan YILDIRIM'ın tez konusu olan “**ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ VE ÖĞRETİM ELEMANLARININ ÖĞRETİM ELEMANLARINA İLİŞKİN METAFOR ALGILARI: İĞDIR ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ**” başlıklı tez çalışması hakkında veri toplayabilmesi için İğdir Üniversitesi'nden gerekli iznin alınması konusunda gereğini arz ederim.
04.02.2019

Prof.Dr.Gencer ELKILIÇ

Batı Dilleri ve Ed. Anabilim Dalı Öğr.Üyesi

EKLER:1.Bir adet öğrenci veri toplama formu

2.Bir adet öğretim elemanı veri toplama formu

Öğrenci Veri Toplama Formu

Değerli öğrenciler;

Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde yaptığım“**ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ VE ÖĞRETİM ELEMANLARININ ÖĞRETİM ELEMANLARINA İLİŞKİN METAFOR ALGILARI: İĞDIR ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ**” başlıklı tez için veri toplama amacıyla sizlerden aşağıdaki formu titizlikle ve dürüstlikle doldurmanızı rica ediyorum. Bilgileriniz herhangi bir üçüncü şahısla paylaşılmayacaktır. Katkılarınız için çok teşekkür ederim.

Öğr.Gör.

Gökhan

YILDIRIM

1.Görev Yaptığınız Fakülte /Yüksekokul

2.Görev Yaptığınız Bölüm/Anabilim Dalı:

3.Cinsiyetiniz: 1.()Erkek

2.() Bayan

4.Sınıfınız: 1.()1.sınıf

2.()2.sınıf

3.()3.sınıf

4.()4.sınıf

“Öğretim Elemanı.....gibidir, Çünkü; (Lütfen yazınız).

.....
.....

.....
.....
.....
.....

Ek-2

Öğretim Elemanı Veri Toplama Formu

Değerli Öğretim Elemanı;

Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde yaptığım“**ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ VE ÖĞRETİM ELEMANLARININ ÖĞRETİM ELEMANLARINA İLİŞKİN METAFOR ALGILARI: İĞDIR ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ**” başlıklı tezim için veri toplama amacıyla sizlerden aşağıdaki formu titizlikle ve dürüstlikle doldurmanızı arz ederim. Bilgileriniz herhangi bir üçüncü şahısla paylaşılmayacaktır. Katkılarınız için çok teşekkür ederim.

Öğr.Gör.

Gökhan

YILDIRIM

1.Görev Yaptığınız Fakülte /Yüksekokul

2.Görev Yaptığınız Bölüm/Anabilim Dalı:

3.Cinsiyetiniz: 1.()Erkek

2.() Bayan

4.Yaşınız: 1.()20-25

2.()26-30

3.()31-35

4.()36-40

5.(

)41-üzeri

“Öğretim Elemanı.....gibidir, Çünkü; (Lütfen yazınız).

.....
.....
.....
.....

Ek-3

T.C.
İĞDIR ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı

Sayı : 62783169-000-E.14
Konu : Gökhan YILDIRIM

KAFKAS ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı

İlgi : 13/02/2019 tarihli ve 10.99-E.4792 sayılı yazı.

İlgi yazı ile talep etmiş olduğunuz Üniversiteniz Batı Dilleri ve Edebiyatı Anabilim Dalı İngiliz Dili ve Edebiyatı Bilim Dalı Tezli Yüksek Lisans öğrencisi Gökhan YILDIRIM'ın "ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ VE ÖĞRETİM ELEMANLARININ ÖĞRETİM ELEMANLARINA İLİŞKİN METAFOR ALGILARI: İĞDIR ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ" başlıklı tez çalışmasına ilişkin veri toplayabilmesi uygun görülmüştür.

Gereğini arz ederim.

e-İmzalıdır
Prof. Dr. Mehmet Hakkı ALMA
Rektör

İĞDIR ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı
Mail: ogrenci.isleri@igdir.edu.tr Tel: 0476 223 00 30 Faks: 0476 223 00 31 Kep: igdiruniversitesi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Ömer ÖZGER

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı	GÖKHAN YILDIRIM
Doğum Yeri	KONYA
Doğum Tarihi	15.05.1987

LİSANS EĞİTİM BİLGİLERİ

Üniversite	YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ
Fakülte	EDEBİYAT FAKÜLTESİ
Bölüm	İNGİLİZ DİLİ VE EDEBİYATI

İŞ DENEYİMİ

Çalıştığı Kurum	İĞDIR ÜNİVERSİTESİ
Görevi/Pozisyonu	ÖĞRETİM GÖREVLİSİ
Tecrübe Süresi	3

İLETİŞİM

Adres	İĞDIR ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜK
E-mail	okt.gokhan.yildirim@outlook.com